

VERANDERINGEN IN JEUGDGROEPEN?

*CONSEQUENTIES VOOR HET WERK EN DE INFORMATIEBEHOEFTE VAN
POLITIE- EN GEMEENTEMEDEWERKERS*

P **LITIE**

**MASTERTHESIS 'BESTUREN VAN
VEILIGHEID**

AUTEUR: VEERLE PIETERS

BEGELEIDER: DR. DORIAN SCHAAP

Radboud Universiteit Nijmegen

27 januari 2023

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt de thesis “Veranderingen in jeugdgroepen? Consequenties voor het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers”. Deze thesis is geschreven voor de master ‘Besturen van Veiligheid’ van de Radboud Universiteit.

De opdrachtgever van het onderzoek is de portefeuille Zorg & Veiligheid, van de Nationale Politie. Tijdens het schrijven van mijn thesis heb ik veel geleerd over zowel de beleidskant als de uitvoering omtrent problematische jeugdgroepen, dit heb ik als erg waardevol ervaren.

Graag wil ik mijn begeleider, dr. Dorian Schaap, bedanken voor de begeleiding en alle feedback tijdens het af en toe maar ingewikkelde schrijfproces. Verder wil ik Pauline Klomp bedanken voor de kans om het onderzoek te kunnen schrijven en de hulp die ik van haar heb gekregen bij het verzamelen van data binnen de politieorganisatie en de gemeenten. Als laatste wil ik mijn familie, mijn vriend en mijn vrienden bedanken omdat zij er voor mij geweest zijn tijdens het schrijven van mijn thesis. Of het nou om even samen klagen op de uni ging, of een avondje wat leuks doen ter afleiding, ik kon altijd bij jullie terecht. Zonder jullie hulp en steun had ik het niet gekund!

Ik wens u veel leesplezier toe.

Veerle Pieters, 27-01-2023

Inhoudsopgave

1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Probleemstelling en doelstelling.....	7
1.2.1 Probleemstelling.....	7
1.2.2 Doelstelling	8
1.3 Vraagstelling.....	8
1.4 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie.....	8
1.4.1 Wetenschappelijke relevantie.....	8
1.4.2 Maatschappelijke relevantie.....	9
2.1 Wat zijn jeugdgroepen?	11
2.2 Hoe kijken de politie en gemeenten naar jeugdgroepen?	12
2.3 Hoe zien de rollen en de aanpak van politie en gemeenten eruit?	14
2.4 Informatie voor de aanpak van jeugdgroepen door politie en gemeente	16
2.5 De verandering van groep naar netwerk.	16
2.6 Wat voor invloed heeft deze verandering op de informatie die politie en gemeenten nodig hebben?	19
2.7 De concepten die onderzocht worden binnen het onderzoek.....	21
3.1 Onderzoeksbenadering.....	23
3.2 Operationalisatie	24
3.3 Casusselectie	26
3.4 Dataverzameling	27
3.5 Data-analyse.....	27
3.6 Validiteit en betrouwbaarheid.....	28
4.1 Op welke wijze ervaren politie- en gemeentemedewerkers een verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken?.....	31
4.1.1 De term jeugdnetwerk	31
4.1.2 Veranderingen in jeugdgroepen op hoofdlijnen.....	32
4.1.3 Samenstelling van de groep.....	33
4.1.4 Sociale contacten en netwerken van de jeugdgroepen	34
4.1.5 Aanwezigheid van jeugdgroepen buiten de eigen wijk en gemeente.....	35
4.1.6 Online aanwezigheid van jeugdgroepen	36
4.1.7 Conclusie.....	37

4.2 Welke gevolgen heeft deze verschuiving voor het dagelijks werk van politie- en gemeentemedewerkers?	37
4.2.1 Algemeen gesignaleerde veranderingen.....	37
4.2.2 Waar moet meer aandacht aan besteed worden in het werk?.....	39
4.2.3 Het in beeld krijgen van het jeugdnetwerk.....	40
4.2.4 Geografische specificiteit van het werk	41
4.2.5 Digitale werkzaamheden	42
4.2.6 Conclusie.....	43
4.3. Hoe kan de informatievoorziening op het gebied van jeugdnetwerken volgens politie- en gemeentemedewerkers verbeterd worden?	43
4.3.1 Algemene veranderingen in de informatiebehoefte	43
4.3.2 Groeps- en netwerkkenmerken.....	44
4.3.3 Impact op de omgeving	45
4.3.4 Criminaliteit en houding.....	47
4.3.5 Psychosociale problematiek	49
4.3.6 Conclusie.....	50
4.4 Hoe verhouden politie- en gemeentemedewerkers zich tot elkaar in ervaringen en informatiebehoefte?	50
4.4.1 Resultaten deelvraag één.....	51
4.4.2 Resultaten deelvraag twee.....	52
4.4.3 Resultaten deelvraag drie	53
4.4.4 Conclusie.....	54
5.1 Conclusie.....	55
5.2 Discussie	58
5.3 Aanbevelingen	60

Samenvatting

De afgelopen jaren lijkt het alsof de problematische jeugdgroepen in Nederland zijn veranderd. Waar het eerst om jeugdgroepen in een vaste samenstelling en op een vaste locatie ging, lijkt dit niet meer het geval voor de huidige situatie. In beleidsstukken, maar ook wetenschappelijke literatuur, wordt gesproken over de verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken. Hiermee wordt bedoeld dat de jeugdgroepen fluïde zijn geworden, zich deels online zijn gaan manifesteren en uit het zicht van de politie en gemeente zijn verdwenen.

Het is echter nog niet bekend of politie- en gemeentemedewerkers in de praktijk deze verschuiving ook herkennen en wat de consequenties van deze verschuiving zijn. Dit heb ik onderzocht tijdens het schrijven van mijn thesis. In drie verschillende gemeenten heb ik zestien respondenten van zowel de politie, als gemeente gesproken in semigestructureerde interviews. Tijdens deze interviews vertelden de politie- en gemeentemedewerkers over de veranderingen die zij zagen in jeugdgroepen in hun gemeente, daarbij deelden zij ervaringen over de consequenties van deze veranderingen voor hun dagelijkse werk en hun informatiebehoefte op het gebied van jeugdgroepen.

Uit de analyse bleek dat de politie- en gemeentemedewerkers niet zozeer de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk herkennen, maar dat zij jeugdgroepen op een aantal gebieden wel zien veranderen. Deze gebieden sluiten voor een deel aan bij de kenmerken van de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. De medewerkers merken hierbij onder andere dat de samenstelling wisselt en dat de jeugdgroepen een online aanwezigheid hebben. De politie- en gemeentemedewerkers zien echter ook veranderingen die niet direct op de vernetwerking aansluiten, zoals de verharding en de verjonging van jeugdgroepen. De gesignaleerde veranderingen hebben op verschillende manieren invloed op hun werkwijze. Zo zijn de politiemedewerkers meer digitaal gaan werken en zijn de gemeentemedewerkers meer buiten de grenzen van hun gemeente gaan werken. Verder kwamen er wisselende resultaten uit de analyse over de verandering in informatiebehoefte. Er zijn een aantal terugkerende thema's waarop de informatievoorziening verbeterd kan worden. Voorbeelden hiervan zijn social media, contextinformatie en de samenwerking en informatiedeling met netwerkpartners.

Op basis van het onderzoek kan geen betere beschrijving dan jeugdnetwerk opgesteld worden voor de actuele situatie omtrent jeugdgroepen. Niet alle respondenten konden zich echter in de term jeugdnetwerk vinden. Er ontstaan risico's wanneer de term wel gebruikt wordt door leidinggevende medewerkers, maar niet door de uitvoerende medewerkers. Zo kan er verwarring ontstaan in de communicatie tussen de medewerkers en is de afbakening van de groepen minder duidelijk binnen de aanpak. De centrale conclusie is daardoor om de term jeugdgroep te blijven gebruiken, maar wel duidelijk in kaart te brengen wat de veranderingen in jeugdgroepen zijn.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding

“Het messengeweld onder tieners neemt toe” (ANP, 2023). Deze bevinding kwam de afgelopen jaren naar voren in nieuwsberichten. In 2022 hebben het hoogste aantal steekpartijen, met tevens het hoogste aantal dodelijke slachtoffers plaatsgevonden onder jongeren (ANP, 2023). In de afgelopen jaren zijn hier meerdere onderzoeken naar gedaan (Roks & Van den Broek, 2020; Weijers et al., 2021), waarbij onder andere onderzocht werd of er een verhouding tussen het gebruik van geweld door jeugd(groepen) en drillrapnetwerken bestond (Roks & Van den Broek, 2020). Deze onderzoeken zijn twee van de recentere onderzoeken die in de afgelopen decennia zijn uitgevoerd op het gebied van jeugdgroepen.

Eind jaren negentig is in Europa en Nederland het onderzoek naar problematische jeugdgroepen op gang gekomen. In Amerika bestond er toen al een lange geschiedenis in het onderzoek naar zogeheten *youth gangs*. De interesse naar *youth gangs* was echter voor een lange tijd een stuk lager in andere landen omdat er gedacht werd dat dit fenomeen alleen in Amerika bestond. Toen duidelijk werd dat deze aanname incorrect was, is het academisch onderzoek naar deze jeugd toch op gang gekomen. In 1998 zijn Amerikaanse en Europese onderzoekers gaan samenwerken in het onderzoeken van *youth gangs* en problematische jeugdgroepen in het Eurogang Program of Research (Esbensen & Weerman, 2005).

De term *gang* kent veel stereotypes en roept valse beelden op. De aanwezigheid van deze stereotypes verduistert de daadwerkelijke aard van het *gang* fenomeen. Eurogang heeft daarom zelf een nieuwe definitie opgesteld voor het onderzoek naar *gangs* en problematische jeugdgroepen in Europa. Deze definitie luidt: “een *street gang* is elke duurzame straat-georiënteerde jeugdgroep bij wiens betrokkenheid in illegale activiteiten een onderdeel is van hun groepsidentiteit” (Van Gemert & Fleisher, 2005, p. 84).

Inmiddels bevindt het onderzoek naar problematische jeugdgroepen zich niet meer in de beginfase en is de aanpak op het gebied van problematische jeugdgroepen een belangrijk onderwerp geworden. Bij de aanpak van problematische jeugdgroepen werken onder andere de gemeente, de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie en verschillende organisaties voor jeugd- en jongerenwerk samen (Ferwerda et al., 2013). Door de jaren heen is de blik van de organisaties op jeugdgroepen veranderd en zijn er verschillende instrumenten ontwikkeld om de groepen in beeld te brengen.

Vanaf 2007 werd er in Nederland met een instrument genaamd de ‘shortlistmethodiek’ gewerkt om problematische jeugdgroepen in beeld te brengen. De aanpak ging uit van de input van wijkagenten over de locaties, samenstelling, bezigheden, gewoonten en recent delictgedrag van jeugdgroepen. De wijkagenten gaven op deze onderdelen de jeugdgroepen scores, op basis hiervan werden problematische jeugdgroepen onderverdeeld onder hinderlijke, overlastgevende of criminele jeugdgroepen (Ferwerda, 2009). Bij het invoeren van de shortlistmethodiek is besloten dat de gemeente regie had over hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen en het Openbaar Ministerie regie had over criminele jeugdgroepen. Het gebruik van de shortlistmethodiek had twee doelen. Allereerst was het de bedoeling dat het instrument voor kwalitatief goede informatie over problematische jeugdgroepen leidde op lokaal niveau, waardoor een gemeenschappelijke en geborgde aanpak zou ontstaan. Daarnaast was het de bedoeling dat de shortlistmethodiek voor een landelijke inventarisatie van problematische jeugdgroepen zorgde (Ferwerda, 2009).

In 2015 is de shortlistmethodiek vervangen door de ‘groepsscan’. De groepsscan gaat tevens uit van de input van wijkagenten, maar de input wordt gekoppeld met andere informatie uit systemen en van partners. De indeling hinderlijk, overlastgevend en crimineel is in de groepsscan vervangen door risicoprofielen van laag naar hoog. Deze risicoprofielen zorgen voor een objectiever beeld van de jeugdgroepen en door de risicoprofielen ontstaat meer informatie. Deze informatie vormt de basis voor de gezamenlijke aanpak van de Nationale Politie en de partners op het gebied van problematische jeugdgroepen. Na het invoeren van dit systeem is de gemeente regiehouder geworden over alle problematische jeugdgroepen (Ferberda & Van Wijk, 2015).

Doordat het erop lijkt dat de oude groepsscan de actuele situatie waarin problematische jeugdgroepen verkeren niet meer volledig in beeld brengt, gaat de groepsscan in de komende tijd aangepast worden. De kijk op jeugdgroepen in beleidsstukken is veranderd in de afgelopen jaren op verschillende gebieden. Ten eerste staat in de definitie van Eurogang de straatoriëntatie van jongeren centraal. Door de komst van het internet is echter een deel van de straatoriëntatie echter naar de digitale wereld verplaatst (Sela-Sayovitz, 2012). Online zijn jongeren door politie- en gemeentemedewerkers moeilijker te volgen dan op straat, dit heeft tot gevolg dat jeugdgroepen moeilijker in beeld zijn te brengen (Roks et al., 2017). Daarbij wisselt de samenstelling van jeugdgroepen steeds meer (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, z.d.; Ferberda & Van Ham, 2017) en hebben jeugdgroepen ook meer sociale relaties dan eerder (Wolters et al., 2017). Door deze ontwikkelingen lijkt het erop dat de jeugdgroepen geen groepen meer zijn, maar zijn veranderd in jeugdnetwerken. Door deze verandering in jeugdgroepen is het idee ontstaan dat de oude definitie en het oude instrument niet volledig actueel meer zijn. Hierdoor is de vraag ontstaan voor een nieuwe aanpak, om via deze aanpak toch de jeugdgroepen/jeugdnetwerken in beeld te kunnen blijven brengen.

De term jeugdnetwerk wordt op dit moment vooral nog genoemd in beleidsstukken, de vraag voor een nieuwe aanpak bestaat hierdoor ook in ieder geval onder beleidsmedewerkers. Het is echter niet duidelijk of de term jeugdnetwerk ook in de uitvoering wordt gebruikt. Er bestaat veel literatuur over de spanning die bestaat tussen beleid en uitvoering (Pressman & Wildavsky, 1984) en de ‘street-level bureaucrats’ of ‘frontlijnwerkers’ die werken tussen deze gebieden (Hartman & Tops, 2005; Lipsky, 2010). Onder deze categorie werkers vallen ook politieagenten.

1.2 Probleemstelling en doelstelling

1.2.1 Probleemstelling

De manier waarop jeugdgroepen zich ontwikkelen en de dynamiek die speelt binnen jeugdgroepen zijn belangrijke onderwerpen voor het vormen van een aanpak voor politie en gemeenten. Om te voorkomen dat jongeren het criminele pad opgaan, moet eerst duidelijk zijn hoe politie- en gemeentemedewerkers het beste kunnen ingrijpen.

Het doel van de Nationale Politie is om de informatievoorziening op het gebied van problematische jeugdgroepen te verbeteren. Zo kan de aanpak van de Nationale Politie, de gemeenten en andere partners tevens verbeterd worden. Op dit moment is het echter onduidelijk wat voor invloed de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk heeft op het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers. Om de informatievoorziening te verbeteren moet eerst duidelijk worden of medewerkers inderdaad een verschuiving waarnemen, of dit invloed op de manier waarop zij hun werk kunnen doen en of zij een ander, of aangepast, instrument nodig hebben om in te kunnen grijpen op problematische jeugd.

1.2.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de ervaringen van politie- en gemeentemedewerkers op het gebied van de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. In paragraaf 3.4 wordt de keuze voor deze medewerkers verder toegelicht. Het doel is om door middel van dit onderzoek erachter te komen of zij een verschuiving ervaren, wat voor invloed dit heeft op hun werk en of dit consequenties heeft voor hun informatiebehoefte. Binnen de Nationale Politie ligt de focus op agenten die direct in contact staan met de problematische jeugd, of die zich op de achtergrond met problematische jeugd bezighouden. Binnen gemeenten wordt er binnen dit onderzoek gesproken met medewerkers van verschillende afdelingen en met verschillende taken, maar die zich allemaal met jeugdgroepen bezig houden. Er zijn meerdere partijen betrokken bij de aanpak van problematische jeugdgroepen, het onderzoek richt zich echter alleen op de ervaringen van de Nationale Politie en gemeenten.

Het doel van het onderzoek is dat de resultaten de Nationale Politie inzicht geeft in hoe de informatievoorziening tussen de politie en gemeenten verbeterd kan worden. Deze inzichten kunnen vervolgens verwerkt worden in de nieuwe versie van de groepsscan waardoor de aanpak van de politie en gemeenten uiteindelijk beter aansluit op de actuele situatie rondom problematische jeugd.

1.3 Vraagstelling

De hoofdvraag van het onderzoek luidt: "Hoe ziet de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk eruit en wat voor consequenties heeft deze verschuiving voor het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers?"

Om de hoofdvraag te beantwoorden worden eerst de volgende deelvragen beantwoord:

1. Op welke wijze ervaren politie- en gemeentemedewerkers een verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken?
2. Welke gevolgen heeft deze verschuiving voor het dagelijks werk van politie- en gemeentemedewerkers?
3. Hoe kan de informatievoorziening op het gebied van jeugdnetwerken volgens politie- en gemeentemedewerkers verbeterd worden?
4. Hoe verhouden politie- en gemeentemedewerkers zich tot elkaar in ervaringen, gevolgen in hun werk en informatiebehoefte?

1.4 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie

1.4.1 Wetenschappelijke relevantie

Er is op dit moment nog maar beperkt onderzoek naar jeugdnetwerken gedaan. Het idee dat jeugd zich beweegt in netwerken is nog vrij nieuw, zo bestaat er ook nog geen definitie. Er bestaat wel wetenschappelijke literatuur over jeugdgroepen en criminele netwerken (Ferwerda et al., 2017). Daarbij wordt de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk in verschillende academische literatuur wel benoemd (Ferwerda & Van Ham, 2017; Wolters et al., 2017). Het is echter grotendeels nog onduidelijk hoe de verschuiving eruit ziet en wat de consequenties hiervan zijn. Dit onderzoek draagt daardoor bij aan de theorievorming over jeugdgroepen in Nederland.

Door de komst van het internet en social media is de onderlinge verbondenheid van mensen in de afgelopen jaren groter geworden. Toch is in dezelfde jaren de samenleving in toenemende mate gefragmenteerd in kleine geïsoleerde groepen. Binnen deze groepen is er sprake van interne cohesie, maar tussen groepen bestaat er vijandigheid. De bezorgdheid bestaat dat door het verlies van sociale cohesie en de toename van fragmentatie sociale problemen ontstaan zoals rellen of het verval van democratie (Minh Pham et al., 2020). Sociale problemen ontstaan tevens door sociale versnelling, het steeds snellere tempo van technologische, sociale en levensruimteveranderingen (Rosa, 2015). Hierdoor ontstaat de vraag naar snellere en effectievere beleidsoplossingen (Van Kersbergen & Vis, 2022).

De verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk is een onderdeel van deze twee sociale mechanismen. Te zien is dat jongeren zich onderling via social media verbinden, maar dat er toch vijandigheid bestaat tussen jeugdgroepen onderling (ANP, 2023), maar ook tussen jeugdgroepen en de samenleving. Daarbij lijkt het erop dat in een relatief korte periode jeugdgroepen een aantal veranderingen hebben doorgemaakt (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, z.d.; Ferwerda & Van Ham, 2017). Hierdoor is er een vraag ontstaan naar nieuwe en effectievere manieren om jeugdgroepen in beeld te brengen en aan te pakken, wat ook één van de onderwerpen uit dit onderzoek is. Kortom, het onderzoek illustreert de twee mechanismen via de lens van jeugdgroepen en geeft inzicht in de werking van deze mechanismen.

Wereldwijd wordt er veel onderzoek gedaan naar politiewerk. Dit onderzoek draagt bij aan de bestaande literatuur over de aanpak van jeugdcriminaliteit en de vorming van kennis. Daarbij gaat het onderzoek ook over de gemeentelijke en politieaanpak op het gebied van jeugdgroepen en -netwerken, ook hiervoor draagt het onderzoek bij aan de bestaande literatuur. Gemeenten en burgemeesters hebben sinds een paar jaar een regierol binnen de aanpak van problematische jeugdgroepen (Salet, 2019). De samenwerking met de politie is een belangrijk onderdeel van deze aanpak. In dit onderzoek komt de samenwerking van de partijen en de werking hiervan terug. Het onderzoek gaat hierdoor ook over (de werking van) interorganisatorische samenwerkingen, een relevant onderwerp van onderzoek binnen bestuurskunde (Provan & Milward, 2001).

Het onderzoek gaat tevens over de spanning die bestaat tussen beleid en uitvoering (Pressman & Wildavsky, 1984). Medewerkers uit beide gebieden komen in dit onderzoek aan het woord, waarbij de gemeentemedewerkers grotendeels aan de beleidskant werken en politiemedewerkers vooral aan de uitvoerende kant. De term ‘jeugdnetwerk’ is tot en met nu toe vooral een beleidsterm en komt uit beleidsstukken. Binnen het onderzoek wordt echter ook onderzocht wat de ervaringen van uitvoerende medewerkers, zoals politieagenten of jongerenwerkers, op het gebied van jeugdnetwerken zijn. Hieruit blijkt dat deze medewerkers gezien kunnen worden als ‘street-level bureaucrats’ of ‘frontlijnwerkers’ (Hartman & Tops, 2005; Lipsky, 2010). Hun werk ligt aan de uitvoerende kant, toch houden zij zich ook bezig met de beleidskant. De resultaten uit dit onderzoek brengen deze spanning tussen beleid en uitvoering verder in kaart en laten zien hoe de meningen van beleidsmedewerkers en uitvoerende medewerkers zich verhouden. Dit geeft verder inzicht in de relatie en samenwerking tussen deze twee gebieden.

1.4.2 Maatschappelijke relevantie

De conclusies die uit de resultaten gehaald kunnen worden, helpen de Nationale Politie bij het efficiënter en effectiever vormgeven van de informatievoorziening op het gebied van problematische jeugdgroepen en jeugdnetwerken. Het doel van een verbeterde informatievoorziening is het verbeteren van de aanpak op het gebied van jeugdgroepen.

De meeste criminaliteit wordt zowel in Nederland, als in andere landen gepleegd door jongeren (Jennissen, 2009; Moffitt, 1993). Bovendien is een belangrijk doel in de aanpak van jeugdcriminaliteit het voorkomen dat jongeren doorgroeien naar een volwassen criminele loopbaan (Openbaar Ministerie, z.d.). Wanneer door een effectievere aanpak de jeugdcriminaliteit en het aantal jongeren die doorgroeien binnen de criminaliteit daalt, draagt dit bij aan de veiligheid van de Nederlandse samenleving, een belangrijke publieke waarde.

Daarnaast gaat het onderzoek in op de spanning tussen beleid en uitvoering (Pressman & Wildavsky, 1984). De resultaten uit dit onderzoek kunnen helpen bij het overbruggen van de kloof tussen beleid en uitvoering die bestaat bij de aanpak van problematische jeugdgroepen en hierdoor bijdragen aan deze aanpak.

Als laatste draagt het onderzoek bij aan het inzichtelijk maken van sociale fragmentatie in Nederland en de invloed die deze fragmentatie heeft op problematische jeugdgroepen. Hierdoor kan het onderzoek voor een verklaring van de veranderingen in jeugdgroepen en hun gedrag zorgen. Dit inzicht draagt tevens bij aan het vormen van een effectieve aanpak op het gebied van problematische jeugdgroepen in Nederland.

1.5 Leeswijzer

Om de hoofdvraag te beantwoorden wordt als eerste in het volgende hoofdstuk een theoretisch kader geschetst. In dit hoofdstuk wordt een verdere uitleg gegeven over jeugdgroepen en de verschuiving naar jeugdnetwerken. Daarnaast wordt de rol van de politie en gemeenten in de aanpak van jeugdgroepen en –netwerken geschetst. Het theoretisch kader gaat daarbij verder in op de rol van informatie in de aanpak van jeugdgroepen en –netwerken. Als laatste worden in het theoretisch kader de concepten uit dit onderzoek beschreven.

Vervolgens wordt in het methodologisch kader de onderzoeksbenadering verantwoord en de concepten verder geoperationaliseerd. In dit hoofdstuk wordt tevens uitleg gegeven over de casusselectie, de dataverzameling en de data-analyse. Als laatste worden de beperkingen op het gebied van de validiteit en de betrouwbaarheid van het onderzoek behandeld.

In het vierde hoofdstuk worden de resultaten van de afgenomen interviews besproken en geanalyseerd per deelvraag. Na dit hoofdstuk worden in het vijfde hoofdstuk conclusies getrokken op basis van deze resultaten en wordt de hoofdvraag beantwoord. Het onderzoek sluit af met een methodologische en een inhoudelijke discussie, daarnaast worden in dit hoofdstuk enkele aanbevelingen gedaan voor toekomstig onderzoek en de opdrachtgever.

Hoofdstuk 2: Theoretisch Kader

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, moeten er eerst een aantal stappen doorlopen worden. Als eerste wordt er daarom antwoord gegeven op wat jeugdgroepen precies zijn. Als tweede wordt er daarna ingegaan op de manier waarop de politie en gemeenten naar jeugdgroepen kijken. Dat roept vervolgens vragen op over de rol en de aanpak van deze actoren en de informatie die zij hiervoor nodig hebben. De afgelopen jaren lijkt het erop dat jeugdgroepen zijn veranderd (Ferwerda & Van Ham, 2017). Deze verandering wordt uitgelegd in paragraaf 2.5, “de verandering van groep naar netwerk”. Als laatste wordt beargumenteerd wat voor invloed de verandering van groep naar netwerk heeft op de informatie die de politie en gemeenten nodig hebben.

2.1 Wat zijn jeugdgroepen?

Jeugdcriminaliteit vindt vaak in groepen plaats (Ferwerda & Van Ham, 2017), Schuyt (1993) ziet het groepskarakter binnen jeugdcriminaliteit zelfs als essentieel. Zowel nationaal als internationaal wordt er veel onderzoek gedaan naar problematische jeugdgroepen. In internationale literatuur wordt hiervoor in plaats van de term ‘problematische jeugdgroep’ vaak de term ‘gang’ gebruikt (bijvoorbeeld in Esbensen & Weerman, 2005). Vooral Amerika heeft een lange geschiedenis in het onderzoeken van *gangs*. De interesse naar *gangs* in andere landen was lange tijd een stuk lager (Klein, 2001). Toch kwam ook hier het onderzoek naar problematische jeugdgroepen op gang. Zo zijn in 1998 Amerikaanse en Europese onderzoekers gaan samenwerken in het onderzoeken van *gangs* en problematische jeugdgroepen in het Eurogang Program of Research (Esbensen & Weerman, 2005). Binnen deze samenwerking werd onder andere een definitie opgesteld voor het onderzoeken van problematische jeugdgroepen in Europa, zoals eerder genoemd in hoofdstuk 1.

Hoewel in de definitie van Eurogang gesproken wordt over een *street gang*, wordt deze term in Nederland bijna niet gebruikt. Tot 2015, toen de politie in Nederland werkte met de shortlistmethodiek, werden sommige overlastgevende of criminele jeugdgroepen nog aangeduid als straat- of jeugdbendes. Specifieke jeugdgroepen werden aangeduid als bende wanneer zij hecht georganiseerd waren en sterk hiërarchisch. Deze termen werden echter zeer beperkt gebruikt en toen de politie in 2015 overstapte naar de groepsscan zijn de termen straat- en jeugdbendes als beleidsterm volledig losgelaten (Roks et al., 2017). In dit onderzoek wordt hierdoor ook niet gesproken over *gangs* of bendes, maar alleen over (problematische) jeugdgroepen.

Dit onderzoek gaat over problematische jeugdgroepen. In de praktijk worden echter uiteenlopende termen gebruikt voor groepen, waardoor niet altijd duidelijk is wat er met het begrip ‘groep’ bedoeld wordt. Of en hoe de term ‘groep’ wordt gebruikt en hoe bepaald wordt wie wel of niet lid is van een groep, wordt vaak opgelegd door buitenstaanders zoals media of bestuurders. Groepsleden maken zelf ook onderscheid tussen wie wel en niet lid is van de groep. Soms doen zij dit op basis van criteria die buitenstaanders ook gebruiken, maar persoonlijke banden en minder tastbare zaken zoals de identiteit van een groep spelen hier ook een beslissende rol in. Als laatste kunnen subculturen ook een rol hierin spelen (Roks et al., 2017). Het kan dus zo zijn dat de manier waarop groepsleden hun groep zien, niet overeenkomt met de manier waarop buitenstaanders de groep zien.

Er bestaat geen overeenstemming over hoe jeugdgroepen ontstaan en welke factoren invloed hebben op crimineel gedrag. Er zijn verschillende factoren die mogelijk invloed hebben op de vorming van jeugdgroepen (Beke et al., 2013; Esbensen & Weerman, 2005) en er bestaan verschillende criminologische theorieën over waarom jongeren delinquent gedrag vertonen.

Hieronder worden twee klassieke theorieën besproken die mogelijk kunnen verklaren waarom jongeren in Nederland delinquent gedrag vertonen in groepsverband. De twee theorieën zijn uitgekozen omdat zij specifiek over groepen gaan, waardoor deze theorieën aansluiten op dit onderzoek.

De eerste theorie die hier wordt besproken is de Subcultural Theory. Het uitgangspunt van deze theorie is dat de meeste delinquente jongeren lid zijn van delinquente subculturen. Dit zijn subculturen van de samenleving met eigen normen en waarden die in strijd zijn met de normen en waarden van de meerderheid van de samenleving. Deze subculturen ontstaan volgens de theorie door sociale ongelijkheid (Cohen, 1955). De Subcultural Theory kan een verklaring zijn voor het bestaan van jeugdgroepen, als uit het onderzoek blijkt dat jeugdgroepen eigen normen en waarden hebben die in strijd zijn met die van de meerderheid van de samenleving.

Miller (1958) is het niet volledig eens met de theorie van Cohen. Miller stelt dat het gedrag van groepen delinquente jongeren niet beïnvloed wordt door de ‘delinquente subcultuur’ waar zij zich in bevinden, maar door de lagere-klasse-gemeenschap waarin zij leven. Deze gemeenschap heeft een eigen cultuur en een kenmerkende traditie met een eigen integriteit. Het delinquente gedrag van groepsleden is voor hen niet negatief, maar juist een positieve inspanning om te bereiken wat gewaardeerd wordt binnen die traditie en om te voldoen aan haar expliciete en impliciete normen. De schending van de normen van andere maatschappelijke (midden) klassen, waar ook Cohen het over heeft, is hiervan slechts een bijproduct.

Miller (1958) beschrijft zes zorgen, die hij ‘focal concerns’ noemt, die het belangrijkste zijn voor de gemeenschap van delinquente groepen jongeren. Deze focal concerns zijn: problemen, hardheid, slimheid, opwinding, het lot en autonomie. Binnen de focal concerns gelden alternatieve gedragspatronen voor de leden uit de gemeenschap. Binnen de focal concern ‘problemen’, is het vooral van belang voor de jongeren om niet in de problemen te komen. Hardheid wordt gezien als een combinatie van kwaliteiten en toestanden waarbij fysieke dapperheid en kracht, mannelijkheid en uithoudingsvermogen als belangrijke kwaliteiten worden gezien. Slimheid gaat over anderen te slim af zijn en te misleiden en zo niet gepakt te worden. Daarbij zijn de delinquente jongeren op zoek naar opwinding en sensatie, verwant aan deze zoektocht is de bezorgdheid om het lot, fortuin en geluk. Als laatste streven de delinquente jongeren openbaar naar persoonlijke onafhankelijkheid. Deze zes focal concerns kunnen tevens een mogelijke verklaring vormen voor het gedrag en het ontstaan van Nederlandse jeugdgroepen.

2.2 Hoe kijken de politie en gemeenten naar jeugdgroepen?

Het is van belang om erachter te komen hoe de betrokken actoren in dit onderzoek kijken naar jeugdgroepen. Wanneer dit duidelijk is, kan de problematiek beter worden aangepakt. In het onderzoek staan de politie en gemeenten centraal, er wordt in deze paragraaf daarom ingegaan op deze organisaties.

Ik bekijk de manier waarop politie en gemeenten jeugdgroepen zien door de lens van de risicomaatschappij. Een socioloog die veel geschreven heeft rondom dit onderwerp is Beck. Volgens Beck (1992) heeft er een transformatie plaatsgevonden in de maatschappij. Eerst gingen conflicten in de maatschappij over de verdeling van welvaart. Nu de maatschappij in zijn geheel echter welvarender is geworden, is in plaats van dit conflict het conflict over de verdeling van risico's binnen de maatschappij het belangrijkste conflict geworden. Dit is ook terug te zien in de

Nederlandse overheid, zo raadde de WRR in 2008 aan om onder andere de risicobenadering als uitgangspunt voor beleid te nemen voor fysieke veiligheidsvraagstukken. De risicomaatschappij heeft ook een vergaande invloed op het politiewerk, om deze reden is deze lens voor het onderzoek gekozen.

Het uitgangspunt is daarbij dat politiewerk in hoge mate wordt gevormd door het denken in risico's. Ericson en Haggerty (1997) schrijven over politiewerk in de risicomaatschappij. Anders dan Beck (1992) stellen Ericson en Haggerty dat de risicomaatschappij door de schadelijke effecten van moderne technologie en wetenschap is ontstaan. Hoewel samenlevingen altijd al om hebben moeten gaan met risico's, transformeren technologie en wetenschap structurele sociale omstandigheden. Hierdoor is het belang van deskundige risicokennis van instellingen toegenomen. Het gevaar dat eerder als noodlot werd beschouwd, is binnen de risicomaatschappij veranderd in een optie (Ericson & Haggerty, 1997). Dit betekent dat we van de overheid en de politie verwachten dat zij het gevaar, zoals bijvoorbeeld criminaliteit, weten te voorkomen en dat zij dit doen op basis van informatie.

De risicomaatschappij gaat ook gepaard met culturele verschuivingen die bepaalde institutionele veranderingen overstijgen. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van een materialistische oriëntatie op 'levensstandaard', naar een postmaterialistische oriëntatie op de 'levenskwaliteit'. De postmaterialistische oriëntatie bevat een onophoudelijke roep voor een risicovrije samenleving. Deze verschuiving heeft ervoor gezorgd dat er nog meer eisen gesteld worden aan vormen van risicomanagement, zo ook op het gebied van criminaliteit en overlast (Ericson & Haggerty, 1997).

Om risico's aan te kunnen pakken is er informatie nodig. Hiervoor worden computers en de bijbehorende telecommunicatie-infrastructuur gebruikt. Deze technologie heeft het gemakkelijker gemaakt om risicokennis te verzamelen, te verwerken, op te slaan en te verspreiden. Dit verhoogt de druk op risico-instellingen en hun deskundigen om nog meer risicokennis te produceren en te gebruiken (Ericson & Haggerty, 1997).

Het mechanisme wat hiervoor in deze paragraaf is beschreven is zichtbaar in de situatie rondom problematische jeugdgroepen. Hoewel problematische jeugd altijd al heeft bestaan, is het binnen de postmaterialistische oriëntatie op 'levenskwaliteit' van de risicomaatschappij een ongeaccepteerd risico geworden. Je zou kunnen zeggen dat de samenleving van nu het verlangen heeft naar een veiligheidsutopie. Dit betekent dat we tegelijkertijd maximale vrijheid, als maximale veiligheid willen (Boutellier, 2006). Deze situatie is onmogelijk, omdat er altijd een stuk vrijheid ingeleverd moet worden voor veiligheid. Precies hierdoor worden jeugdgroepen niet meer getolereerd. Hoewel men maximale vrijheid en veiligheid voor zichzelf wil, geldt dit niet voor anderen zoals de jongeren uit jeugdgroepen. De politie en gemeenten zijn twee van de partijen, naast andere partijen zoals het Openbaar Ministerie (Openbaar Ministerie, z.d.), die hier verantwoordelijk voor zijn. De politie en gemeenten proberen de problemen rondom jeugdgroepen op te lossen door meer kennis te produceren en te gebruiken. Als overheidsorganisaties meer of betere informatie hebben, kunnen zij immers beter hun werk doen. Dit is terug te zien in de aanpak omtrent jeugdgroepen. Het model waarmee gewerkt wordt door de overheid bestaat uit zeven stappen, waaruit de tweede stap gaat over informatie verzamelen en verbinden. Hieronder staat het doel van deze stap uit het plan beschreven.

De uitvoeringscoördinator draagt er zorg voor dat de juiste informatie op tafel komt om te kunnen bepalen of er sprake is van een problematische jeugdgroep of problematisch groepsgedrag en als dat zo is, dat de informatiepositie wordt verbreed tot een integrale

informatiepositie, zodat de betrokken ketenpartners uitgenodigd kunnen worden voor het maken van een integraal beeld (Landelijk Projectteam Proeftuinen, 2016, p. 10).

Kortom, de politie en gemeenten zien problematische jeugdgroepen als risico dat moet worden aangepakt met behulp van informatie. Dit blijkt ook uit hun aanpak waarin zij jeugdgroepen indelen op basis van risicoprofielen van laag naar hoog. De meeste jeugd maakt deel uit van vriendengroepen die geen problemen veroorzaken, zij worden niet gezien als risico. De jeugdgroepen die wel als risico worden aangeduid verschillen onderling in de mate waarop zij een risico vormen (Ferwerda & Van Wijk, 2015).

2.3 Hoe zien de rollen en de aanpak van politie en gemeenten eruit?

In de risicomaatschappij wordt de traditionele focus van de politie op afwijkend gedrag, controle en orde vervangen door een focus op risico, surveillance en veiligheid (Ericson & Haggerty, 1997). Vanwege het werk wat de politie doet, is de politie in de positie om kennis te vergaren. Binnen de politie, maar vooral ook bij externe partners, is de vraag naar deze kennis groot. De omvang van het politiewerk gericht op kennis, risico's en surveillance is hierdoor aanzienlijk geworden en er ontstaat een administratieve last voor de politie.

Tijdens het kenniswerk wordt de politie echter regelmatig geconfronteerd met onvolkomenheden in regels, formaten en technologieën binnen de communicatie met externe instellingen. Hierdoor heeft de politieleiding het idee dat ze over onvoldoende kennis beschikken en de systeemfouten verholpen kunnen worden door betere communicatieregels, -formats en -technologieën (Ericson & Haggerty, 1997).

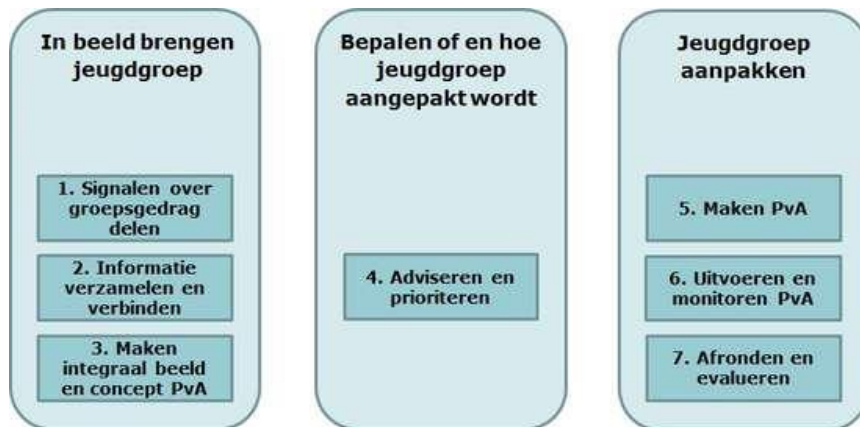
De situatie die uiteindelijk ontstaat, is dat de politie beheerst wordt door de vraag naar kennis over risico's van externe instellingen en vooral bezig is met risicocommunicatie. Er bestaat een grote externe institutionele druk om kennis te produceren en te verspreiden (Ericson & Haggerty, 1997). Deze druk zorgt voor een extra uitdaging voor de frontlijnwerkers, die deze kennis ophalen tijdens hun werk.

De taak die de politie heeft in het verzamelen van kennis en toezicht houden, is ook te zien in de aanpak van de politie op het gebied van problematische jeugdgroepen. In de aanpak van problematische jeugdgroepen treden wijkagenten op als signaleerder. Zij signaleren welke jeugdgroepen er zijn en verzamelen en verspreiden hier informatie over voor de politie zelf, maar ook voor andere partners. Zo kan door de organisaties bepaald worden waar de interne en externe beleidsprioriteiten op dit gebied liggen. Het contact met de jongeren heeft primair een sociale, preventieve en signalerende functie om erachter te komen wie er in jeugdgroepen zitten en wat de groepen inhouden (Beke et al., 2000). Binnen de shortlistmethodiek, het instrument dat in Nederland vanaf 2007 gebruikt werd, werkte de politie aan het in beeld brengen van problematische jeugdgroepen. Hierdoor ontstond een landelijke inventarisatie van problematische jeugdgroepen (Ferwerda, 2009). De focus op het verzamelen van kennis en het houden van toezicht, is hierin terug te herkennen. De politie verzamelde informatie over hoeveel en wat voor jeugdgroepen er waren en hielden toezicht op de manier waarop deze jeugdgroepen zich bewogen.

Daarbij bestaat de vraag om kennis van externe instellingen ook, in dit geval gaat het om de gemeente die deels afhankelijk is van de kennis van de politie. De afgelopen jaren hebben gemeenten en burgemeesters een steeds belangrijkere positie gekregen in de aanpak van criminaliteit en overlast. Burgemeesters hebben hierbij een toename in bevoegdheden gekregen (Salet, 2019). De politie en de informatie die de politie ophaalt spelen een significante rol in de

besluitvorming van de gemeente. De gemeente heeft de regierol in de aanpak van problematische jeugdgroepen, neemt de leiding en maakt een concept plan van aanpak op basis van de informatie van de politie, hun eigen informatie en de informatie van het OM (Salet, 2019).

Op dit moment werken gemeenten, politie, het Openbaar Ministerie en andere partners samen op het gebied van problematische jeugdgroepen via het zevenstappenmodel (Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, z.d.-a), al kan er ook sprake zijn van concurrentie tussen de partijen (Salet, 2019). Het zevenstappenmodel biedt een kader voor de gezamenlijke aanpak van de betrokken partners. De eerste drie stappen zijn: de signalen over groepsgedrag delen, het verzamelen en verbinden van informatie en het maken van een integraal beeld en concept plan van aanpak. Deze stappen zijn er om de jeugdgroepen in beeld te brengen. In de tweede stap stelt de politie de groepsscan op. De vierde stap, het geven van een probleemdefinitie en het adviseren op prioritering en aanpak, is er om te bepalen hoe jeugdgroepen aangepakt gaan worden. In de laatste drie stappen wordt het plan van aanpak gemaakt, uitgevoerd, gemonitord, afgerond en geëvalueerd. Dit plan van aanpak wordt gezamenlijk door de betrokken partners gemaakt en uitgevoerd (Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, z.d.-a). Vooral in de eerste drie stappen is de informatiebehoefte van onder andere de politie en gemeenten en het uitwisselen van kennis een belangrijk onderdeel binnen de aanpak van problematische jeugdgroepen. De focus op risico's en surveillance die Ericson & Haggerty beschreven, is hier, maar ook in de andere stappen, terug te herkennen. In de onderstaande figuur staat het zevenstappenmodel weergegeven.

figuur 1: zevenstappenmodel (Landelijk Projectteam Proeftuinen, 2016)

De politie houdt zich niet alleen bezig met het verzamelen van kennis over risico's en het houden van toezicht. De politie heeft het handhaven van de openbare orde en rechtshandhaving als taak. Het verzamelen van kennis over jeugdgroepen en hier toezicht op houden, de eerste drie stappen uit het zevenstappenmodel, gebeurt preventief. Wanneer er incidenten plaatsvinden wordt het contact met jeugdgroepen echter vooral repressief en/of reactief (Beke et al., 2000). De voorkeur ligt echter bij preventief handelen (Van Uden, 2019).

Zoals in hoofdstuk 1 is besproken, komen er in dit onderzoek verschillende politie- en gemeentemedewerkers aan het woord. Deze medewerkers hebben verschillende rollen binnen hun organisaties. Zo worden er leidinggevende, frontlijn (Hartman & Tops, 2005; Lipsky, 2010) en beleidsmedewerkers gesproken. De verschillende medewerkers hebben een ander takenpakket en een andere focus. Hierdoor kan er een spanning bestaan tussen de onderlinge werkzaamheden van de medewerkers (Pressman & Wildavsky, 1984). De medewerkers zijn allemaal onderdeel van de aanpak die in deze paragraaf beschreven is, maar niet alle medewerkers werken via dezelfde

aanpak. Hierdoor kunnen medewerkers verschillende meningen hebben over de situatie omtrent jeugdgroepen en de bijbehorende werkzaamheden.

2.4 Informatie voor de aanpak van jeugdgroepen door politie en gemeente

Verskillende soorten informatie worden voor de aanpak van politie en gemeenten binnen het zevenstappenmodel en de groepsscan als relevant gezien. Het gaat hierbij om zowel informatie over de groep, als de personen in de groep. Daarbij is zowel harde informatie over bijvoorbeeld vergrijpen, als zachte informatie over de context van de groep relevant (Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, z.d.-b). Zo worden in de groepsscan vragen ingevuld over groepskenmerken, impact op de buurt, criminaliteit en de houding van jongeren en psychosociale problematiek (Bureau Beke, 2017). In de onderstaande tabel 1 staat deze informatie nog verder uitgesplitst (Bureau Beke, 2017). In de groepsscan gaat het nog puur over informatie over de groep, later in het proces volgens het zevenstappenmodel wordt hier persoonsinformatie aan toegevoegd (Landelijk Projectteam Proeftuinen, 2016).

Informatiebehoefte jeugdgroepen	
Groepskenmerken	Criminaliteit en houding
• <i>Samenstelling</i>	• <i>Criminaliteit</i>
• <i>Invloed groepsdynamica</i>	• <i>Grensoverschrijdend gedrag</i>
• <i>Andere contextuele elementen</i>	• <i>Houding jegens professionals</i>
Impact op de buurt	Psychosociale problematiek
• <i>Zichtbaarheid</i>	• <i>Onderwijs/Werk</i>
• <i>Intimidatie in de buurt</i>	• <i>Zorg en Welzijn</i>

tabel 1: informatiebehoefte van de politie en gemeenten op jeugdgroepen (Bureau Beke, 2017)

2.5 De verandering van groep naar netwerk.

Tot en met nu toe is in dit hoofdstuk alleen gesproken over jeugdgroepen die zich bewegen in een vaste samenstelling. In de afgelopen jaren is het idee ontstaan dat dit beeld niet meer aansluit bij de realiteit. Binnen de politie wordt aanschouwd dat groepen geen vaste samenstelling meer hebben, meer wisselend en fluïde zijn dan een aantal jaar terug (Ferwerda & Van Ham, 2017). Zo was dit een belangrijke bevinding in het testen van het zevenstappenmodel en de groepsscan in 23 proeftuinen (Bureau Regioburgemeesters, 2018). Een sociale netwerkanalyse uitgevoerd door Wolters et al. (2017) liet zien dat een criminele jeugdgroep in Nederland met 35 leden in de werkelijkheid een veel grotere omvang had met zowel meer personen als relaties.

De vraag is echter wat de reden is van de verandering van jeugdgroepen met een vaste samenstelling naar jeugdgroepen met wisselende samenstellingen die zich bewegen in netwerken.

Niet alleen de jeugdgroepen zijn fluïde geworden. De huidige maatschappij in het algemeen is gefragmenteerd en fluïde. Bauman (2000) benadrukt in zijn boek het feit van verandering binnen de samenleving en stelt dat verandering steeds sneller plaatsvindt in de moderne wereld. Hierdoor is alleen verandering permanent. Een gevolg hiervan is dat mensen in een constante staat van mobiliteit zijn en minder zekerheid dan vroeger hebben. Dit zorgt ervoor dat onder andere relaties tussen mensen en identiteiten niet meer stabiel, maar fluïde zijn. In plaats van op de gemeenschap, ligt de focus op de individu. Dit verschijnsel wordt door Bauman (2000) 'liquid modernity' genoemd.

Liquid modernity is een mogelijke oorzaak voor de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. Specifiek kan de toegenomen menselijke mobiliteit, één van de onderwerpen binnen liquid modernity, een verklaring geven. Wanneer mensen verhuizen van woonplaats, houden zij contact met familie en vrienden uit hun vorige woonplaats. Zo ontstaan er sociale contacten tussen mensen uit verschillende steden. Klein (2001) stelt dat jeugdgroepen eerst vooral te vinden waren in de grootste steden en nabijgelegen voorsteden. Inmiddels is het fenomeen echter verspreid en te vinden in stedelijke, voorstedelijke of plattelandsgebieden. Starbuck et al. (2001) constateren dat het jeugdgroepenprobleem verschoven is vanuit grote steden naar kleinere steden en dorpen door het verhuizen van families uit grote steden naar meer landelijke gebieden. Dit kan in Nederland ook een reden zijn waarom verschillende jeugdgroepen met elkaar in contact staan.

De komst van het internet en social media versterken de effecten van liquid modernity nog verder. Door internet en social media is het makkelijker geworden om fluïde relaties te onderhouden met verschillende groepen mensen. De ontwikkelingen op het gebied van ICT en social media hebben ervoor gezorgd dat jeugdgroepen zich gedeeltelijk online zijn gaan manifesteren. Het is voor jongeren makkelijk om zo met elkaar in contact te blijven (Roks et al., 2017). In de definitie van problematische jeugdgroepen van Eurogang, is de straatoriëntatie van de jeugdgroepen een kenmerkend onderdeel. Deze straatoriëntatie lijkt te zijn afgenomen door de komst van het internet (Sela-Sayovitz, 2012). Hierdoor lijkt het voor de politie en gemeenten lastiger om zicht te houden op de jeugdgroepen (Roks et al., 2017).

Daarbij organiseren jongeren zich via social media. Dit was bijvoorbeeld te zien bij de Arabische Lente in 2010 en de rellen in het Verenigd Koninkrijk in 2011. Via social media wisten mensen elkaar te vinden en te verenigen, zo kwamen in korte tijd grote groepen demonstranten bij elkaar (Fuchs, 2012). In het experiment in de 23 proeftuinen in Nederland, zag politie tevens dat jongeren elkaar via social media aanspoorden om in oproer te komen (Bureau Regioburgemeesters, 2018). Tevens was dit zichtbaar tijdens de rellen omtrent de avondklok en corona in 2021. Apps als Telegram werden ingezet door relschoppers, waaronder ook jongeren, om zich te verzamelen (Kraak et al., 2021). Op deze manier is te zien dat via social media, jongeren die niet bij elkaar in een jeugdgroep zitten elkaar kunnen vinden en bereiken, waardoor nieuwe contacten ontstaan. Deze contacten kunnen een reden zijn voor de wisselende samenstellingen van jeugdgroepen in de afgelopen jaren.

Naast dat jongeren onderling in een netwerk bewegen, spelen sommige jongeren ook een rol binnen volwassen criminele netwerken. Er bestaan verschillende types personen binnen een crimineel netwerk, twee van die types bestaan voornamelijk uit jongeren (Ferwerda et al., 2017). Allereerst de *rising stars*, dit is een groep personen van 18-21 jaar bestaande uit lokale aanstormende criminele talenten. Daarnaast bestaat er de groep met de naam *jonge aanwas*. Deze groep bestaat uit jongeren die 17 jaar of jonger zijn. Deze groep vormt tussen de 10% en 15% van het totale criminele netwerk (Ferwerda et al., 2017). De jongeren uit verschillende jeugdgroepen die een rol spelen in de volwassen criminele netwerken, kunnen ook op deze manier in contact met

elkaar komen en zo onderling een netwerk vormen. Op deze manier kunnen volwassen criminele netwerken ook bijdragen aan de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. Het gaat hierbij wel alleen om jeugdgroepen die crimineel gedrag vertonen.

Ferwerda et al. (2017) constateren dat verschillende soorten jeugdgroepen op verschillende niveaus opereren. Jeugdgroepen die hinderlijk zijn, zijn vooral wijkgebonden. Jeugdgroepen die overlast plegen zijn wijkoverstijgend. Jeugdgroepen die crimineel zijn handelen echter regionaal of landelijk. Kortom, hoe zwaarder het vergrijp, hoe groter de actieradius en hoe groter de kans is dat zij wijkoverstijgend worden. Het handelen buiten de eigen wijk is één van de kenmerken van jeugdnetwerken. Naarmate de vergrijpen serieuzer worden, verdwijnen de jeugdgroepen uit het zicht van de politie, justitie en andere veiligheidspartners (Ferwerda et al., 2017), wat tevens een zorg is omtrent jeugdnetwerken. Het crimineel handelen van jeugdgroepen en de connectie met volwassen criminele netwerken kunnen hierdoor bijdragen aan de vernetwerking van jeugdgroepen.

Kortom, uit de literatuur blijkt dat jeugdgroepen een vaste samenstelling hebben, maar jeugdnetwerken een wisselende samenstelling (Bureau Regioburgemeesters, 2018; Ferwerda & Van Ham, 2017). Daarnaast leken jeugdgroepen los van elkaar te bestaan, maar blijkt nu dat jongeren zich bewegen in netwerken en veel meer relaties hebben dan eerst werd gedacht (Wolters et al., 2017). Daarbij handelen jongeren ook niet alleen meer in hun eigen wijk of stad, zoals wel het idee was van jeugdgroepen (Ferwerda et al., 2017). Er bestaat contact tussen jeugdgroepen in verschillende steden, een jeugdgroep kan op zichzelf betrokken zijn bij problemen in een stad waar de jeugdgroep niet vandaan komt, maar jongeren kunnen ook een rol spelen in volwassen criminele netwerken over de grenzen van hun eigen leefomgeving (Ferwerda et al., 2017). Als laatste is een deel van de aanwezigheid op straat, wat eerst een essentieel onderwerp was van jeugdgroepen, ingewisseld voor aanwezigheid op het internet en social media (Fuchs, 2012; Roks et al., 2017; Sela-Sayovitz, 2012). De verschillen tussen jeugdgroepen en jeugdnetwerken zijn hieronder samengevoegd in tabel 2.

Jeugdgroep	Jeugdnetwerk
Vaste samenstelling	Wisselende samenstelling
Jeugdgroepen hebben geen/weinig contact onderling.	Jeugdgroepen en jongeren bewegen zich in netwerken en hebben veel verschillende relaties.
Jeugdgroepen handelen in hun eigen wijk.	Jeugdgroepen en jongeren hebben contact met jongeren uit andere wijken en steden en zijn hier zelf ook aanwezig.
De straatoriëntatie is een essentieel onderwerp.	De straatoriëntatie is gedeeltelijk vervangen door een aanwezigheid op internet en social media.

tabel 2: verschillen tussen jeugdgroep en jeugdnetwerk

De vraag is daarbij wat de invloed van de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk is op de criminologische theorieën uit paragraaf 2.1. Zo kan er afgevraagd worden of er fundamentele veranderingen in de delinquente subculturen van Cohen (1955) en de focal concerns van Miller (1958) ontstaan, of dat zij op dezelfde manier blijven voortbestaan. Daarbij kunnen de

criminologische theorieën wellicht zelf ook een verklaring geven voor de veranderingen die te zien zijn in jeugdgroepen.

2.6 Wat voor invloed heeft deze verandering op de informatie die politie en gemeenten nodig hebben?

De verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwork heeft ervoor gezorgd dat de politie en gemeenten minder zicht hebben op de groepen. Daarbij is het moeilijker geworden om te voorspellen wie lid wordt van de jeugdgroep en waar een jeugdgroep zich mee bezighoudt. De politie en gemeenten willen kunnen inspelen op deze veranderingen en een effectieve aanpak op jeugdgroepen blijven voeren. Hiervoor hebben zij andere informatie nodig.

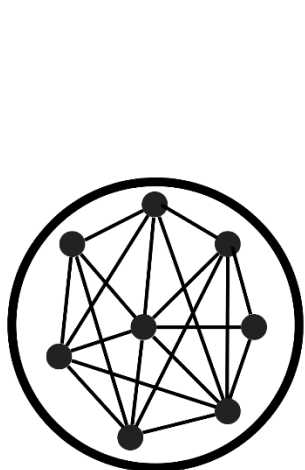
Helsloot (2018) stelt dat mensen banger zijn voor nieuwe risico's, onzichtbare risico's en risico's die op de lange termijn effect hebben. Deze drie factoren hebben, hoewel dit niet altijd rationeel is, invloed op de perceptie van risico's en daarmee op de manier waarop de risico's in de samenleving worden aangepakt. De verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwork is een nieuw risico waarbij de jeugdgroepen uit het beeld van de politie en gemeente verdwijnen, hierdoor wordt het risico minder zichtbaar. Volgens de theorie van Helsloot (2018) zijn mensen hierdoor banger voor jeugdnetworken dan voor jeugdgroepen. Het gevolg hiervan is dat het risico, jeugdnetworken, aangepakt moet worden.

De verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwork heeft ervoor gezorgd dat de informatie die men eerder nog wel kon krijgen, nu moeilijker te verkrijgen is (Bureau Regioburgemeesters, 2018; Roks et al., 2017). Daarbij is er nieuwe en andere informatie nodig dan eerder het geval was. Deze twee factoren zorgen ervoor dat de druk die op de politie staat om kennis te genereren hoger kan worden, omdat er nog meer vraag naar is naar informatie over de nu jeugdnetworken. Een ander gevolg van deze twee factoren, is dat door deze veranderingen de informatiebehoefte van politie en gemeente zoals die beschreven staat in tabel 1 van paragraaf 4 niet meer volledig toereikend voor de huidige situatie.

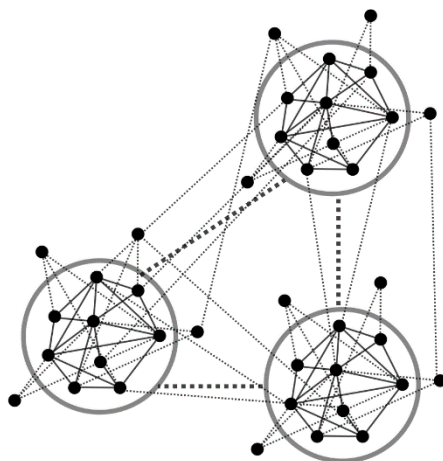
De aard van de informatie die nodig is, verandert daarbij ook door de verschuiving van groep naar netwerk. Zo was er eerst vooral informatie nodig over de verhoudingen van leden binnen een groep. Hierbij was het bijvoorbeeld van belang welk lid welke functie binnen de groep had, zoals het zijn van een leider of meeloper. Inmiddels zijn de verhoudingen tussen verschillende jeugdgroepen ook van belang geworden (Wolters et al., 2017). Er is informatie nodig over het netwerk waarin jeugdgroepen zich bevinden en over of zij contact hebben met andere jeugdgroepen. Hiervoor kan het nuttig zijn om sociale netwerk analyses zoals Wolters et al. (2017) uit te voeren.

In de figuren hieronder heb ik deze verandering schematisch weergegeven. Figuur 2 laat een jeugdgroep zien. De grens van de groep, de cirkel, is donker gemaakt om aan te geven dat deze eenduidig is. De stippen in de cirkel staan voor de leden, de lijnen er tussen voor de banden die zij onderling hebben. Figuur 3 van een jeugdnetwork is een stuk minder overzichtelijk dan de figuur van de jeugdgroep. In figuur 3 zijn de jeugdgroepen nog steeds te herkennen als de drie cirkels met de stippen, leden, met onderlinge banden er in. De cirkel is echter grijs gemaakt om aan te geven dat de grenzen van de groep vervaagd zijn. Daarbij staan er nu stippen buiten de cirkels met stippellijnen naar stippen binnen de cirkel. Dit staat voor de wisselende samenstelling van de groep. Jongeren buiten de jeugdgroep hebben contact met jongeren binnen de jeugdgroep en sluiten hier af en toe bij aan. De stippellijnen staan voor de minder hechte band die zij hebben met de jeugdgroep. Daarbij lopen er ook lijnen tussen jongeren uit de ene jeugdgroep naar jongeren in

andere jeugdgroepen, deze lijnen staan symbool voor de contacten die zij hebben onderling. Als laatste lopen er dikkere stippellijnen tussen de jeugdgroepen die nog herkend kunnen worden onderling. Deze lijnen staan voor de contacten en verbanden die jeugdgroepen als geheel met elkaar hebben.

figuur 2: jeugdgroep

figuur 3: jeugdnetwerk

Daarbij is er ook meer informatie nodig over de online aanwezigheid en het online gedrag van groepen, specifiek social media. In de aanpak van politie en gemeenten werd hier eerst bijna niet naar gekeken, maar nu jeugdgroepen en -netwerken zich gedeeltelijk online manifesteren (Roks et al., 2017; Sela-Sayovitz, 2012) is dit onderwerp belangrijker geworden. Zo kan het hebben van inzicht in wat er online onder jeugdgroepen speelt bijdragen aan het voorkomen van verstoringen in de orde. Het is echter voor zowel de politie als de gemeenten niet altijd duidelijk wat zij wel en niet mogen doen op het gebied van online monitoring (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2021). De juridische grondslag voor online monitoring door de politie ligt in de Wet Politiegegevens (WPG) (Wet Politiegegevens, 2022). Voor de gemeenten zijn vooral artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), artikel 10 van de Grondwet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) relevant (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2021). De ministeries van Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties proberen op dit moment de onduidelijkheid over wat de gemeenten en de politie wel en niet mogen op het gebied van online monitoring ten behoeve van de openbare orde en veiligheid te verhelderen. Daarbij loopt er ook een onderzoek vanuit deze ministeries over de naleving van de AVG (Bruins Slot et al., 2022). Op het moment dat dit onderzoek wordt uitgevoerd is deze informatie nog niet openbaar, dit gebeurt in 2023. De onduidelijkheid die de politie en gemeente ervaren heeft mogelijk invloed op zowel hun informatiebehoefte als hun informatiewerving.

Als laatste zijn de groepen meer fluïde geworden, de informatie die wordt geworven moet hierop inspelen. De focus van de politie lag eerst vooral op de wijken (Ferwerda et al., 2017), jeugdgroepen beginnen wijken echter te overstijgen. De informatie moet dan ook meegaan in deze beweging. Daarbij wordt de samenstelling van groepen steeds wisselender (Ferwerda & Van Ham, 2017). De informatie kan hierdoor niet alleen meer over de personen in de groep gaan, dit brengt de jeugdgroep niet meer correct in beeld.

2.7 De concepten die onderzocht worden binnen het onderzoek

Binnen dit onderzoek wordt ten eerste onderzocht of en hoe de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk herkend wordt door zowel leidinggevende werkers als frontlijnwerkers, binnen de politie en gemeenten. Wanneer dit het geval is, wordt verwacht dat de politie- en gemeentemedewerkers op verschillende onderdelen van de verschuiving, die voortkomen uit de literatuur, veranderingen zien. Deze onderdelen zijn al eerder in dit hoofdstuk in paragraaf 2.5 in tabel 2 geïntroduceerd.

Als er inderdaad sprake is van een verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk, wordt verwacht dat deze verschuiving gevolgen heeft voor de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers. Er wordt in dit onderzoek daarom verder onderzocht hoe de verschillende dimensies van informatiebehoefte veranderen en ontwikkelen. In tabel 1 uit paragraaf 2.4, staat welke informatie ingevuld werd in de oude groepsscan, dit is de informatie waar behoefte naar was voor de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk.

De vraag is echter of deze onderwerpen nog relevant en dekkend zijn voor de huidige situatie rondom jeugdnetwerken. De oude informatie is hiermee niet onnodig geworden, maar de verwachting is dat er onderwerpen bij komen. Uit paragraaf 2.6 komen deze verwachtingen naar voren. In tabel 3 hieronder zijn deze verwachtingen als onderwerpen toegevoegd en aangepast. Daarbij is de informatiebehoefte op het gebied van jeugdgroepen, zoals deze ook al in tabel 1 stond, tegenover de verwachte informatiebehoefte op het gebied van jeugdnetwerken gezet.

Informatiebehoefte jeugdgroepen	Informatiebehoefte jeugdnetwerken
Groepskenmerken	Groeps- en netwerkkenmerken
• <i>Samenstelling</i>	• <i>Samenstelling groep</i>
• <i>Invloed groepsdynamica</i>	• <i>Invloed groepsdynamica</i>
• <i>Andere contextuele elementen</i>	• <i>Andere contextuele elementen</i>
	• <i>Verhouding en contact met andere jeugdgroepen</i>
Impact op de buurt	Impact op de omgeving
• <i>Zichtbaarheid</i>	• <i>Zichtbaarheid in de buurt</i>
• <i>Intimidatie in de buurt</i>	• <i>Intimidatie in de buurt</i>
	• <i>Online aanwezigheid</i>
	• <i>Aanwezigheid buiten de buurt</i>
Criminaliteit en houding	Criminaliteit en houding

• <i>Criminaliteit</i>	• <i>Criminaliteit</i>
• <i>Grensoverschrijdend gedrag</i>	• <i>Grensoverschrijdend gedrag</i>
• <i>Houding jegens professionals</i>	• <i>Houding jegens professionals</i>
	• <i>Online houding</i>
Psychosociale problematiek	Psychosociale problematiek
• <i>Onderwijs/Werk</i>	• <i>Onderwijs/Werk</i>
• <i>Zorg en Welzijn</i>	• <i>Zorg en Welzijn</i>

tabel 3: verwachte verschillen in informatiebehoefte jeugdgroepen en jeugdnetwerken

Het laatste onderwerp dat onderzocht wordt binnen dit onderzoek is de verandering in het werk van politie en gemeenten. Anders dan bij de eerste twee onderwerpen komt deze verandering minder direct naar voren uit de literatuur. In tabel twee en drie staan daarom verwachtingen voor de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk en de verandering in informatiebehoefte. De verandering in het werk wordt in het onderzoek en de interviews echter op een meer open manier behandeld. Wel komen er uit de literatuur een aantal categorieën naar voren waarbinnen het werk van politie- en gemeentemedewerkers kan veranderen. Deze categorieën worden aangehouden in het onderzoek om toch structuur te kunnen geven aan het onderwerp.

Zo kunnen de jeugdgroepen uit het zicht van politie- en gemeentemedewerkers verdwenen zijn. De eerste categorie van de verandering in het werk is daardoor het in beeld krijgen van jeugdgroepen en -netwerken. Oftewel, zijn politie- en gemeentemedewerkers nu meer bezig met het in beeld krijgen en volgen van jeugdgroepen en -netwerken, nu zij minder zicht hebben op deze groeperingen. Daarbij kan de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk ervoor zorgen dat jeugdgroepen minder wijkgebonden zijn (Ferberda et al., 2017). De tweede categorie is daardoor de geografische specificiteit van het werk. Blijven medewerkers nog steeds vooral werken binnen hun wijk, of hebben zij ook contact met collega's/werken zij zelf buiten de grenzen van hun wijk? Als laatste manifesteren jeugdgroepen zich meer online (Roks et al., 2017; Sela-Sayovitz, 2012). De derde categorie waarin werkzaamheden veranderd kunnen zijn, zijn daarom de digitale werkzaamheden. Werken politie- en gemeentemedewerkers aan hun digitale vaardigheden en volgen zij jeugdgroepen nu meer online dan eerst? De drie genoemde categorieën zijn als verwachte veranderingen bij elkaar gezet in de onderstaande tabel.

Domeinen waarin veranderingen in het werk van politie- en gemeentemedewerkers kunnen optreden door de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk	
1.	Het in beeld krijgen van jeugdnetwerken
2.	Geografische specificiteit werk
3.	Digitale werkzaamheden

tabel 4: verwachte veranderingen in het werk van politie- en gemeentemedewerkers

Hoofdstuk 3: Methodologisch Kader

De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat is: "Hoe ziet de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk eruit en wat voor consequenties heeft deze verschuiving voor het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers?" In dit methodologisch kader wordt beschreven hoe de hoofdvraag beantwoord gaat worden met behulp van semigestructureerde interviews.

3.1 Onderzoeksbenadering

In het theoretisch kader staat beschreven wat tot en met nu toe bekend is over jeugdgroepen en jeugdnetwerken en de rol van politie en gemeenten in de aanpak van problematische jeugd. In dit hoofdstuk is de informatie geconcretiseerd en zijn er indicatoren aan verbonden. Deze indicatoren zijn vervolgens opgenomen in een topiclijst, die gebruikt zijn bij het houden van de interviews. Binnen dit onderzoek zijn politie- en gemeentemedewerkers geïnterviewd over de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk en de consequenties die deze verschuiving heeft voor hun werk en hun informatiebehoefte. Er is gekozen om alleen politie- en gemeentemedewerkers en geen medewerkers van andere betrokken partners te spreken. Dit komt ten eerste doordat de omvang van dit onderzoek niet groot genoeg is om alle partners te spreken. Daarbij werd vanuit de opdrachtgever specifiek aangegeven dat zij het meeste behoefte hebben aan informatie over de politie- en gemeentemedewerkers. Dit betekent echter niet dat de ervaringen van medewerkers van andere partners niet waardevol zijn. Er is in dit onderzoek gebruik gemaakt van de dataverzamelmethode: semigestructureerde interviews.

Praten met mensen is een goede manier om informatie te verzamelen. In ons dagelijks leven praten we echter vaak te snel, luisteren niet goed genoeg of onderbreken anderen. Semigestructureerde interviews maken het mogelijk om te praten met mensen op een zelfbewuste, ordelijke en gedeeltelijk gestructureerde manier. Het gaat daarbij ook om goed en aandachtig luisteren (Longhurst, 2003). Interviews zijn verbale uitwisselingen waar de interviewer informatie probeert te ontklokken uit de geïnterviewde persoon. Interviews kunnen gestructureerd, ongestructureerd of semigestructureerd zijn. Bij gestructureerde interviews is er een gestandaardiseerde lijst vragen die altijd op dezelfde manier gesteld wordt. Bij ongestructureerde interviews leidt de geïnterviewde het volledige gesprek. Semigestructureerde interviews vallen in het midden van de twee andere vormen. Er vooraf vragen opgesteld die op een bepaalde volgorde gesteld worden, er is echter meer ruimte voor flexibiliteit (Dunn, 2005). Semigestructureerde interviews zijn conversationeel en informeel. Er worden vooral open vragen gesteld om een antwoord in eigen woorden uit te lokken uit de geïnterviewde persoon (Longhurst, 2003).

Semigestructureerde interviews zijn een geschikte manier van data verzamelen binnen dit onderzoek vanwege het complexe karakter van het onderwerp. De bedoeling van dit onderzoek is om ervaringen en behoeften van politie- en gemeentemedewerkers in kaart te brengen. Hiervoor is het van belang dat vooral de geïnterviewde medewerkers uitgebreid aan het woord zijn. Tijdens de interviews zijn voor een deel vaste vragen gesteld in een vastliggende structuur, maar was er ook ruimte voor flexibiliteit om verschillende vragen aan respondenten met verschillende functies te vragen.

3.2 Operationalisatie

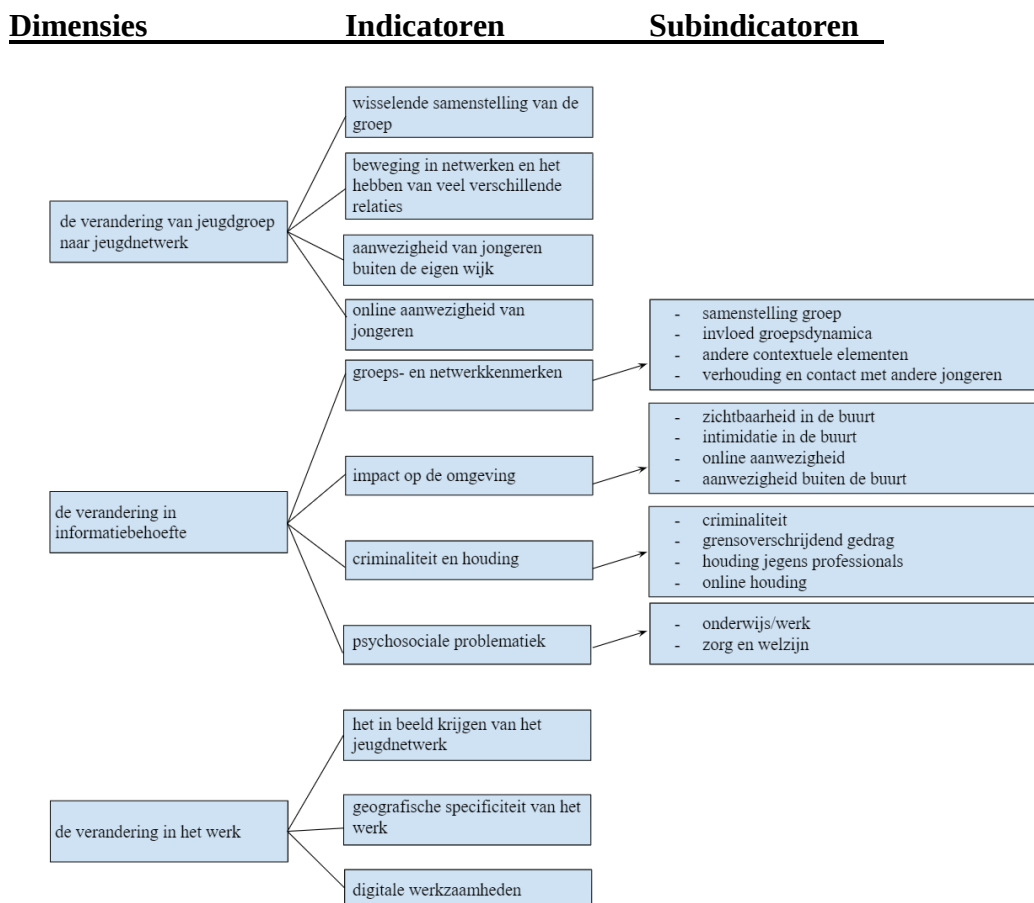
In de hoofdvraag van dit onderzoek staat de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk centraal. De politie- en gemeentemedewerkers die gesproken zijn, zijn werkzaam in een gemeente die problemen ervaren met jeugdgroepen en -netwerken. Uit het theoretisch kader kwamen drie dimensies van de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk naar voren: de verandering in de groepen zelf, de verandering in de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers en de verandering in hun werk. De drie dimensies zijn op basis van paragraaf 2.7 uit het theoretisch kader verder opgesplitst in indicatoren.

De eerste dimensie, de verandering in de jeugdgroepen zelf, heeft vier bijpassende indicatoren die al eerder genoemd zijn in tabel 2 in het theoretisch kader. Dit zijn de wisselende samenstelling van de groep, het bewegen in netwerken en het hebben van veel verschillende relaties, de aanwezigheid van jongeren buiten hun eigen wijk en als laatste de online aanwezigheid van jongeren.

De tweede dimensie, de verandering in informatiebehoefte, heeft ook vier bijpassende indicatoren uit de wetenschappelijke literatuur. Dit zijn de vier onderwerpen van de informatiebehoefte die uit tabel 1 en 3 uit het theoretisch kader komen. Voor deze dimensie zijn subindicatoren toegevoegd. Deze subindicatoren komen uit tabel 3 en zijn de onderdelen van de vier onderwerpen van informatiebehoefte op het gebied van jeugdnetwerken.

De derde dimensie, de verandering in het werk, heeft drie bijpassende indicatoren. Deze indicatoren zijn ook al genoemd in tabel 4 in het theoretisch kader en zijn: het in beeld krijgen van jeugdnetwerk, de geografische specificiteit van het werk en digitale werkzaamheden.

De dimensies en indicatoren zijn hieronder weergegeven in tabel 5.

tabel 5: dimensies en indicatoren

Tijdens de interviews is niet gewerkt met vaste vragen die bij elk interview gesteld worden. In plaats daarvan is er een topiclijst gebruikt, waarin interviewvragen zijn opgenomen. De topiclijst is hetzelfde voor de politie- en gemeentemedewerkers zodat in het onderzoek twee verschillende perspectieven over dezelfde onderwerpen naar voren komen. Hoewel de topiclijst hetzelfde was, zijn niet alle vragen die in de topiclijst staan bij elk interview besproken. De bedoeling van de topiclijst was juist dat er ruimte voor flexibiliteit was tijdens de interviews.

De dimensies en indicatoren uit tabel 5 en het theoretisch kader vormden de basis voor de vragen die tijdens de interviews gesteld worden, ze zijn echter niet rechtstreeks overgenomen. Er zijn verschillende aanpassingen gedaan die ervoor zorgden dat de interviews een goede opbouw hadden en op een vloeiende manier verliepen.

Allereerst is de volgorde van de dimensies veranderd in de interviewvragen. De vragen over de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk waren nog steeds de eerste vragen, de veranderingen in het werk kwamen in de interviews echter daarna en de interviews sloten af met de veranderingen in informatiebehoefte. Er is hiervoor gekozen omdat het logischer voor de respondenten is om eerst te praten over de veranderingen die zij zien en de gevolgen die zij door deze veranderingen ervaren in hun werk als laatste pas te spreken over de veranderingen in hun informatiebehoefte. Dit komt doordat de veranderingen in hun informatiebehoefte ontstaan door de veranderingen in jeugdgroepen en de gevolgen voor het werk die de verandering in jeugdgroepen met zich mee brengt.

Daarbij zijn er voor het behandelen van de vragen over de drie dimensies een aantal algemene vragen gesteld om de respondenten te leren kennen en meer te weten te komen over hun functie en hun verantwoordelijkheden op het gebied van jeugdgroepen. Deze vragen waren belangrijk omdat deze vragen duidelijk maken vanuit welk perspectief de respondenten spraken en op deze manier ook kunnen verklaren waarom respondenten bepaalde antwoorden gaven tijdens de interviews. Hierdoor kan de data in hoofdstuk vier beter geanalyseerd worden.

Per dimensie zijn er interviewvragen toegevoegd die niet in de indicatoren in tabel 5 staan, maar wel belangrijk waren om te stellen. Deze vragen dienden onder andere als introductie van de dimensie tijdens het interview. Daarbij is er geprobeerd om met deze vragen ook ruimte te geven voor antwoorden die niet overeenkomen met de onderwerpen die op basis van literatuur in dit onderzoek zijn opgenomen als indicatoren. Hiervoor werd bij elk onderdeel binnen de interviews eerst in het algemeen aan de respondenten gevraagd wat zij zelf zien of ervaren, voordat door werd gegaan op de onderwerpen uit dit onderzoek. Binnen het onderdeel “de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk” is een extra vraag toegevoegd die luidde “In hoeverre bent u het eens met de benoeming jeugdnetwerken in plaats van jeugdgroepen? En waarom?” Deze vraag kwam niet rechtstreeks naar voren uit het theoretisch kader en tabel 5, maar is toegevoegd omdat het onderzoek gedeeltelijk over de spanning tussen beleid en uitvoering gaat. De mening van politie- en gemeentemedewerkers tegenover nieuwe beleidstermen is hier onderdeel van.

Als laatste zijn sommige indicatoren verdeeld in meerdere interviewvragen omdat de indicator niet goed in één vraag in beeld gebracht kon worden. Een voorbeeld hiervan is de online aanwezigheid van jeugdgroepen in de dimensie “de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk”. Er zijn binnen deze indicator verschillende interviewvragen opgesteld over het gebruik van social media en de verhouding tussen online en fysiek contact van jeugdgroepen en jongeren onderling.

Kortom, de interviewvragen kwamen sterk overeen met de dimensies en indicatoren uit tabel 5, maar waren niet volledig hetzelfde. De interviewvragen zijn samengevoegd in de topiclijst die opgenomen is in bijlage 1.

3.3 Casusselectie

Er zijn voor dit onderzoek drie casussen geselecteerd, elke casus is een gemeente. Er is gekozen voor één plattelandsgemeente A, één middelgrote gemeente B en één grote stad C. Gemeente A is een gemeente met ongeveer 20.000 inwoners, bestaande uit een dorp wat als kern dient met kleinere landelijke dorpen eromheen. Gemeente B is een gemeente met ongeveer 60.000 inwoners en bestaat uit een middelgrote stad met kleinere dorpen eromheen. Als laatste heeft Gemeente C meer dan 200.000 inwoners, deze stad bestaat uit verschillende stadsdelen. Door het behandelen van drie gemeenten met een verschillende omvang kan er een breder beeld gevormd worden van de situatie omtrent jeugdgroepen en jeugdnetwerken in Nederland, dan wanneer alleen gemeenten van gelijke grootte behandeld werden. De bedoeling hiervan is dat de resultaten bruikbaar zijn voor meerdere gemeenten en politie-eenheden of basisteams. Daarbij worden door drie gemeenten te behandelen verschillen en overeenkomsten duidelijk. Hierdoor kan bepaald worden of het om een algemene ontwikkeling gaat, of niet. De gemeenten zijn geselecteerd door het team van de Portefeuille Zorg & Veiligheid van de Nationale Politie. De deelnemende gemeenten zijn geïnteresseerd in het onderwerp en besteden individueel ook uitgebreid aandacht aan het onderwerp. Alle drie de casussen ervaren problemen omtrent jeugdgroepen en -netwerken, de aard

van de problematiek verschilt echter per gemeente. Dit zorgt tevens voor een zo breed mogelijk beeld van de situatie omtrent jeugdgroepen en -netwerken in Nederland.

3.4 Dataverzameling

De data die verzameld is binnen het onderzoek is de data over de ervaringen van politie- en gemeentemedewerkers op het gebied van jeugdgroepen en jeugdnetwerken. Deze data is verzameld door het houden van semigestructureerde interviews met zestien respondenten in drie Nederlandse gemeenten, Gemeente A, Gemeente B en Gemeente C. De duurtijd van de interviews lag ongeveer tussen de veertig minuten en één uur. In bijlage 2 is een respondentenlijst opgenomen op basis van gemeente en functie. Tien van deze respondenten waren politiemedewerkers die de functie van operationeel expert, jeugdagente of wijkagente hebben. Jeugdagenten zijn ook wijkagenten, maar houden zich specifiek bezig met de jeugd uit hun wijk.

De zes overige respondenten waren gemeentemedewerkers. De gemeentemedewerkers hebben verschillende functies binnen verschillende afdelingen, maar dragen allemaal de verantwoordelijkheid op het gebied van jeugdgroepen. Daarbij zijn jongerenwerkers ook gesproken. Zij vallen niet altijd rechtstreeks onder de gemeentelijke organisatie, maar zijn wel in alle gevallen ingehuurd door gemeenten. In veel interviews kwamen jongerenwerkers als belangrijke spelers binnen de gemeenten naar voren, er is daarom besloten om deze functie bij de interviews met gemeentemedewerkers te betrekken. Er is gesproken met drie gemeentemedewerkers uit Gemeente A, twee uit Gemeente B en één uit Gemeente C. In Gemeente A is één van de respondenten integraal veiligheidscoördinator en de twee andere respondenten zijn jongerenwerkers. In Gemeente B is de eerste medewerker de coördinator van het Jeugd Interventie Team en de jongerenwerkers, de tweede respondent is bestuursadviseur kabinet en veiligheid. In Gemeente C is gesproken met de programmamanager jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit.

De interviews zijn wanneer het mogelijk was afgenomen op de werkplek van de politie- en gemeentemedewerkers, om een goed beeld te krijgen van hun omgeving. Uiteindelijk zijn veertien van de zestien respondenten gesproken op hun werkplek. De overige twee interviews zijn online afgenomen omdat zij anders niet door konden gaan. De interviews zijn afgenomen in een span van een maand in oktober en november 2022, na deze maand is de data geanalyseerd. Tijdens de interviews is er over verschillende onderwerpen gesproken, waaruit bleek of en welke verschillen er ervaren worden tussen jeugdgroepen en jeugdnetwerken. Daarbij was het de bedoeling dat uit de antwoorden op de vragen bleek waar de informatiebehoefte ligt en wat de consequenties zijn voor het werk van de politie- en gemeentemedewerkers, zodat hierop ingespeeld kan worden bij het ontwikkelen van nieuwe politie-instrumenten. Na het analyseren van de resultaten uit de interviews kan de hoofdvraag beantwoord worden.

3.5 Data-analyse

Het analyseren van kwalitatieve data verloopt in principe in drie stappen. Als eerst wordt de data verzameld, dan geordend en als laatste geanalyseerd. Data binnen kwalitatieve onderzoeken is meestal ongestructureerd en moeilijk af te bakenen. Het is aan de onderzoeker om hier structuur in aan te brengen (Van Thiel, 2015).

De dataverzameling heeft plaats gevonden tijdens het houden van de interviews. Nadat de data verzameld is en voordat de data geordend kon worden, werden de interviews eerst getranscribeerd. Transcripten zijn nodig om een gesprek, inclusief het gespreksgedrag, permanent

beschikbaar te maken op papier voor wetenschappelijke analyse. Het doel van transcriberen is om de uitgesproken woordenreeksen zo accuraat mogelijk op papier weer te geven, het resultaat hiervan is dat de kenmerken van een uniek gesprek zichtbaar worden (Kowal & O'Connell, 2004).

Na het transcriberen kon de data geordend worden. Het was hierbij van belang dat de data op een systematische manier werd opgeslagen (Van Thiel, 2015). Hiervoor is in dit onderzoek het programma AtlasTI gebruikt. In AtlasTI werden de transcripties opgeslagen en zijn er aantekeningen bij toegevoegd. De transcripten werden in AtlasTI gegroepeerd op basis van politie- en gemeenterespondenten, daarbij werden transcripten ook gegroepeerd op basis van gemeente. Binnen de ordening van de data is er verder gekeken welke stukken van de transcripties wel of niet nuttig waren voor het onderzoek. Voor het ordenen van de data werden de operationalisatie uit tabel 5 en de topiclijst gebruikt als lijdraad om te bepalen welke stukken uit de transcripten relevant waren en welke niet.

Tijdens het analyseren van de data werden de data-eenheden opgedeeld in kleinere eenheden. Dit is gedaan door middel van het geven van quotaties aan stukken tekst uit de transcripten. Hieraan werden vervolgens codes gegeven (Van Thiel, 2015). Deze codes zijn gedeeltelijk opgesteld op basis van tabel 5. Daarnaast werden codes toegevoegd voor andere onderwerpen waar respondenten over spraken, die niet in tabel 5 voorkwamen. Toen dit bij alle interviews was gedaan ontstond er een set aan codes. Vervolgens werd er axiaal gecodeerd, hierbij werden er verbanden gezocht in de set aan codes. Door codes bij elkaar te brengen ontstaan categorieën en subcategorieën (Saldaña, 2012). Op deze manier werden de codes op basis van de dimensies, indicatoren en subindicatoren samengebracht. Tijdens het axiaal coderen werden bij elkaar aansluitende codes ook in mappen gezet, dit werd bijvoorbeeld bij verschillende codes gedaan die over hetzelfde onderwerp gingen zoals 'netwerksamenwerking'. Als laatste wordt de verzamelde en gecodeerde data samengebracht en vergeleken. Hierbij werd gezocht naar overeenkomsten en contrasten (Van Thiel, 2015). Voor dit onderdeel is gebruik gemaakt van de 'Code-Document Table' in AtlasTI. Daarbij is er ook een Excelbestand aangemaakt met een overzicht van antwoorden van respondenten op de interviewvragen en de bijpassende codes. Na het afronden van deze fase zijn de onderzoeksvragen beantwoord.

3.6 Validiteit en betrouwbaarheid

De resultaten van een onderzoek zijn alleen goed bruikbaar wanneer het onderzoek betrouwbaar is en op een valide manier is uitgevoerd. Er bestaan verschillende soorten validiteit. Zo wordt er onderscheid gemaakt tussen interne en externe validiteit. Bij interne validiteit staat centraal of de onderzoeker wel gemeten heeft wat de onderzoeker wilde meten. Externe validiteit gaat over de generaliseerbaarheid van het onderzoek (Van Thiel, 2015). Verder worden in deze paragraaf ook constructvaliditeit en inhoudsvaliditeit behandeld (Bijleveld & Geest, 2021).

De interne validiteit is in dit onderzoek gewaarborgd door de setting van de interviews. De interviewer nam een open houding aan en wanneer er onduidelijkheden waren werden deze toegelicht. Verder zijn de transcripten nog nagestuurd naar de geïnterviewde medewerkers om er zeker van te zijn dat alles wat erin staat ook daadwerkelijk juist is.

Constructvaliditeit gaat over de mate waarin het onderzoeksinstrument het concept meet dat het moet meten (Bijleveld & Geest, 2021). Binnen dit onderzoek is het onderzoeksinstrument de topiclijst. De constructvaliditeit is in dit onderzoek gewaarborgd doordat de topiclijst opgesteld is op basis van wetenschappelijke literatuur die vervolgens geoperationaliseerd is. Bij de

operationalisatie zijn van de concepten waarneembare indicatoren gemaakt, hierdoor meette de topiclijst wat gemeten moest worden.

Inhoudsvaliditeit gaat na of de vragenlijst in dit onderzoek dekkend is voor het concept (Bijleveld & Geest, 2021). Om deze vorm van validiteit te waarborgen moet zorgvuldig bepaald worden wat onder een begrip bestaan wordt. Het begrip waar het in dit onderzoek over gaat, is 'jeugdnetwerk'. In tabel 2 is op basis van wetenschappelijke literatuur zorgvuldig uiteengezet waaruit het begrip 'jeugdnetwerk' bestaat en wat de verschillen zijn ten opzichte van jeugdgroepen. Hiermee is de inhoudsvaliditeit in dit onderzoek gewaarborgd.

Een onderzoek met maar een klein aantal casussen is niet statistisch generaliseerbaar. Dit betekent dat dit onderzoek waarin drie gemeenten als casus dienen, statistisch niet generaliseerbaar is voor heel Nederland. Gemeenten verschillen immers van elkaar. Dit zorgt gedeeltelijk voor een beperking van de externe validiteit van dit onderzoek. Analytisch is het onderzoek echter wel generaliseerbaar. Door een kleiner aantal casussen is behandeld, kan er meer op detailniveau ingegaan worden. Hierdoor worden structuren en dynamieken die spelen binnen de drie gemeenten duidelijker. Wanneer er patronen gevonden worden in deze structuren en dynamieken, zijn deze uitkomsten wel generaliseerbaar. Door een kleine, een middelgrote en een grote gemeente te kiezen, is geprobeerd om de generaliseerbaarheid zo goed mogelijk te waarborgen. Door gemeenten met een verschillende omvang qua inwoners te behandelen, zijn de resultaten in dit onderzoek bruikbaar voor een groter aantal gemeenten. Verder liggen twee van de gemeenten in dezelfde regio, waardoor de spreiding van de gemeenten niet optimaal is. Doordat dit de kleinste en de grootste gemeente zijn, verschilt de problematiek die binnen de gemeenten speelt wel van elkaar. Hierdoor lijken de twee casussen niet op elkaar op de ligging na.

Verder zijn door de scheve verhouding van gesproken gemeentemedewerkers per gemeente de verschillende gemeenten minder goed vergelijkbaar en daarmee de resultaten minder generaliseerbaar. Vooral gemeente C, waar slechts één gemeentemedewerker is gesproken, zorgt hiervoor. Deze situatie zorgt voor een beperking binnen het onderzoek op dit vlak, omdat er geen andere gemeentemedewerkers beschikbaar waren voor een interview kon deze situatie echter niet veranderd worden.

Een kanttekening voor de gekozen casussen is dat de casussen geselecteerd zijn voor dit onderzoek vanwege hun aandacht en interesse voor dit onderwerp en de problemen die zij ervaren omtrent jeugdgroepen en -netwerken. Niet elke Nederlandse gemeente besteedt even veel aandacht aan jeugdgroepen en ook niet elke Nederlandse gemeente ervaart problemen omtrent jeugdgroepen. Doordat er gekozen is voor drie gemeenten die jeugdgroepenproblematiek ervaren en zich hiermee bezig houden, kunnen de resultaten een ander beeld weergeven dan wanneer drie willekeurige gemeenten voor dit onderzoek waren geselecteerd omdat er dan gemeenten tussen hadden kunnen zitten die geen problemen omtrent jeugdgroepen ervaren. Aangezien dit onderzoek over de veranderingen in jeugdgroepen gaat, is echter besloten dat het belangrijker is om gemeenten te behandelen die ervaring hebben met jeugdgroepen dan willekeurige Nederlandse gemeenten. Hierdoor kan de verandering van jeugdgroepen beter in beeld gebracht worden, wat ervoor zorgt dat de resultaten bruikbaarder zijn voor de gemeenten die wel met jeugdgroepen te maken hebben.

Een onderzoek is betrouwbaar wanneer de variabelen nauwkeurig en consistent gemeten worden. Wanneer dit het geval is, treden systematisch dezelfde uitkomsten op wanneer het onderzoek herhaald zou worden. Hoe gestructureerder de interviews gevoerd worden, des te hoger de betrouwbaarheid is (Van Thiel, 2015). In dit onderzoek is gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Hierdoor is de betrouwbaarheid iets minder, dan wanneer gebruik

was gemaakt van bijvoorbeeld gestructureerde interviews. Deze beperking is afgewogen tegen het belang van het meenemen van verschillende functies en ervaringen. Voor het onderzoek was de flexibiliteit die semigestructureerde interviews bieden bij het spreken van respondenten in verschillende functies waardevoller dan het hebben van iets meer betrouwbaarheid. Hierdoor is alsnog gekozen voor semigestructureerde interviews. In het onderzoek is wel gebruik gemaakt van dezelfde topiclijst bij alle interviews, dit zorgt ervoor dat de interviews beter repliceerbaar zijn. Daarbij werden zoals eerdergenoemd medewerkers die verschillende posities bekleden geïnterviewd. Dit vergroot aan de ene kant de representativiteit en daarmee de betrouwbaarheid van het onderzoek. Tegelijkertijd kunnen de verschillende posities ook voor een beperking van de betrouwbaarheid zorgen. Binnen gemeenten zijn zowel beleidsmedewerkers als uitvoerende medewerkers gesproken, de vraag hierbij is echter of managers binnen de gemeente altijd goed zicht hebben op de praktijk.

Hoofdstuk 4: Resultaten en analyse

In hoofdstuk drie is beschreven hoe de hoofdvraag en deelvragen uit dit onderzoek beantwoord gaan worden met behulp van semigestructureerde interviews. De relevante resultaten uit deze interviews worden in dit hoofdstuk per deelvraag beschreven. Aan het einde van elke deelvraag wordt een korte conclusie getrokken uit de resultaten. Bij de eerste drie deelvragen worden de resultaten van de politie- en gemeentemedewerkers apart besproken. In de vierde deelvraag worden de resultaten van de politie- en gemeentemedewerkers vergeleken.

4.1 Op welke wijze ervaren politie- en gemeentemedewerkers een verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken?

Alle interviews bestonden uit meerdere onderdelen waarbij de bedoeling was dat per onderdeel een deelvraag besproken werd. Na het stellen van wat algemene vragen werd als eerste besproken op welke wijze politie- en gemeentemedewerkers een verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken ervaren.

4.1.1 De term jeugdnetwerk

Politie

Tijdens de interviews werd gevraagd of de respondenten bekend zijn met de term jeugdnetwerk, dit bleek niet zo te zijn. Negen van de tien respondenten gaven aan dat zij de term niet kenden. In één interview was een respondent wel bekend met de term fluïde groepering, een term die voor hetzelfde fenomeen gebruikt wordt. Dit resultaat is verrassend aangezien de term wel gebruikt wordt door beleidsmedewerkers van de Nationale Politie, maar dus niet in de praktijk door politieagenten.

Na het eventueel verder uitleggen van de term werd gevraagd of de politiemedewerkers zich konden vinden in de term jeugdnetwerk. Dit verschilde erg per persoon. Drie respondenten vonden de term jeugdnetwerk beter passen bij de huidige situatie en vinden het veranderen van de term een goed idee. Daar tegenover vonden drie andere respondenten dat de term jeugdnetwerk voor verwarring zorgt bij het afbakenen van de jeugdgroepen en konden zich daarom niet vinden in de term. Als laatste waren er ook respondenten die zich deels in de term konden vinden of onverschillig over de term waren. Door de verdeeldheid van de respondenten over de term jeugdnetwerk kan op basis van dit onderzoek niet gesteld worden dat de term jeugdnetwerk passender is voor de actuele situatie dan de term jeugdgroep. Hierdoor zal verder in dit hoofdstuk en onderzoek vooral de term jeugdgroep gebruikt worden bij de resultaten van de politie, ook al is in de eerste drie hoofdstukken van dit onderzoek wel de term jeugdnetwerk ingezet.

Gemeente

Tijdens de interviews werd gevraagd of de respondenten bekend zijn met de term jeugdnetwerk, dit bleek niet altijd zo te zijn. Twee respondenten waren bekend met de term, de overige vier respondenten niet. Op de vraag of zij zich konden vinden in de term jeugdnetwerk reageerden de respondenten uit Gemeente A dat zij dit niet wisten. De andere respondenten waren het ermee eens dat de term jeugdgroep niet meer passend is voor de situatie. De respondent uit Gemeente C was het volledig eens met de term jeugdnetwerk en gebruikt de term zelf ook.

De respondenten uit Gemeente B gebruiken zelf een andere term ‘groepsdynamiek’, de respondenten gaven aan dat zij hetzelfde fenomeen proberen aan te duiden met hun term. De gemeentemedewerkers spraken tijdens de interviews zelf af en toe specifiek over een jeugdnetwerk. Hoewel voor de resultaten van de politie besloten is om de term jeugdgroep te gebruiken aangezien zij zich niet konden vinden in jeugdnetwerk, wordt bij de resultaten van de gemeente wel de term jeugdnetwerk gebruikt wanneer de respondenten deze term zelf ook gebruikten.

4.1.2 Veranderingen in jeugdgroepen op hoofdlijnen

Politie

Hoewel uit 4.1.1 niet blijkt dat de respondenten jeugdnetwerken herkennen, bleek uit de interviews wel dat zij kenmerken van jeugdnetwerken signaleren in hun werkgebied. Alle tien de respondenten reageerden instemmend op de vraag of zij merkten dat jeugdgroepen in hun werkgebied zijn veranderd en noemden kenmerken op van deze verandering.

De antwoorden van de respondenten uit de verschillende gemeenten kwamen veelal overeen met elkaar. De respondenten merkten veranderingen in verschillende categorieën in jeugdgroepen op. Als eerste is de invloed van de coronatijd op de veranderingen een aantal keren genoemd, al zagen respondenten hiervoor ook al dat jeugdgroepen aan het veranderen waren. Verder zagen de respondenten dat er een verharding binnen jeugdgroepen plaats heeft gevonden waarbij jongeren uit de groepen gewelddadiger en bedreigender zijn geworden. Samenhangend aan deze verharding zagen de respondenten in alle drie de gemeenten tevens dat er sneller (ernstige) strafbare feiten worden gepleegd. In twee gemeenten werd tevens gezien dat de jongeren die strafbare feiten plegen jonger zijn geworden. Verder werden een toename in drugsgebruik en de rol van jongeren in criminele netwerken en de invloed van drillrapgroepen ook bij dit onderwerp genoemd.

In alle gemeenten spraken respondenten over de wisselingen in samenstelling die zij zien bij jeugdgroepen. Hierdoor is het voor hen minder duidelijk wie wel en niet lid is van de jeugdgroep en is het lastiger om de groepen in beeld te krijgen. Verder werd in één gemeente ook bij dit onderdeel gesignaleerd dat de locatie waar jeugdgroepen te vinden ook snel wisselt en de respondenten uit een andere gemeente vertelden over de contacten tussen jeugdgroepen onderling.

De verharding en verjonging van jeugdgroepen is geen opgenomen kenmerk in dit onderzoek en niet helemaal te dekken met de opgestelde elementen uit dit onderzoek. Het is hiermee niet duidelijk of deze verandering direct verband houdt met de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. Wel blijkt uit de antwoorden van de respondenten dat er wellicht nog een ander element bij de verandering in jeugdgroepen komt kijken dan waar eerst rekening mee werd gehouden binnen dit onderzoek. De wisselingen in samenstelling die de respondenten opmerken is wel één van de kenmerken van de verschuiving die opgesteld is binnen het onderzoek en hoewel andere opgestelde kenmerken af en toe ook naar voren kwamen, werd dit kenmerk het meest aangehaald door de respondenten. Een reden hierachter kan zijn dat dit kenmerk het beste zichtbaar is voor de politiemedewerkers omdat zij dagelijks bezig zijn met de jeugdgroepen in beeld brengen, terwijl zij niet altijd dagelijks bezig zijn met de andere kenmerken.

Gemeente

Uit 4.4.1 blijkt dat een gedeelte van de respondenten jeugdnetwerken herkent. Alle respondenten signaleren tevens kenmerken van jeugdnetwerken in hun werkgebied. De respondenten uit alle drie de gemeenten zagen wisselingen in de samenstelling van jeugdgroepen en de locatie waarop

zij samen komen. Zo bestaan er subgroepjes binnen jeugdgroepen en vervagen de online/offline en de geografische grenzen van jeugdgroepen.

Verder zagen de gemeentemedewerkers uit de drie gemeenten ook nog veranderingen die niet direct onder de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk vallen. Zo zagen respondenten vormen van verharding bij de jeugdgroepen door onder andere maatschappelijke invloeden. Twee gemeentemedewerkers, in Gemeente B en Gemeente A, spraken onder andere over de invloed van drillrapgroepen op de jongeren uit jeugdgroepen. Zij hadden het idee dat er een verband bestaat tussen de verharding en de invloed van drillrap. In Gemeente B merkte een respondent binnen deze verandering dat leeftijdsgenoten, specifiek meiden, vaker dan eerst slachtoffer worden van de jeugdgroepen door bijvoorbeeld het doorsturen van foto's of filmpjes. De respondent in Gemeente C zag daarbij een aantrekkende kracht van criminaliteit op de jeugdgroepen in sommige wijken.

Als laatste werd ook gezien dat jongeren uit jeugdgroepen een korte gerichtheid hebben, in plaats van dat zij toekomstgericht zijn. Deze korte gerichtheid is verergerd ten opzichte van eerder.

4.1.3 Samenstelling van de groep

Politie

Na het stellen van vragen over veranderingen in het algemeen en de term jeugdnetwerk, werden specifieke vragen gesteld over kenmerken van de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk die in eerdere hoofdstukken van dit onderzoek naar voren kwamen.

Als eerste werd gevraagd of de samenstelling van jeugdgroepen in de gemeenten waarin de politiemedewerkers werkzaam zijn, veranderd of stabiel blijft. Zoals in paragraaf 4.1.2 besproken merken de respondenten dat de samenstelling van groepen zeer snel wisselt, soms bijna dagelijks zoals in de quotes hieronder uit een interview met een operationeel expert uit Gemeente C duidelijk wordt.

R6: Ik werk nu in dit gebied ongeveer 16 jaar, wat je ziet, is dat eerst was een groep heel erg gebonden aan een bepaalde locatie, vaste samenstelling, dan hadden we ook kopstukken, een schil eromheen als het ware. Wat je nu ziet, is dat er veel sneller gewisseld wordt, door het digitale dat de jeugdgroepen veel makkelijker met elkaar in contact staan, überhaupt jongeren denk ik ... dan heb je het echt eerder over dagen, dan weken of maanden.

Gemeente

Alle respondenten zien in hun gemeente dat de samenstelling van groepen wisselt. In alle drie de gemeenten wisselt de samenstelling daarbij snel, al is wisselt de ene groep sneller dan de andere groep. Een respondent uit Gemeente B voegt daaraan toe dat deze wisselingen door social media komen. Beide respondenten uit Gemeente B vertellen verder dat de kern van de groep blijft bestaan, maar de groepsleden eromheen wisselen. De respondent uit Gemeente C geeft aan dat groepen door de wisselende samenstelling moeilijker in beeld zijn te krijgen.

R4: Wat ik dan net aangaf online zijn er heel veel verbanden gelegd en we zagen eigenlijk ineens dynamische structuren op straat waarvan je daarvoor eigenlijk nooit verwacht had dat het zo zichtbaar kan worden en dat betekent eigenlijk dat jongeren in de breedte elkaar hebben gevonden. Dus die normaal gesproken eigenlijk misschien vanuit hun school,

vanuit de VO-opleiding bepaalde netwerkstructuren samen hebben opgebouwd, zag je ineens dat die jongeren elkaar zo online hadden gevonden dat we eigenlijk hele heterogene groepsdynamiek op straat zagen.

4.1.4 Sociale contacten en netwerken van de jeugdgroepen

Politie

Op deze vraag of de jeugdgroepen meer sociale contacten hebben dan eerder antwoordde de respondenten verschillend. In Gemeente A gaven de respondenten aan dat de jongeren uit jeugdgroepen beperkte contacten hebben buiten de groep. Dit komt doordat in Gemeente A de jeugdgroep bestaat uit allochtone jongeren die nog maar kort in Gemeente A verblijven als statushouders. In de gemeente bestaat veel wrijving tussen de autochtone en allochtone bewoners, waardoor de jongeren niet veel contacten buiten hun eigen groep hebben. De contacten die zij hebben zijn met jongeren uit andere gemeenten op basis van culturele overeenkomsten zoals geloof en taal.

In Gemeente B had één respondent niet volledig het idee dat de jeugd uit jeugdgroepen meer sociale contacten heeft dan vroeger. De andere twee respondenten uit Gemeente B gaven beiden aan dat de jeugd uit jeugdgroepen dit wel heeft, vooral door het contact wat zij leggen met andere jongeren via social media. De respondent die aangaf dat zij niet volledig het idee heeft dat de jeugd meer sociale contacten heeft, gaf aan dat zij niet werkt met social media, waardoor zij anders dan de andere respondenten niet merkt dat de jongeren contacten hebben via social media.

Twee van de respondenten uit Gemeente C zagen in hun werk dat de jeugd uit jeugdgroepen meer sociale relaties hadden. Eén van deze twee respondenten gaf wel aan dat deze contacten oppervlakkiger zijn en niet vast. De andere respondent gaf aan dat het vooral negatieve connecties, bijvoorbeeld op het gebied van criminaliteit, zijn uit andere gemeenten. De respondenten uit het laatste interview merkten in hun werk als wijkagenten niet dat de jongeren meer sociale contacten hebben dan eerder. Naast de wijkagenten uit Gemeente C, waren het ook de wijkagenten in Gemeente A en Gemeente B die niet het idee hadden dat de jeugd meer sociale contacten heeft dan vroeger. Het is dus een mogelijkheid dat dit kenmerk in het werk van wijkagenten minder duidelijk zichtbaar is doordat zij zich vooral bezighouden met jeugd die fysiek in hun wijk aanwezig is of uit hun wijk komt. Uit de antwoorden van de andere respondenten bleek dat de contacten die erbij zijn gekomen vaak niet uit dezelfde wijk komen.

Opvallend is dat alle respondenten uit de interviews merken dat de jeugdgroepen onderling veel contact hebben. De respondenten zien dat zowel de jongeren individueel als in groepen onderling contact hebben. Deze contacten ontstaan op school, via cultuur of via social media. De contacten kunnen zowel sociaal zijn, maar ook gaan over bijvoorbeeld drugshandel. Daarbij bestaat er ook af en toe vijandig contact tussen jeugdgroepen.

Gemeente

Drie respondenten, uit Gemeente B en Gemeente C, gaven aan dat de jeugdgroepen nu meer sociale contacten dan eerst hebben. De respondenten uit Gemeente B gaven beide social media hiervoor als reden, één respondent vertelde dat sommige jongeren hierdoor in meerdere jeugdgroepen zitten. De respondent uit Gemeente C gaf aan dat de wereld in het algemeen een stuk groter is geworden in de afgelopen jaren, zo ook voor jongeren. Hierdoor hebben zij meer contacten dan eerder. Alleen uit de interviews in Gemeente A kwam niet naar voren dat jeugdgroepen meer contacten hebben. Eén respondent gaf aan dat hij er geen zicht op heeft. De andere twee respondenten vertelden dat de jeugdgroep niet meer contacten heeft dan eerst door de

wrijving die bestaat in Gemeente A tussen allochtone en autochtone bewoners en het racisme wat de jongeren uit de jeugdgroep af en toe ervaren vanuit buurtbewoners.

Op de vraag of de jeugdgroepen uit de gemeente bewegen in netwerken was iedereen het (gedeeltelijk) eens, maar vijf respondenten konden het niet met absolute zekerheid zeggen. De enige respondent die het wel zeker wist, kwam uit Gemeente B. Deze respondent ziet dat jeugdgroepen met elkaar in contact staan en bewegen in netwerken op het gebied van (drugs)handel. De andere respondent uit Gemeente B merkte niet dat de jeugdgroepen bewegen in netwerken, maar beaamde wel dat de jeugdgroepen onderling in contact staan. De respondent uit Gemeente C vertelde dat de gemeente geen zicht heeft op het onderlinge contact wat jeugdgroepen hebben, wel ziet de respondent dat de meer criminele groepen een rol spelen in (volwassen) criminele netwerken. Dit is niet het geval voor overlastgevende jeugdgroepen. Als laatste gaven de respondenten uit Gemeente A aan dat de kans zeker aanwezig is dat de jeugdgroepen in netwerken bewegen, maar dat hier nog geen concreet bewijs voor is.

4.1.5 Aanwezigheid van jeugdgroepen buiten de eigen wijk en gemeente

Politie

Alle politiemedewerkers uit de drie gemeenten gaven aan dat zij te maken hebben met jongeren uit andere wijken en gemeenten die onderdeel zijn van jeugdgroepen in hun eigen wijk of gemeente. Andersom merken zij ook in de politiesystemen op dat dit ook andersom gebeurt bij jongeren uit hun wijk of gemeente. In Gemeente A en Gemeente B merkten politiemedewerkers op dat het vooral om jongeren uit andere plaatsen ging die naar hun gemeente trokken. Dit komt doordat veel jongeren uit andere gemeenten naar de middelbare school in Gemeente A en Gemeente B gaan en zich daar aansluiten bij jeugdgroepen.

In Gemeente C merkte één van de respondenten juist op dat jongeren uit Gemeente C vooral in andere grote steden opdoken. De andere respondenten uit Gemeente C merkten dit niet op, maar zagen wel veel menging tussen wijken en gemeenten in de signalering van jeugdgroepen. School werd in Gemeente C niet genoemd als verklaring voor de vermenging. Dit kan mogelijk komen door de vele middelbare scholen in Gemeente C tegenover het bestaan van maar één middelbare school in Gemeente A en Gemeente B waarop alle jeugd samenkomt.

Overkoepelend voor dit onderwerp is te stellen dat jeugdgroepen niet 100% wijkgebonden zijn en dat er in de ervaringen van politiemedewerkers sprake lijkt te zijn van mobiliteit en uitwisseling tussen de wijken en groepen.

Gemeente

De respondenten uit alle interviews zien vermenging van wijken en verschillende gemeenten binnen jeugdgroepen. In Gemeente A en Gemeente B jeugd vaak naar de gemeente toe vanuit andere gemeenten vanwege de centrumfuncties van de gemeenten in de omgeving. De respondenten uit Gemeente A gaven aan dat vooral de middelbare school voor deze centrumfunctie zorgt, in Gemeente B is dat het stadscentrum met winkels en horecagelegenheden.

De respondenten uit Gemeente B gaven beiden aan dat de wijk ondanks de vermenging nog wel een betekenis heeft voor de jeugdgroepen. Jongeren hebben vaak een connectie met de wijk en bij verharding van jeugdgroepen staat de wijk opeens weer centraal.

In Gemeente C is er ook vermenging en gaan jongeren uit Gemeente C naar naastgelegen gemeenten en andersom. Daarbij ziet de respondent dat de woonplaats van jongeren en de plaats waar zij delicten plegen vaak niet overeenkomt. Als laatste wordt drugscriminaliteit vaak gepleegd door jongeren van buiten Gemeente C die naar de stad toe trekken.

De jongeren uit andere gemeenten vermoedelijk de aanpak van respondenten af en toe. De jongerenwerkers uit Gemeente A gaven aan dat zij niet kunnen werken met jongeren uit andere gemeenten omdat zij specifiek ingehuurd zijn door Gemeente A en één andere gemeente. De respondent uit Gemeente C vertelde dat zij nadenkt over een aanpak voor jongeren die voor problemen zorgen in gemeenten, in dit geval Gemeente C, waar zij niet vandaan komen. Uit de interviews met de respondenten uit Gemeente B bleek niet dat zij ook met dit probleem te maken hebben.

4.1.6 Online aanwezigheid van jeugdgroepen

Politie

Uit de antwoorden van de vraag over het social media gebruik van jongeren uit jeugdgroepen bleek dat het gebruik van social media groot is. Negen van de tien respondenten gaven aan dat social media en internet veel betekent voor de jongeren uit jeugdgroepen en vooral van Instagram, Snapchat en Whatsapp gebruik wordt gemaakt en af en toe Telegram. Social media wordt gebruikt voor het contact leggen en houden onderling tussen jongeren, maar ook jeugdgroepen. Social media wordt tevens gebruikt voor criminele activiteiten en voor het verzamelen van jeugd bij opstootjes. Dit werd bijvoorbeeld gezien in Gemeente C bij rellen omtrent coronamaatregelen.

R12: Op het moment dat ergens iets speelt wat voor hun interessant is, dan zie je zeg maar dat met één berichtje meteen iedereen te bereiken is. Stel nou dat er ergens een groot ongeval is of een flinke vechtpartij, dan weet men heel snel een groot aantal betrokkenen te bereiken. Dus de kans dat er veel mensen daarop afkomen is groter dan voorheen.

Social media heeft invloed op het gedrag en de problematiek van jeugdgroepen. In Gemeente A en Gemeente C merkten politiemedewerkers over het algemeen ook op dat het invloed heeft van de jeugdgroepen die op straat hangen, al is fysiek contact ook nog belangrijk. Dit is nadelig omdat zo de jeugdgroepen uit het zicht raken. In Gemeente B herkenden de respondenten dit fenomeen totaal niet, in hun gemeente is de fysieke aanwezigheid onveranderd sinds de komst van social media. Het kan dus per gemeente verschillen of de jeugdgroepen nog fysiek aanwezig zijn of niet.

Gemeente

Niet alle gemeentemedewerkers hebben in hun gemeente zicht op de online aanwezigheid van jongeren uit jeugdgroepen. Eén van de respondenten uit Gemeente A en de respondent uit Gemeente C gaven aan dat zij vanuit de gemeente geen zicht hebben op het social media gebruik van jongeren.

R8: Daar is niet heel veel zicht op hè, daar kunnen we sowieso niet bij en dat mag niet. De politie heeft daar denk ik het meeste zicht op en onze jongerenwerkers voor een gedeelte ook. Maar veel zitten in gesloten groepen, waar je ook niet zomaar in kunt.

De andere vier respondenten uit Gemeente A en Gemeente B geven aan dat zij hier wel zicht op hebben en social media, vooral Snapchat en Instagram, en digitale contacten belangrijk zijn voor jongeren. De respondenten uit Gemeente B vertellen daarbij over de invloed van social media op de samenstelling, de contacten en het gedrag van jongeren.

Vier respondenten verspreid over de drie gemeenten geven aan dat zij wel een vermindering van jeugdgroepen op straat zien door social media. Eén van de respondenten uit

Gemeente B ziet geen verandering in de aanwezigheid van jeugdgroepen op straat. Deze respondent ziet wel dat jeugdgroepen meer online contacten hebben dan contacten op straat, de online contacten vervangen de fysieke contacten echter niet en jeugdgroepen blijven op straat bij elkaar komen. Daarbij zien vier respondenten dat jongeren uit jeugdgroepen snel opgetrommeld worden om zich te verzamelen op straat via social media.

4.1.7 Conclusie

Politie

Kortom, de politiemedewerkers herkennen een aantal veranderingen in jeugdgroepen. Een gedeelte hiervan sluit aan op het idee dat jeugdgroepen veranderen in jeugdnetwerken. Zo zien de respondenten wisselingen in samenstellingen, wisselingen in wijken en gemeenten en de invloed die social media heeft op de jeugdgroepen. Niet alle respondenten zagen echter dat jeugdgroepen meer sociale relaties hebben of dat jeugdgroepen minder fysiek op straat te vinden zijn. Dit kan liggen aan de gemeente waar de respondenten vandaan komen of de functies die zij hebben. Wel zagen alle respondenten dat jeugdgroepen onderling contact hebben.

Daarbij merkten de respondenten ook nog veranderingen in de jeugdgroepen op die niet opgenomen waren in dit onderzoek. Vooral de verharding van jongeren en het plegen van meer criminele feiten kwam bij de respondenten hierbij naar voren. Opvallend is verder dat de respondenten zelf de term jeugdnetwerken niet gebruiken voor het fenomeen wat zij zien en dat zij deze term ook niet altijd passend vinden. Omdat zij wel veranderingen herkennen blijft het echter een relevante lens om de problematiek uit de praktijk door te bekijken.

Gemeente

Aan de hand van de resultaten kan geconcludeerd worden dat de gemeentemedewerkers kenmerken van de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk herkennen in hun gemeenten. De term jeugdnetwerk was voor de meeste gemeentemedewerkers niet bekend en de helft van hen was het eens met de term jeugdnetwerk. De respondenten konden zich in het algemeen vinden in de kenmerken van de verschuiving die opgesteld zijn in dit onderzoek. De meerderheid van de respondenten merkte dat de samenstelling wisselde, de jeugdgroepen meer contacten hadden dan eerder, de jeugdgroepen online en buiten hun eigen wijk en gemeente aanwezig waren en dat de online aanwezigheid op een manier invloed had op de aanwezigheid van jeugdgroepen op straat. Er was alleen geen meerderheid in de herkenning van het bewegen van de jeugdgroepen in netwerken, hier wisten de meeste respondenten het niet zeker al hadden ze wel het vermoeden.

4.2 Welke gevolgen heeft deze verschuiving voor het dagelijks werk van politie- en gemeentemedewerkers?

4.2.1 Algemeen gesignaleerde veranderingen

Politie

Negen van de tien respondenten hebben veranderingen opgemerkt in hun werk in verschillende categorieën. Als eerste merkten meerdere respondenten op dat zij hun informatiepositie deels zijn verloren. Redenen die hiervoor genoemd werden waren de mindere fysieke aanwezigheid van jeugdgroepen, het niet zicht hebben op de online aanwezigheid van jeugdgroepen, jeugdgroepen die zelf geen informatie meer delen met politie en de invloed van maatschappelijke ontwikkelingen

zoals verharding en het afnemen van het vertrouwen in de overheid, waardoor er moeilijker contact te leggen is met jeugdgroepen.

R14: Dat is een beetje ingewikkelder geworden, omdat ook veel gebeurt via social media en je daar lang niet altijd bijkomt. Er is wat verharding waardoor het ook wel lastig is om erbij te komen.

Deze redenen voor het verlies van informatiepositie hadden ook verdere invloed op het werk van de respondenten. Meerdere respondenten gaven aan dat zij in hogere mate digitaal zijn gaan werken, bijvoorbeeld door meer bezig te zijn met social media dan eerst. Ondanks deze ontwikkeling, gaven vier respondenten specifiek aan dat zij het fysieke werk nog steeds het belangrijkste vinden. Niet alle respondenten merkte veranderingen op in het fysieke werk.

R16: Nou ja qua werk op straat is er niet heel veel veranderd denk ik. Qua werk digitaal, valt er wel heel veel uit te halen. En ik denk dat we daar als politie nog wel wat slagen kunnen maken.

De respondenten die wel veranderingen signaleerden, gaven aan dat het werk op straat moeilijker is geworden door onder andere de verharding van jeugdgroepen en straattaal. Hierdoor is het vooral lastig om contact te leggen met de jeugdgroepen. Eén respondent signaleerde dat de invloed van ondermijnende activiteiten op jeugdgroepen, waardoor zij meer strafbare feiten zoals drugsgerelateerde criminaliteit plegen, de omgang met jeugdgroepen ook heeft vermoeilijkt. Deze respondent merkte tevens op dat hij tegenwoordig minder op straat werkt, maar meer bezig is met systeeminformatie. Hiermee wordt informatie bedoeld die gebaseerd is op de categorieën en logica van computers (Terpstra & Salet, 2018), in plaats van de informatie die de respondent zelf op doet in de wijk over de problemen die er spelen.

Als laatste vertelden twee respondenten dat er tegenwoordig bij incidenten, zoals vechtpartijen of ongelukken, ineens hele grote groepen jeugd kunnen staan. Dit heeft invloed op hun positie bij deze incidenten, van tevoren is het voor hen nu niet in te schatten hoeveel jeugd ertegenover ze komt te staan en hoeveel collega's er nodig zijn om controle te kunnen houden op de situatie. Als laatste zijn deze twee respondenten meer samen gaan werken met ketenpartners.

Gemeente

Vier respondenten gaven aan dat hun werk is veranderd door de verschuiving van groep naar netwerk. De respondenten gaven aan dat het klassieke gemeentewerk niet echt is veranderd, maar de uitvoerende kant of de werkwijze wel. Dit heeft invloed gehad op verschillende onderdelen van hun werk. Als eerste zijn de gemeentemedewerkers meer gaan samenwerken met partners en is de samenwerking belangrijker geworden. Verder heeft de verharding van jeugdgroepen ook invloed gehad op hun werk en het is hierdoor lastiger geworden om relaties op te bouwen met de jongeren uit jeugdgroepen. Wel vinden twee respondenten het creëren van relaties en de preventie juist belangrijker geworden. De online aanwezigheid van jeugdgroepen heeft ook invloed gehad op het werk en het is tegenwoordig lastiger om jeugdgroepen- en netwerken in beeld te krijgen. Als laatste proberen sommige gemeentemedewerkers te zorgen voor activiteiten voor jongeren om de problemen proberen tegen te gaan.

Hoewel meerdere respondenten vertelden dat vooral de uitvoering is veranderd, gaven de jongerenwerkers uit Gemeente A aan dat hun werk totaal niet is veranderd. Zij spreken hierdoor

de andere respondenten tegen, aangezien de jongerenwerkers juist het meest uitvoerend zijn. Uit hun antwoorden blijkt echter dat zij eerder en nu contact proberen te maken met jongeren uit jeugdgroepen en dat de manier waarop je contact krijgt met de jongeren niet veranderd is.

R11: Volgens mij zei ik vanochtend dat ik dit werk al 28 jaar doe en dat er niks veranderd is. Alleen maar dat ik een grotere rugzak erin heb gekregen. Kijk jij hebt daar een computer, ik doe helemaal niks met een computer. Ons werk bestaat uit contact en krijg maar contact met een doelgroep.

R10: Wij worden overal heel vaak ingehuurd, maar wij hebben geen toverstaf. Wij rijden hier blanco naar binnen toe en het is gewoon met zijn tweeën beginnen we te buffelen, maar oprecht investeren in het contact en dat is ook alles. Verder valt alles weg, we hebben geen kantoor niks, we komen naar jou toe.

4.2.2 Waar moet meer aandacht aan besteed worden in het werk?

Politie

Nadat de algemene veranderingen besproken werden in de interviews werd gevraagd aan de respondenten waar zij vonden dat meer aandacht aan besteed moest worden in hun werk. Er werden antwoorden in verschillende categorieën gegeven. Drie respondenten vonden dat er meer voorlichting gegeven moet worden aan ouders, scholen en hulpverleners over het socialmedia-gebruik van jongeren. Tevens werd door deze respondenten verteld dat er meer aandacht moest komen voor de preventieve kant van het politiewerk in het algemeen.

R9: De preventieve kant van het jeugdwerk, absoluut, we moeten echt naar de voorkant toe. Nu zijn we vaak op incidenten en alle geëscaleerde problematiek, we moeten echt aan de preventiekant gaan werken. We moeten de jongeren scannen, weten wat er speelt tussen de jongeren, weten wat belangrijk is voor jongeren. Daar zou ik echt meer aandacht voor willen vragen.

Binnen de preventieve kant vroegen de respondenten ook meer aandacht voor de samenwerking met netwerkpartners, voor het creëren van activiteiten voor jongeren en voor het systeem waar jongeren uitkomen, zoals de gezinssituatie.

Andere antwoorden die werden gegeven door respondenten gingen over de verhouding tussen het digitale en het fysieke werk. Hier vond aan de ene kant een respondent dat er meer aandacht moest komen voor social media en dat er meer mogelijkheden moeten komen om er gebruik van te maken, aan de andere kant vond een respondent dat er meer aandacht moest komen voor aanwezig zijn in de wijk en in contact staan met jongeren. Dit verschil kan komen doordat aan de eerste respondent een jeugdagent is en daardoor meer met jongeren bezig is, waarvoor social media erg belangrijk is en de tweede respondent een wijkagent is, waarvoor het aanwezig zijn in de wijk centraal staat in het werk, maar het kan ook wijzen op de hoge eisen die aan politiemedewerkers worden gesteld.

Gemeente

Twee respondenten vonden dat er meer aandacht besteed moet worden aan preventie van jeugdproblematiek. Dit willen zij doen door activiteiten te creëren als positieve uitlaatklep voor

jongeren en door voorlichting te geven aan kinderen zodat zij weerbaarder worden op het gebied van criminaliteit.

R5: Ja preventie gewoon. 100%. Daar moet het gebeuren, aan de voorkant. Als je niet op jeugd wil investeren met middelen en financiën, dan moet je niet klagen achteraf.

Verder vinden respondenten ook dat er meer aandacht aan samenwerking en verbinding van verschillende partners moet gaan, aan de aanpak van ondermijning en criminele ontwikkelingen die invloed op jeugdgroepen hebben en aan het inzichtelijk krijgen van het online gedeelte omtrent jeugdgroepen.

4.2.3 Het in beeld krijgen van het jeugdnetwerk

Politie

Acht van de tien respondenten gaven aan dat ze een groot gedeelte van de tijd dat zij werken bezig zijn met het in beeld krijgen van jeugdgroepen en -netwerken. De twee overige respondenten zijn beiden operationeel expert en door hun functie zijn zij hier niet direct zelf mee bezig. Ze sturen andere politiemedewerkers hier wel op aan en bekijken de informatie en resultaten die zij ophalen wanneer ze bezig zijn met het in beeld brengen van de jeugdgroepen. De enige operationeel expert die wel aangaf bezig te zijn met het in beeld brengen van jeugdgroepen doet dit ook op een andere manier dan de overige respondenten, hij doet dit vooral door in contact te staan en af te stemmen met netwerkpartners.

De overige respondenten, de wijk- en jeugdagenten uit alle drie de gemeenten brengen jeugdgroepen in beeld door jeugd te controleren op bijvoorbeeld stapavonden en met jeugd te praten. Zij noteren vervolgens in systemen wie zij samen hebben gesignaleerd en wat de onderlinge verhoudingen en rollen zijn. De werkwijze is niet per se veranderd sinds de jeugdgroepen een verandering hebben doorgemaakt. Wel gaven enkele politiemedewerkers aan dat zij via social media proberen erachter te komen hoe jongeren met elkaar in verbinding staan, dit is wel een verandering in het werk. Deze politiemedewerkers proberen via social media beeld te krijgen van wie met elkaar bevriend is en met elkaar in een groep zit, bijvoorbeeld door te kijken naar contacten op social media die jongeren hebben.

Gemeente

Drie respondenten geven aan dat zij bezig zijn met het in beeld krijgen van jeugdgroepen en -netwerken. Zij doen dit samen met netwerkpartners zoals politie, gebiedscoördinatoren en jongerenwerkers. De informatie uit verschillende partijen wordt hierbij gebundeld en gedeeld. Wel geven respondenten aan dat het in het algemeen moeilijker is geworden om jeugdgroepen en -netwerken in beeld te brengen ten opzichte van eerder. De respondent uit Gemeente C vertelde dat zij een netwerkanalyse van een jeugdgroep laten uitvoeren om het hele netwerk in kaart te brengen.

R8: Wij laten niets voor niets nu een onderzoek doen door Bureau Beke om een netwerkanalyse in kaart te brengen van een jeugdgroep die wij wel hebben in Gemeente C. Dus wij weten dat het inderdaad meer netwerken zijn en wij zijn heel benieuwd hoe het allemaal zich met elkaar verhoudt.

De eerste respondent die aangaf dat hij zelf er niet meer mee bezig is, komt uit Gemeente B en geeft aan dat dit ook door de samenwerking van netwerkpartners, waaronder de politie en jongerenwerkers, komt. Doordat de informatie in de samenwerking gedeeld wordt, hoeft de gemeente, anders dan eerder, niet volledig zelf te doen. De jongerenwerkers uit Gemeente A geven aan dat zij er niet veel mee bezig zijn en alleen bijdragen aan de groepsscan als dit gevraagd wordt. De respondenten vinden het niet bij hun takenpakket passen om zelf actief de groepen in beeld te brengen.

Uit de resultaten blijkt dat de werkwijze is veranderd ten opzichte van eerder. Dit komt door de samenwerking tussen partners en omdat het lastiger is geworden om de groepen en netwerken in beeld te brengen.

4.2.4 Geografische specificiteit van het werk

Politie

De respondenten zijn over het algemeen niet meer buiten de grenzen van hun eigen wijk of gemeente gaan werken. Alle respondenten in Gemeente A, twee respondenten uit Gemeente B en twee respondenten uit Gemeente C, gaven aan dat zij niet of beperkt meer buiten de grenzen van hun officiële werkgebied zijn gaan werken dan eerst. Wel gaven zij allemaal aan dat zij dit wel doen in hun werk, maar dat zij dit altijd al deden. Het werk is daardoor niet veranderd.

De derde respondent uit Gemeente B gaf wel aan dat hij meer buiten de grenzen van het eigen werkgebied is gaan werken. Dit komt vooral doordat er in Gemeente B sprake is van drugscriminaliteit gepleegd door jongeren die niet uit Gemeente B komen. De respondent heeft hierover veel contact met collega's elders en ze proberen samen te werken op deze problematiek. De respondenten 12 en 13 uit Gemeente C gaven ook aan dat zij veel meer buiten de grenzen van hun eigen wijk zijn gaan werken. Dit komt echter door algemene ontwikkelingen binnen de politieorganisatie, waarbij agenten breder ingezet worden in de organisatie dan eerder. Hierdoor moeten wijkagenten meer algemene taken doen. De eerder geschetste veranderingen in jeugdgroepen hebben geen invloed gehad op dit onderwerp in het werk van de respondenten.

Gemeente

De respondenten uit drie van de vijf interviews zijn meer buiten de grenzen van hun eigen gemeente gaan werken ten opzichte van eerder. Alleen de respondenten van de interviews uit Gemeente A zijn dit niet meer gaan doen. De eerste respondent uit Gemeente A gaf aan dat hij wel buiten de grenzen van de gemeente werkt en contact heeft met collega's in andere gemeenten, maar dat hij dit altijd al had waardoor het niet is veranderd. De respondenten uit het tweede interview in Gemeente A gaven aan dat zij dit niet doen omdat gemeenten die om Gemeente A heen liggen geen jongerenwerkers in dienst hebben, waardoor zij er ook geen contact mee kunnen hebben. Wanneer dit wel het geval zou zijn, zouden ze wel contact met ze opnemen.

De andere drie respondenten geven aan dat zij buiten de grenzen van hun gemeente werken, wanneer de jeugdgroepen en -netwerken ook buiten de grenzen van de gemeente gaan. Dit gebeurt nu vaker dan eerder, waardoor het werk ook meer buiten de grenzen van de gemeente plaatsvindt. Daarbij zoeken zij contact met gemeenten met vergelijkbare problematiek. Er is echter niet hierdoor meer contact met collega's uit andere gemeenten, dit contact was er altijd al.

4.2.5 Digitale werkzaamheden

Politie

De meeste respondenten houden zich wel meer bezig met digitale werkzaamheden dan eerst. Alle drie de operationeel experts uit de drie gemeenten gaven aan dat zij zelf niet op social media zitten, maar vooral bezig zijn met het gebruik stimuleren bij andere collega's en proberen te regelen dat er meer aandacht naar toe gaat.

Vijf andere respondenten, zowel wijk- als jeugdagenten, gaven aan dat zij meer digitaal zijn gaan werken door zelf op social media te zitten. Zij hebben Instagram-accounts als wijkagenten of jeugdagent waar zij op posten of waarmee zij contact hebben met jongeren uit hun wijk of gemeente.

De laatste twee respondenten, waarvan één uit Gemeente B en één uit Gemeente C, gaven aan dat zij niet meer digitaal zijn gaan werken. Dit komt doordat zij er zelf geen affiniteit mee hebben en zich liever focussen op andere onderdelen van het politiewerk. Zij merken echter wel dat er steeds meer nadruk wordt gelegd op de digitale werkzaamheden en vinden dit ten koste gaan van bijvoorbeeld hun fysieke politiewerk.

Over het algemeen vinden de respondenten dat er meer aandacht aan de digitale werkzaamheden besteed moet worden, maar dat dit niet altijd mogelijk is. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk doordat de politie achter loopt op dit gebied, kennis ontbreekt, het te vrijblijvend is, of door beperkende regels. De respondenten gaven hierbij aan dat ze niet altijd weten hoe ze social media kunnen gebruiken binnen hun werk, dat de keuze bij de collega's zelf ligt of ze gebruik maken van social media en dat ze niet altijd mogen meekijken op social media binnen de geldende regels. Eén respondent uit Gemeente C geeft aan dat er meer aandacht aan digitale werkzaamheden besteed kan worden door trainingen te geven aan medewerkers zodat zij er meer kennis over hebben. Dit zorgt ervoor dat de politiemedewerkers meer mogelijkheden krijgen op het gebied van digitaal werken.

Gemeente

Vijf respondenten zijn niet meer digitaal gaan werken sinds de jeugdgroepen gedeeltelijk naar de digitale wereld zijn verplaatst. De reden hiervoor kan zijn dat de meeste gemeentemedewerkers geen uitvoerende taken hebben en niet direct contact hebben met de jongeren uit jeugdgroepen, wat wel vaak het doel is van de digitale werkzaamheden van bijvoorbeeld de politie. Alleen de eerste respondent uit Gemeente B is meer digitaal gaan werken via bijvoorbeeld Instagram of Snapchat. Overige respondenten geven wel aan dat de gemeente in het algemeen af en toe jongeren online volgt, of dat zij partners wel proberen te stimuleren om online te werken. De gemeentemedewerker in Gemeente A gaf aan dat de jongerenwerkers meer digitaal zijn gaan werken, bij het interview met de jongerenwerkers bleken zij echter beperkt digitaal te werken. Zij houden alleen via Whatsapp contact met de jongeren uit jeugdgroepen. Verder gaven ze wel aan dat sommige andere jongerenwerkers die jonger zijn wel Snapchat hebben. De jongerenwerkers vonden iedereen daar hun eigen keus in mag maken, maar zelf bellen ze het liefst en als dat niet kan gebruiken ze Whatsapp.

De meningen van respondenten waren verdeeld over of er meer aandacht aan digitale werkzaamheden besteed moet worden. Alle respondenten vinden dat er veel aandacht aan besteed wordt. Sommige respondenten vinden dat dit altijd meer mag, anderen vinden dat het op dit moment genoeg is.

4.2.6 Conclusie

Politie

De verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk heeft gevolgen voor de werkzaamheden van politiemedewerkers. De gevolgen gaan vooral over de digitale werkzaamheden, maar ook het werk op straat is voor de respondenten veranderd. Zo is er sprake van verharding van jeugdgroepen, waardoor de manier van omgaan met jongeren is veranderd en het werk is vermoeilijkt. Opvallend is dat de respondenten juist aandacht vragen voor de preventieve kant van het politiewerk. Hoewel de jeugdgroepen zijn verhard, lijkt dit niet het geval voor het politiewerk. De locatie van het werk en de manier waarop de respondenten jeugdgroepen in beeld proberen te krijgen is grotendeels ook niet veranderd en zij besteden hier niet per se meer aandacht aan. Wel zijn op het laatste onderdeel ook de werkzaamheden veranderd door de digitale kant van het werk.

Gemeente

Kortom, het werk van gemeentemedewerkers is veranderd door veranderingen in jeugdgroepen. Ze zijn onder andere meer gaan samenwerken met netwerkpartners, waaronder andere gemeenten, politie of jongerenwerkers. Daarbij zijn jeugdgroepen verhard en ook de digitale wereld heeft invloed op hun werk. De respondenten vinden dat er meer aandacht besteed moet worden aan de preventieve kant, bijvoorbeeld door het geven van voorlichting of het creëren van activiteiten. De respondenten vinden ook dat er aandacht moet gaan naar een goede samenwerking, ondermijning, of het online gedeelte van jeugdproblematiek.

De gevolgen op het werk die zijn opgesteld in dit onderzoek hadden om sommige gemeentemedewerkers ook invloed. Zo houdt de meerderheid van de respondenten zich bezig met het in beeld krijgen van jeugdgroepen en -netwerken en is dit gedeelte van het werk ook wel wat veranderd ten opzichte van eerder. Bovendien is een meerderheid van de respondenten ook meer buiten de grenzen van hun eigen gemeente gaan werken ten opzichte van eerder. Het grootste gedeelte van de gemeentemedewerkers is echter niet meer digitaal gaan werken en verschillen de meningen over of er meer aandacht besteed moet worden aan de digitale werkzaamheden.

4.3. Hoe kan de informatievoorziening op het gebied van jeugdnetwerken volgens politie- en gemeentemedewerkers verbeterd worden?

4.3.1 Algemene veranderingen in de informatiebehoefte

Politie

Acht van de tien respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte in het algemeen is veranderd. De overige twee respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte in het algemeen niet veranderd is, maar zij af en toe wel een stuk informatie kunnen missen. De antwoorden van de respondenten uit de verschillende gemeenten komen redelijk overeen, daarom worden de antwoorden gezamenlijk per categorie besproken.

Allereerst gaven de respondenten aan dat naast dat hun informatiebehoefte is veranderd, het ook vooral complexer is geworden om aan informatie, bijvoorbeeld doordat jeugdgroepen geen informatie meer met de politie delen. Overeenkomend met deze deelvraag is ook de vraag naar informatie over socialmedia-gebruik en online netwerken, omdat hier het zicht op mist.

Verder was er ook vraag naar informatie over de jeugdgroepen zelf. Hier werd naar informatie gevraagd over het gedrag van de groepen, de samenstelling of een actueel beeld van de jeugdgroepen wat opgesteld kan worden door meerdere gemeenten. Verder werd in Gemeente

A specifiek naar informatie gevraagd over hoe zij om moeten gaan met de intimiderende jeugdgroep. Voordat in Gemeente A problemen ontstonden omtrent deze jeugdgroep, hebben zij nooit last gehad van jeugdgroepen waardoor zij nog minder een aanpak hebben kunnen ontwikkelen. Het gedrag van de jeugdgroep en de invloed hiervan op buurtbewoners belemmert de politie in het oplossen van zaken.

Als laatste werd er ook gesproken over de invloed van de AVG op informatiedeling tussen partners, specifiek scholen. Hierdoor wordt af en toe informatie gemist, doordat het niet meer gedeeld wordt onderling. Daarbij hebben politiemedewerkers niet altijd kennis over de privacywetgeving. De privacywetgeving wordt gezien als complex en hierdoor weet niet iedereen, zowel politiemedewerkers als medewerkers van andere organisaties, wat wel of niet mag. Uit voorzichtigheid wordt informatie hierdoor niet altijd gedeeld terwijl dit wel kan binnen de AVG.

Gemeente

Twee respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte in het algemeen is veranderd en twee respondenten gaven aan dat de informatie niet veranderd is, maar de situatie eromheen wel. De twee laatste respondenten vertelden dat hun informatiebehoefte specifiek niet is veranderd.

De informatiebehoefte van de twee respondenten die aangaven dat deze veranderd is, ligt op het gebied van online informatie en contextinformatie. Online informatie kan offline gebeurtenissen voorspellen, daarom is deze informatie belangrijk. Daarnaast vinden de medewerkers de preventieve kant van het werk belangrijker geworden en zijn ze hier meer op gaan focussen. Voor deze kant van het werk is andere informatie nodig dan voor de repressieve werkzaamheden. In de huidige aanpak is contextinformatie belangrijker geworden. Dit is bijvoorbeeld informatie over problemen die jongeren thuis ervaren die invloed kunnen hebben op hun gedrag. De respondenten hebben alleen niet altijd toegang tot deze informatie. Verder is, zoals al eerder in dit hoofdstuk is teruggekomen, het lastiger geworden om aan informatie te komen omdat de informatie minder toegankelijk is. Daarbij is informatie af en toe minder betrouwbaar. Twee respondenten gaven aan dat zij graag informatie willen over hoe zij hiermee om kunnen gaan.

De twee jongerenwerkers uit Gemeente A waren zeer stellig over het feit dat hun informatiebehoefte niet is veranderd. Zij legde uit dat een essentieel onderdeel van hun aanpak juist is om met zo min mogelijk informatie hun aanpak in te gaan zodat zij zo blanco mogelijk met jongeren kunnen werken. Af en toe verder in de aanpak is contextinformatie nodig, maar deze is voor hen wel toegankelijk.

4.3.2 Groeps- en netwerkenmerken

Politie

Na gesproken te hebben over de algemene informatiebehoefte werd specifiek gevraagd of de informatiebehoefte van de respondenten op de groeps- en netwerkenmerken is veranderd. Binnen dit onderwerp werden vragen gesteld over de informatiebehoefte over de samenstelling, dynamiek en sociale contacten. Bij alle drie de vragen, gaf ongeveer de helft van de respondenten aan dat zij nog toegang hebben tot de nodige informatie. De andere helft gaf aan dat zij meer informatie over de onderwerpen nodig hebben, hun resultaten worden besproken.

Bij alle drie de onderdelen ligt de informatiebehoefte opnieuw op het gebied van social media. Het ging hierbij over informatie over online verbanden, dynamiek, netwerken en contacten tussen jongeren, waardoor politiemedewerkers af en toe niet meer weten wie ze voor zich hebben of hoe zij zicht krijgen op de jeugdgroepen.

Daarnaast was er bij twee onderdelen ook het koppelen van harde en zachte informatie tussen ketenpartners genoemd. Hiermee wordt bedoeld dat gegevens uit politiesystemen en informatie van medewerkers van verschillende organisaties over wijken en bewoners samengevoegd moet worden zodat de samenstelling beter in beeld gebracht kan worden.

Soms wordt er ook informatie gemist door organisationele redenen zoals het gebrek aan capaciteit of het verlies van kennis, wanneer de kennis overgedragen wordt van collega op collega.

Als laatste was er behoefte aan onderzoek over de fysieke dynamiek van jeugdgroepen op straat en aan algemene informatie over de dynamiek in plaats van incidentele informatie. De vraag naar een actueel beeld van de jeugdgroepen opgesteld door meerdere gemeenten werd ook opnieuw genoemd, nu specifiek omdat de sociale contacten van jongeren ook wijk en gemeente overstijgend zijn.

Gemeente

Als eerste werden vragen gesteld over de informatiebehoefte over de groeps- en netwerkkenmerken. Deze vragen gingen over de informatiebehoefte over de samenstelling, dynamiek en sociale contacten van groepen. Slechts één respondent gaf aan dat zijn informatiebehoefte over de samenstelling is veranderd. Er is bij hem nu meer en vaker behoefte aan informatie over de samenstelling van groepen en netwerken, hierdoor doen zij nu veel meer nulmetingen. Binnen de overige drie interviews gaven de respondenten aan dat de informatiebehoefte niet is veranderd, maar de manier waarop zij informatie ophalen wel is veranderd. Twee van deze respondenten gaven aan dat het digitale gedeelte erbij is gekomen, waardoor hier ook informatie via opgehaald moet worden.

De informatiebehoefte over de dynamiek binnen en tussen groepen is meestal niet veranderd. De respondenten gaven wel aan dat het moeilijker is deze informatie op te halen, de manier waarop ze informatie ophalen is echter in dit geval niet veranderd. Een respondent gaf aan dat het voor de gemeente onduidelijk is hoe de online dynamiek eruit ziet en wat voor invloed de online dynamiek heeft, zij hebben hierover behoefte aan informatie.

De helft van de respondenten gaf aan dat hun informatiebehoefte over de verhoudingen en contacten van jeugdgroepen en -netwerken is veranderd. Eén van de respondenten gaf aan dat deze informatie steeds essentiëler wordt en dat zij informatie nodig hebben over welke rollen jongeren innemen in verschillende netwerken. Deze rollen kunnen verschillen per netwerk. De informatiebehoefte van een andere respondent gaat over welke criminele contacten jongeren uit jeugdgroepen en -netwerken hebben en of er via de netwerken geronseld wordt voor criminaliteit. De laatste twee respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte niet is veranderd. Wel vertelde één respondent hiervan dat informatie af en toe gemist wordt door de privacywetgeving, deze respondent vindt privacy echter belangrijker dan de informatie waardoor dit geen invloed heeft op zijn informatiebehoefte.

4.3.3 Impact op de omgeving

Politie

Het tweede onderwerp waar tijdens de interviews specifiek naar werd gevraagd, was of de impact die jeugdgroepen en -netwerken hebben op de omgeving, hebben gezorgd voor een verandering in informatiebehoefte. Tijdens de gesprekken werd hierbij ook nagegaan of de wijze waarop de jeugdgroepen en -netwerken impact hebben op de omgeving is veranderd, als dit niet al eerder uit de interviews naar voren kwam.

Het eerste onderdeel van dit onderwerp is de zichtbaarheid in de buurt van de jeugdgroepen. Voor dit onderwerp geldt dat voor het grootste gedeelte van de respondenten die aangaf dat hun informatiebehoefte niet is veranderd, dit komt doordat de zichtbaarheid volgens hen ook niet is veranderd. Twee respondenten misten informatie over waar er precies binnen de wijk of gemeente overlast verwacht kan worden, dit komt doordat jeugdgroepen niet meer op een vaste plaats te vinden zijn. In Gemeente A miste een respondent informatie over of de buurt overlast ervaart door de zichtbaarheid, dit komt doordat buurtbewoners minder meldingen maken dan eerst en komt daarmee overeen met eerdere antwoorden van respondenten uit Gemeente A. In Gemeente B wilde de respondent graag informatie over hoe het gedrag van groepen veranderd kan worden, zodat zij zonder problemen zichtbaar kunnen zijn.

Na de zichtbaarheid werd doorgesproken op de informatiebehoefte over de intimidatie van jeugdgroepen en -netwerken. Anders dan bij de zichtbaarheid van de groepen en netwerken, gaven alle respondenten hiervan wel aan dat de intimidatie is verergerd. Dit heeft alleen niet altijd invloed op de informatiebehoefte. De veranderingen die er waren in informatiebehoefte kwamen overeen met de veranderingen in informatiebehoefte door de zichtbaarheid van jeugdgroepen in de buurt.

De aangegeven veranderingen in informatiebehoefte over de online aanwezigheid van jeugdgroepen gaan vooral over de onzichtbaarheid en complexiteit van digitale informatie, zoals ook al eerder in deze deelvraag genoemd is. Daarnaast werd opnieuw om algemene in plaats van incidentele informatie gevraagd. Verder sprak één van de respondenten over de invloed die de aanwezigheid op social media op jongeren zelf heeft. Jongeren durven zelf ook geen informatie met politiemedewerkers meer te delen, omdat zij bang zijn dat andere jongeren anders dingen over hen zullen delen. Hierdoor mist de politie verdere informatie.

R14: Op de manier dat je weet dat er van alles speelt, maar dat je er niet bijkomt, dat je er niet bij kunt, dat het niet gedeeld wordt, dat jongeren ook wel handelingsverlegen zijn. Omdat ze denken dat een ander misschien heel veel over ze heeft omdat het gefilmd is, of opgeslagen is en op die manier niet het achterste van hun tong willen laten zien.

Als laatste ligt de informatiebehoefte over de aanwezigheid van de jongeren buiten hun eigen buurt op het gebied van met wie ze omgaan en welke rollen zij vervullen binnen netwerken. Eén respondent gaf aan dat zij informatie miste omdat niet alle gemeenten bezig zijn met jeugdgroepen en -netwerken en dat zij daarom geen informatie uit sommige gemeenten ontvangt over de aanwezigheid van jeugdgroepen en -netwerken in die gemeenten. In toevoeging op deze opmerking werd door respondenten ook in het algemeen gesproken over het toenemende belang van samenwerkingen met netwerkpartners op dit onderwerp.

Gemeente

Het tweede onderwerp waarover in de interviews gesproken werd, was de impact op de omgeving. De onderdelen waarover vragen gesteld werden gingen over zichtbaarheid, intimidatie, online aanwezigheid en aanwezigheid buiten de buurt.

Twee respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte over de zichtbaarheid niet is veranderd. De informatiebehoefte van de andere twee respondenten is wel veranderd. Eén respondent gaf aan dat de informatiebehoefte veranderd is omdat in de huidige situatie aan bewoners moet worden uitgelegd om welke ontwikkelingen en veranderingen het gaat, zodat de gemeente transparant blijft. De andere respondent is het zicht verloren op waar jeugdgroepen en -

netwerken zich bevinden. Dit zicht willen ze terug krijgen. Wanneer ze een wel weten dat een groep of netwerk ergens zichtbaar is, merken ze dat het gedrag niet veranderd is.

Drie respondenten gaven aan dat zij afhankelijk zijn van informatie van de politie op het gebied van intimidatie. Twee respondenten gaven aan dat deze informatie er ook is. Eén respondent, uit Gemeente A, vertelde dat buurtbewoners niet altijd meldingen maken van intimidatie. Hierdoor wordt informatie door de politie, en dus ook door de gemeente, gemist. De laatste respondent gaf wel aan dat de informatiebehoefte is veranderd. Hij gaf aan dat geluiden omtrent groepen en netwerken lang blijven liggen en dan ineens ontploffen. Op het moment dat het escaleert, weet de gemeente echter niet meer waar die escalatie vandaan komt.

Drie van de vier gesproken respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte over de online aanwezigheid van jeugdgroepen en -netwerken is veranderd. De redenen hiervoor waren ten eerste dat online informatie een reden kan zijn voor intimidatie en daarmee invloed heeft op de informatiebehoefte. Verder is de online informatie groter geworden en daardoor is de informatiebehoefte ook gegroeid. Als laatste is zoals eerder genoemd in deze paragraaf het zicht op de jeugdgroepen kwijt, zo ook op de online aanwezigheid van jeugdgroepen.

Eén van de vier respondenten, uit Gemeente B, gaf aan dat hun informatiebehoefte over de aanwezigheid van jeugdgroepen en -netwerken buiten de eigen buurt is veranderd. Dit komt doordat hij wel informatie deelt met andere gemeenten, maar dit niet altijd terug wordt gedaan. Hierdoor hebben zij over de aanwezigheid in sommige gemeenten geen informatie. De andere respondenten gaven aan dat de informatie belangrijker is geworden, maar dat zij toegang hebben tot de informatie.

4.3.4 Criminaliteit en houding

Politie

Het derde onderwerp waarover specifiek naar de informatiebehoefte van de respondenten werd gevraagd is de criminaliteit en houding. Hieronder vallen de onderdelen criminaliteit, grensoverschrijdend gedrag, houding jegens professionals en online houding. Bij alle vier de onderdelen spraken de respondenten opnieuw over de behoefte aan informatie vanuit netwerkpartners en social media. Bij criminaliteit en grensoverschrijdend gedrag is het gedrag van jeugdgroepen voor de respondenten uit het zicht verdwenen omdat het online afspeelt, daarbij weten de respondenten af en toe niet meer welke socialmedia-informatie ze nodig hebben. Bij het onderdeel online houding lag de informatiebehoefte in een verandering van de werkwijze van politie. Zo willen respondenten meer mogelijkheden om jeugd online te volgen, toegang tot algemene informatie en een verbetering van de techniek en kennis en scholing van politiemedewerkers hierop.

R14: Dat is niet zo inzichtelijk omdat het gros op Snap [chat] zit en we dat niet hebben. Dat vind ik echt een groot gemis, jongerenwerk zit er wel op en die zien wel het een en het ander, maar goed dat gaat ons allemaal voorbij... Ik zou heel graag vanuit mijn werk gewoon een open internetverbinding willen hebben waarbij ik gewoon politie accounts heb om gewoon vrij te kunnen neuzen op het net. En ja dat heb ik nu niet, al maanden niet en dat is echt een gemis.

Twee respondenten gaven beiden aan dat ze behoefte hebben aan contextinformatie op het gebied van criminaliteit. Zij hebben deze informatie nodig om erachter te komen waarom jongeren ernstigere strafbare feiten plegen dan eerst. Deze informatie kunnen ze bijvoorbeeld krijgen door

met andere indicatoren te werken, zoals schooluitval. Twee respondenten vertelden dat hun informatiebehoefte op criminaliteit niet is veranderd, maar wel groter is geworden omdat de doelgroep groter is geworden doordat jeugd jonger strafbare feiten is gaan plegen.

De informatiebehoefte op grensoverschrijdend gedrag ging op het social media gedeelte na over de reden waarom jongeren dit gedrag vertonen, daarbij wordt informatie ook gemist doordat er niet altijd meldingen gemaakt worden.

Alle respondenten zijn het erover eens dat de houding jegens professionals van de jongeren uit jeugdgroepen en -netwerken is veranderd. Er werd in bijna alle interviews opgemerkt dat jongeren minder respect hebben voor autoriteit en ook werd in bijna alle interviews opgemerkt dat jongeren minder informatie delen met politie. De respondenten waren hierover verbaasd, maar ook vooral verontwaardigd over de manier waarop jongeren zich af en toe tegen hen opstellen. Zo worden ze bijvoorbeeld vaak uitgescholden tijdens hun werk. Opvallend is dat alle respondenten uit Gemeente C vonden dat dit probleem op te lossen is door als politie anders met jeugd om te gaan, door meer met individuen te spreken in plaats van groepen, geduld te hebben, professioneel te blijven en in te spelen op situaties.

R7: In een groep is dat lastig, want dan moeten ze ook nog een bepaald beeld overeind houden voor vrienden en mensen in de omgeving. Dat proberen ze ook vast te houden in een politiebureau, maar vaak één op één kun je wel tot een gesprek komen. Alleen kost dat wat meer vaardigheid en wat meer geduld en rust en het is wel lastiger om vanuit de groep dan informatie te krijgen op het moment dat iemand tot zo'n groep behoort, laat ik het zo zeggen.

R12: Ik verwacht van mezelf en van collega's een professionele houding daarin en je moet gewoon omgaan met een situatie die je voor je krijgt. En als die situatie veranderd is, wat dus zo is, dan zul je daar anders mee om moeten gaan.

Gemeente

Het derde onderwerp binnen deze deelvraag is criminaliteit en houding. Binnen dit onderwerp werden de onderdelen criminaliteit, grensoverschrijdend gedrag, de houding jegens professionals en online houding besproken. Slechts één respondent gaf aan dat zijn informatiebehoefte op het gebied van criminaliteit is veranderd. Deze respondent wil graag informatie over de invloed van criminaliteit op de thuissituatie en opleiding van jongeren. De overige respondenten gaven niet aan dat hun informatiebehoefte veranderd is, maar noemden alsnog aspecten. Zij wilden op dit onderdeel graag weten wat jongeren uit jeugdgroepen beweegt en gaven aan dat informatie over online criminaliteit van jeugdgroepen mist, terwijl deze vorm van criminaliteit groter wordt.

Eén respondent gaf aan dat haar informatiebehoefte veranderd is op grensoverschrijdend gedrag. Dit komt doordat ook het grensoverschrijdende gedrag online is geworden. Dus zij wil graag weten waar bijvoorbeeld filmpjes gedeeld worden, door wie dit gedeeld en bekeken wordt en wie erbij betrokken is. Een andere respondent gaf specifiek aan dat zijn informatiebehoefte op dit onderwerp niet is veranderd omdat het onderwerp onder de verantwoordelijkheden van de politie valt.

De laatste twee onderwerpen, houding jegens professionals en online houding, worden samen behandeld omdat de antwoorden in elkaar overlappen. Allereerst gaven de respondenten aan dat informatie af en toe gemist wordt en er specifiek behoefte is informatie over de online houding jegens professionals van jeugdgroepen. Zo worden professionals af en toe online bedreigd. Er is

daarom behoefte aan informatie over hoe zij beschermd kunnen worden of behoefte aan informatie of training van ervaringsdeskundigen. Een respondent gaf tevens aan dat er niet altijd genoeg capaciteit is om achter de online houding te komen. Daarnaast kunnen jongeren een andere houding aannemen op verschillende locaties, bijvoorbeeld in Nederland of in Duitsland, wat de respondenten in Gemeente B merken. Zo pronken jongeren in Duitsland met dure spullen, maar laten ze deze spullen in Nederland niet zien.

Verder werd bij beide vragen genoemd dat de informatiebehoefte niet veranderd is omdat de houding onder de verantwoordelijkheid van de politie valt. Niet iedereen was het hier echter mee eens. Als laatste gaf een respondent aan dat de online houding van jongeren steeds meer reactief is en bijvoorbeeld steekpartijen online gepland worden. Deze respondent heeft behoefte aan informatie over hoe ze hiermee om kunnen gaan en hoe ze scholen hiervan kunnen inlichten. Daarbij moeten ze zeer snel schakelen op dit gebied waardoor het contact tussen partners ook goed moet zijn.

4.3.5 Psychosociale problematiek

Politie

Het eerste onderdeel binnen het onderwerp psychosociale problematiek is de onderwijs- en werksituatie van jongeren. Een groot gedeelte van de respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte op dit onderdeel niet is veranderd, maar dat scholen wel een belangrijke netwerkpartner zijn. Verder gaf één respondent aan dat school of werk kon zorgen voor informatie over houding, gedrag en mentaliteit, wat inzicht kan geven in de problematiek van jongeren. Een andere respondent gaf aan dat informatie over de online houding en gedrag van jongeren wellicht wel duidelijk was voor scholen en dat deze informatie gedeeld kan worden. Als laatste wil een respondent dat indicatoren zoals schoolverlating meegenomen worden in het in beeld brengen van jongeren die een hoge kans hebben om op het foute pad te belanden.

Het tweede onderdeel van dit onderwerp is zorg en welzijn. De politiemedewerkers waren verdeeld over of dit onderwerp onder hun verantwoordelijkheid valt of niet. Vijf respondenten vonden van niet en vinden de informatie daardoor meer van belang voor de hulpverlening, ouders en scholen en andere zorgpartijen. Vier andere respondenten vonden de informatie over zorg en welzijn wel van belang. Zij hebben meer behoefte aan samenwerking en informatiedeling met netwerkpartners. De respondent die bij het vorige onderdeel gebruik wilde maken van indicatoren zoals schoolverlating, heeft ook behoefte aan indicatoren op het gebied van zorg en welzijn. De kans bestaat dat door de onderlinge verdeeldheid een negatieve invloed heeft op de informatievoorziening. Er kunnen misstanden ontstaan doordat niet duidelijk is of er wel of geen behoefte is aan informatie.

Gemeente

Het laatste onderwerp waarover vragen zijn gesteld is de informatiebehoefte over psychosociale problematiek van jeugdgroepen en -netwerken. Het eerste onderdeel is de school en werksituatie van de jongeren uit de groepen en netwerken. Drie respondenten gaven aan dat hun informatiebehoefte is veranderd. Zij hebben alle drie behoefte aan contextinformatie vanuit scholen over de jongeren, daarbij had een respondent behoefte aan informatie over hoe zij om moeten gaan met jongeren die niet naar school durven of kunnen. Tegenovergesteld tot deze respondenten hebben de jongerenwerkers uit Gemeente A geen informatie nodig omdat ze wekelijks zelf op school zijn en zelf juist deze informatie ophalen.

Het tweede onderdeel van dit onderwerp is de informatiebehoefte aan zorg en welzijn. Eén respondent geeft aan dat zijn informatiebehoefte veranderd is en heeft behoefte aan informatie uit de psychiatrie over hoe om te gaan met jongeren met psychische problemen en wat daarbij in baat van hun behandeling is. Daarbij is er misschien andere informatie over jongeren nodig omdat social media voor een niet betrouwbaar beeld zorgt. De informatiebehoefte van drie respondenten is niet veranderd, alleen zorgt de privacywetgeving bij hen ervoor dat het lastig is om informatie te delen. Eén respondent, uit Gemeente B, gaf aan dat ze hiermee om proberen te gaan door casussen te bespreken in plaats van personen.

4.3.6 Conclusie

Politie

Uit de resultaten uit de interviews bleek dat de respondenten wisselende ervaringen hebben als het gaat om de verandering in informatiebehoefte. Bij iedere vraag verschilden de antwoorden per gemeente, functie en binnen gemeenten. Wat overeen kwam was dat het complexer is geworden om informatie te verkrijgen. Daarnaast werd bij alle onderwerpen aangegeven dat de informatievoorziening op het gebied van social media, netwerksamenwerkingen en omgang met jeugdgroepen verbeterd kan worden.

Gemeente

Voor de gemeentemedewerkers zijn de resultaten tevens erg verschillend. Als eerste is het moeilijker geworden voor de gemeentemedewerkers om aan informatie te komen. Daarnaast zijn er een aantal overkoepelende thema's waar de informatiebehoefte op verbeterd kan worden. Zo zijn jeugdgroepen uit het zicht verdwenen, willen de respondenten informatie over de online aanwezigheid en houding en is er behoefte aan (context)informatie vanuit bijvoorbeeld scholen.

4.4 Hoe verhouden politie- en gemeentemedewerkers zich tot elkaar in ervaringen en informatiebehoefte?

In deze deelvraag zijn de resultaten van politie- en gemeentemedewerkers naast elkaar gezet. Voor elke deelvraag is een tabel gemaakt waarin de resultaten van de respondenten gezamenlijk staan in antwoorden die gaan van helemaal mee oneens, tot helemaal mee eens. In tabel 6 hieronder staan de resultaten die over deelvraag één gaan.

4.4.1 Resultaten deelvraag één

Verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk	Politied medewerkers	Gemeentemedewerkers
De respondenten zien veranderingen in jeugdgroepen in het algemeen	Helemaal mee eens	Helemaal mee eens
De respondenten zijn bekend met de term jeugdnetwerk	Helemaal mee oneens	Overwegend mee oneens
De respondenten vinden de term jeugdnetwerk passend	Verdeeld	Verdeeld
De respondenten zien een wisseling in samenstelling	Helemaal mee eens	Helemaal mee eens
De respondenten zien dat jeugdgroepen meer sociale contacten hebben dan eerst	Verdeeld	Overwegend mee eens
De respondenten zien dat jeugdgroepen bewegen in netwerken	Helemaal mee eens	Overwegend mee eens
De respondenten zien dat jongeren aanwezig zijn buiten hun eigen wijk en andersom	Helemaal mee eens	Helemaal mee eens
De respondenten zien dat jeugdgroepen een online aanwezigheid hebben	Helemaal mee eens	Overwegend mee eens
De respondenten zien dat jeugdgroepen minder fysiek aanwezig zijn sinds zij een online aanwezigheid hebben	Verdeeld	Overwegend mee eens

tabel 6: vergelijking resultaten deelvraag één

Uit tabel 6 blijkt dat politied medewerkers en gemeentemedewerkers het op de meeste onderdelen met elkaar eens zijn. Het lijkt er echter op dat gemeentemedewerkers op wat meer onderdelen veranderingen in jeugdgroepen zien dan politied medewerkers.

Hoewel beide groepen respondenten veranderingen in het algemeen zien en over het algemeen niet bekend zijn met de term jeugdnetwerk, zijn politied medewerkers het niet eens met de term jeugdnetwerk, gemeentemedewerkers daarentegen kunnen zich er vaker vinden in het veranderen van de term jeugdgroep. Dit verschil kan verklaard worden door de verschillen tussen aan de ene kant de gemeentemedewerkers die vooral aan de beleidskant werken en aan de andere kant de politied medewerkers, die vooral aan de uitvoerende kant werken. Hierdoor kan het mogelijk zijn dat de gemeentemedewerkers bekender zijn met het wisselen van beleidstermen zoals ‘jeugdnetwerk’. Een kanttekening is wel dat er ook politied medewerkers waren die het eens zijn met de verandering van de term en gemeentemedewerkers die niet goed wisten wat ze ervan vonden, dus dit fenomeen niet altijd voor iedereen opgaat. Een andere belangrijke bevinding is dat zowel politie- als gemeentemedewerkers ook ontwikkelingen zien, zoals verharding en verjonging, die niet onder de verandering van jeugdgroep naar jeugdnetwerk vallen.

Beide groepen respondenten zien daarbij dat de samenstelling van groepen wisselt, maar alleen een meerderheid van de gemeentemedewerkers merkt dat jongeren meer sociale relaties dan vroeger hebben. Politied medewerkers zijn verdeeld over dit onderdeel. Interessant aan deze resultaten is dat de gemeentemedewerkers meestal deze informatie van politied medewerkers krijgen omdat politied medewerkers deze informatie vergaren tijdens hun werk. Hierdoor zou het logischer zijn als ze dezelfde antwoorden hadden gegeven. Een mogelijke reden is dat gemeentemedewerkers het over social media hebben en politied medewerkers het over fysieke contacten, wat voor een ander beeld zorgt.

Verder weten politied medewerkers zeker dat jeugdgroepen in netwerken bewegen, gemeentemedewerkers daarentegen hebben het gevoel wel dat jeugdgroepen dit doen, maar niet het concrete bewijs wat politied medewerkers wel blijken te hebben. Het concrete bewijs doen politied medewerkers op tijdens hun werk, gemeentemedewerkers krijgen dit bewijs echter van de politied medewerkers. Hierdoor is het te verklaren dat politied medewerkers het zeker weten en gemeentemedewerkers slechts een gevoel hebben.

Zowel politied medewerkers als gemeentemedewerkers zien dat jongeren aanwezig zijn buiten hun eigen wijk en online. De meerderheid van gemeentemedewerkers ziet daarnaast ook dat de jongeren minder op straat zijn sinds zij een online aanwezigheid hebben,

politied medewerkers zijn opnieuw verdeeld over dit onderdeel waarbij de helft zich hierin herkent en de helft niet. In het algemeen bestaat het idee dat jongeren tegenwoordig minder op straat aanwezig zijn, hierdoor is dit kenmerk ook opgenomen in het onderzoek. De kans bestaat dat gemeentemedewerkers hiervan op de hoogte zijn en dit idee ook hebben voor hun gemeente, terwijl politied medewerkers die op straat met jongeren werken dit idee niet hebben.

R5: Maar je ziet wel gewoon dat er minder jeugd op straat is, dat is gewoon zo, maar dat is een landelijke trend.

4.4.2 Resultaten deelvraag twee

Gevolgen voor het werk	Politied medewerkers	Gemeentemedewerkers
De respondenten ervaren gevolgen in het algemeen in hun werk	Overwegend mee eens	Overwegend mee eens
De respondenten zijn bezig met het in beeld krijgen van jeugdgroepen en -netwerken	Overwegend mee eens	Overwegend mee eens
De respondenten werken meer buiten de grenzen van hun eigen gemeente dan eerder	Overwegend mee oneens	Overwegend mee eens
De respondenten zijn meer bezig met online werkzaamheden dan eerder	Overwegend mee eens	Overwegend mee oneens

tabel 7: vergelijking resultaten deelvraag twee

Binnen dit onderdeel zijn de gemeente- en de politied medewerkers het op de eerste twee onderdelen eens, het verschil zit echter in het derde en het vierde onderdeel. Gemeentemedewerkers zijn wel meer buiten de grenzen van hun eigen gemeente gaan werken, maar niet meer digitaal. Voor politied medewerkers geldt de omgekeerde situatie. Deze tegenstelling kan gedeeltelijk opnieuw verklaard worden door het verschil tussen beleid en uitvoering. De digitale werkzaamheden worden door de politie ingezet om jeugdgroepen te volgen en in contact te komen met jongeren, deze doelen horen bij hun uitvoerende taken. De gemeentemedewerkers hebben andere doelen, waarbij de digitale werkzaamheden minder noodzakelijk zijn. Verder is het werkgebied van politied medewerkers vaak groter dan één gemeente en gaven zij aan dat zij altijd al veel contact hadden met collega's elders. Hierdoor zijn zij niet meer buiten hun eigen gemeente/werkgebied gaan werken, specifiek door de veranderingen in jeugdgroepen. Gemeentemedewerkers werken echter vooral in hun eigen gemeente, door de veranderingen in jeugdgroepen zijn zij wel meer contact gaan zoeken met collega's uit andere gemeenten en jeugdgroepen gaan volgen als zij buiten de gemeente treden. Hierdoor is hun werk op dit gebied wel veranderd.

4.4.3 Resultaten deelvraag drie

De informatiebehoefte van respondenten	Politiedewerkers	Gemeentemedewerkers
De informatiebehoefte van respondenten is in het algemeen veranderd	Overwegend eens	Overwegend oneens
<i>groeps- en netwerkkenmerken</i>		
- samenstelling groep	Overwegend oneens	Overwegend oneens
- dynamiek tussen en binnen de groepen	Verdeeld	Overwegend oneens
- verhoudingen en contacten	Verdeeld	Verdeeld
<i>impact op de omgeving</i>		
- zichtbaarheid in de buurt	Verdeeld	Verdeeld
- intimidatie van de buurt	Verdeeld	Overwegend oneens
- online aanwezigheid	Verdeeld	Overwegend eens
- aanwezigheid buiten de buurt	Verdeeld	Overwegend oneens
<i>criminaliteit en houding</i>		
- criminaliteit	Overwegend eens	Overwegend oneens
- grensoverschrijdende gedrag	Overwegend oneens	Overwegend oneens
- houding jegens professionals	Overwegend oneens	Overwegend eens
- online houding	Overwegend eens	Verdeeld
<i>psychosociale problematiek</i>		
- onderwijs en werksituatie	Overwegend oneens	Overwegend eens
- zorg en welzijn	Verdeeld	Overwegend oneens

tabel 8: vergelijking resultaten deelvraag drie

De politiedewerkers gaven bijna allemaal aan dat hun informatiebehoefte in het algemeen is veranderd, een meerderheid van de gemeentemedewerkers herkende deze verandering echter niet volledig.

Bij de eerste twee onderwerpen groeps- en netwerkkenmerken en impact op de omgeving bestaan af en toe verschillen tussen de politie- en gemeenterespondenten over de onderwerpen waar de meerderheid van de respondenten wel of geen veranderde informatiebehoefte had. Deze verschillen zijn echter minimaal en de antwoorden van de respondenten bij wie de informatiebehoefte wel of niet is veranderd, kwamen vaak ook overeen tussen de twee groepen. De verschillen worden hier daardoor niet verder besproken.

Binnen het onderwerp criminaliteit en houding verschilden de twee groepen meer. De groepen waren alleen in overeenstemming over de informatiebehoefte over grensoverschrijdend gedrag. De informatiebehoefte van de politiedewerkers is echter veranderd op criminaliteit, maar niet op de houding van de jeugdgroepen en -netwerken tegen professionals. De informatiebehoefte van gemeentemedewerkers ligt juist andersom. Daarnaast is de informatiebehoefte op de online houding van de jeugdgroepen en -netwerken van politiedewerkers wel veranderd, de gemeentemedewerkers zijn hier echter over verdeeld. Opvallend binnen dit onderwerp was vooral dat er bij de gemeentemedewerkers een aantal keren terugkwam dat zij onderdelen verantwoordelijkheden vonden van de politie en daarom geen informatie nodig hadden. Dit kan een reden zijn dat de politiedewerkers vaker een veranderende informatiebehoefte hadden op criminaliteit en online houding dan gemeentemedewerkers.

Binnen het laatste onderdeel psychosociale problematiek verschilt de informatiebehoefte van de twee groepen respondenten op beide onderdelen. Politiedewerkers hoeven over het algemeen geen verdere informatie over de school en werksituatie van jongeren uit jeugdgroepen en -netwerken, de gemeentemedewerkers juist wel. De politie daarentegen is verdeeld binnen de informatiebehoefte op zorg en welzijn, gemeentemedewerkers hoeven hier geen andere informatie over te hebben.

4.4.4 Conclusie

De resultaten van de respondenten komen het meeste overeen in de eerste deelvraag van dit onderzoek. Op de meeste vragen kwamen de meerderheid van de respondenten binnen de groepen tot dezelfde conclusie. Zij verschilden echter in hun mening over de beleidsterm jeugdnetwerk, de sociale relaties die jeugdgroepen hebben en de aanwezigheid van jeugdgroepen op straat.

De resultaten van de groepen over de consequenties van de verandering in jeugdgroepen op hun werk verschilt op twee onderdelen. De gemeentemedewerkers zijn meer buiten de grenzen van hun eigen gemeente gaan werken, maar niet meer online. De politiemedewerkers zijn niet meer buiten de grenzen van hun werkgebied gaan werken, maar juist wel meer online.

De resultaten van politie- en gemeentemedewerkers verschilden het meest van elkaar in de derde deelvraag. Uit de meeste vragen bleek op het eerste gezicht dat zij een andere informatiebehoefte hebben. De antwoorden van de respondenten die aan hebben gegeven dat hun informatiebehoefte veranderd is, kwamen echter wel vaak overeen. De verschillen tussen de groepen in welke categorie meer of minder informatie nodig is kunnen verklaard worden door de verschillen in taken en werkwijze.

Hoofdstuk 5: Conclusie, discussie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt de hoofdvraag van dit onderzoek beantwoord op basis van de resultaten die beschreven zijn in hoofdstuk vier. Daarna volgt eerst een inhoudelijke discussie en een discussie over de methode van dit onderzoek. Als laatste worden aanbevelingen gedaan voor verder onderzoek en de opdrachtgever.

5.1 Conclusie

In dit onderzoek is gezocht naar een antwoord op de hoofdvraag: “hoe ziet de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk eruit en wat voor consequenties heeft deze verschuiving voor het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers?” Hiervoor is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd waarbij gesproken is met politie- en gemeentemedewerkers uit drie verschillende gemeenten. Aan het einde van deze paragraaf wordt de hoofdvraag beantwoord, nadat eerst de deelvragen uit dit onderzoek beantwoord worden. Deelvraag 4, “hoe verhouden politie- en gemeentemedewerkers zich tot elkaar in ervaringen, gevolgen in hun werk en informatiebehoefte?” wordt in deze paragraaf tegelijkertijd met de andere deelvragen besproken en niet apart behandeld.

Tijdens de interviews werd eerst besproken of en welke veranderingen de respondenten waarnemen in jeugdgroepen om deelvraag 1: “op welke wijze ervaren politie- en gemeentemedewerkers een verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken?” te beantwoorden. De respondenten uit beide groepen herkenden een aantal veranderingen en verschuivingen in jeugdgroepen die opgesteld zijn binnen dit onderzoek, zo zagen ze de samenstelling van groepen wisselen. De resultaten van politie- en gemeenterespondenten verschilden ook op bepaalde thema's, bijvoorbeeld over de aanwezigheid van jeugdgroepen op straat. Deze straatoriëntatie bleek niet altijd afgenomen te zijn, ook al werd uit de literatuur verwacht dat dit wel zo zou zijn (Sela-Sayovitz, 2012). Daarbij zagen beide groepen dat bij opstootjes jeugdgroepen zich snel verzamelde op straat, dit resultaat kwam wel overeen met de verwachtingen uit het theoretisch kader (Bureau Regioburgemeesters, 2018; Fuchs, 2012; Kraak et al., 2021). Verder merkten de respondenten uit beide groepen veranderingen in jeugdgroepen op die van tevoren niet waren opgenomen in dit onderzoek en ook niet direct aansluiten bij de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. De resultaten van de twee groepen respondenten kwamen hierbij overeen.

De respondenten zagen een verharding van jongeren en zagen dat zij vaker en jonger ernstige criminele feiten plegen. De criminologische theorieën uit het theoretisch kader kunnen dit gedrag gedeeltelijk verklaren. Zo werd de invloed van de maatschappij en drillrap af en toe door de respondenten genoemd als oorzaak. De drillrap scene kan door deze lens bekeken worden als delinquente subcultuur waarin andere normen en waarden gelden, waaronder potentieel het verheerlijken van geweld (Cohen, 1955). De verharding, het geweld en het plegen van ernstige criminele feiten kunnen nog verder verklaard worden door de focal concerns van Miller (1958). Vooral de focal concern hardheid verklaart dat jongeren verharden. De kwaliteiten omtrent hardheid, zoals fysieke kracht en dapperheid, worden in de omgeving van de jongeren als belangrijk gezien. Door de verharding is tevens te zien dat de straatoriëntatie niet verdwenen is,

zoals van tevoren binnen het onderzoek werd verwacht door de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. De straatoriëntatie bestaat nog, het gebruik van messengeweld (ANP, 2023) is hier een uiting van. De straatoriëntatie van jeugdgroepen is echter wel veranderd, bijvoorbeeld door de invloed van online contact, het wisselen van locaties, de verharding en het verzamelen van jongeren bij opstootjes.

Tijdens de interviews spraken de respondenten over de invloed van de maatschappij wanneer zij het onder andere hadden over de verharding en het verzamelen van jongeren bij opstootjes. De respondenten gaven aan dat de jeugdgroepen zich spiegelen naar de maatschappij. Er werd opgemerkt dat het op dit moment maatschappelijk onrustig is in Nederland en dat deze maatschappelijke onrust zich ook manifesteert in problematische jeugdgroepen. Mede door de onrust is te zien dat de samenleving gefragmenteerd is en de sociale cohesie afneemt. Daarbij is er ook sprake van sociale problemen, zoals rellen en opstootjes, zoals de theorie van Minh Pham et al. (2020) voorspelde. De sociale mechanismen uit paragraaf 1.4 kunnen daardoor ook een verklaring vormen voor de verharding van jeugdgroepen.

Opvallend is verder dat de respondenten zelf de term jeugdnetwerken meestal niet gebruiken voor het fenomeen wat zij zien en dat zij deze term ook niet altijd passend vinden. Gemeentemedewerkers kenden de term vaker en konden zich beter in de term vinden dan politiemedewerkers, maar ook onder de gemeentemedewerkers bestond verdeeldheid. Het verschil tussen de twee groepen is te verklaren door de beleidskant waar de gemeentemedewerkers binnen werken en de uitvoerende kant waar de politiemedewerkers binnen werken (Lipsky, 2010; Pressman & Wildavsky, 1984). Doordat de gemeentemedewerkers vooral aan de beleidskant werken, zijn zij gewend om te werken met beleidstermen en het wisselen hiervan. De term jeugdnetwerk sluit daardoor aan bij hun belevingswereld en zij waren het grotendeels eens met het veranderen van de term. De politiemedewerkers daarentegen, werken vooral aan de uitvoerende kant, waarbij zij in hun werk minder bezig zijn met beleidstermen. Uit de interviews kwam naar voren dat meerdere politierespondenten zich zorgen maken dat een verandering van de term voor verwarring zorgt in hun aanpak. Kortom, binnen dit verschil van meningen is de spanning tussen beleid en uitvoering terug te herkennen.

Door de verdeeldheid is te concluderen dat de respondenten wel veranderingen in jeugdgroepen ervaren, maar dat zij niet per se een verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk ervaren. Zij zien wel kenmerken van deze verschuiving terug bij de jeugdgroepen waarmee zij werken, zoals de digitale aanwezigheid, maar herkennen zich niet in alle kenmerken. Zo verschilt het per gemeente of wijk of de fysieke aanwezigheid van jeugdgroepen op straat is veranderd of dat jeugdgroepen meer sociale contacten hebben gekregen. Daarbij zien de respondenten ook andere veranderingen. De onderdelen van de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk zijn niet altijd het belangrijkste voor de respondenten die op straat werken. Andere veranderingen, zoals de verharding en de verjonging van jeugdgroepen, zijn belangrijker voor hen.

De tweede deelvraag luidt: “Welke gevolgen heeft deze verschuiving voor het dagelijks werk van politie- en gemeentemedewerkers?” De groepen kwamen overeen in dat zij gevolgen ervaren in hun werk door de online aanwezigheid van jeugdgroepen en de verharding van jongeren. Al zijn de politiemedewerkers wel meer digitaal gaan werken en de gemeentemedewerkers niet. Verder vroegen beide groepen respondenten aandacht voor de preventieve kant van het werk rondom jeugdgroepen. Het belang van de preventieve kant van het werk en de voorkeur die hiernaar uitgaat, werd tevens benadrukt in het theoretisch kader (Beke et al., 2000; Van Uden, 2019). Deze voorkeur is dus tevens goed te zien in de praktijk.

De groepen respondenten verschilden ook op bepaalde thema's. Van de opgestelde categorieën in dit onderzoek verschillen de respondenten naast de digitale werkzaamheden, ook op de locatie van het werk en het in beeld krijgen van de jeugdgroepen. De gemeentemedewerkers ervaren dat zij door de veranderingen in jeugdgroepen meer buiten de grenzen van hun eigen gemeente zijn gaan werken en meer contact hebben met collega's uit andere gemeenten, de politiemedewerkers merkten dit niet. Verder zagen de gemeentemedewerkers wel veranderingen in de werkzaamheden omtrent het in beeld krijgen van de jeugdgroepen en -netwerken en de politiemedewerkers niet. Als laatste spraken de gemeentemedewerkers vaker over de verhoogde samenwerkingen en het belang hiervan dan de politiemedewerkers. De reden hiervan kan zijn dat de gemeente de regierol over problematische jeugdgroepen heeft en daardoor verantwoordelijk is voor het samenbrengen van de informatie van netwerkpartners (Salet, 2019). De politie is ook onderdeel van deze samenwerking, maar heeft geen regierol. Uit het onderzoek bleek niet dat er sprake was van concurrentie tussen de politie en gemeenten binnen de samenwerking, zoals wel naar voren kwam uit de theorie (Salet, 2019).

Het laatste onderdeel van de onderzoeksvraag gaat over de informatievoorziening op het gebied van jeugdnetwerken. De aansluitende vraag, deelvraag 3, luidt: "Hoe kan de informatievoorziening op het gebied van jeugdnetwerken volgens politie- en gemeentemedewerkers verbeterd worden om hun te ondersteunen in hun werk?" Uit de resultaten uit de interviews bleek dat de respondenten wisselende ervaringen hebben als het gaat om de verandering in informatiebehoefte. Bij iedere vraag verschilden de antwoorden per gemeente, functie en binnen gemeenten. Beide groepen gaven aan dat het vooral complexer is geworden om aan de juiste informatie te komen, maar dat vaak het soort informatie nog hetzelfde is gebleven. De resultaten van de twee groepen respondenten kwamen soms overeen, maar op sommige vragen verschilden ze van elkaar. Er werden wel een aantal overkoepelende thema's genoemd waar de informatievoorziening op verbeterd kan worden door beide groepen respondenten.

Als eerste werd vaak genoemd dat de respondenten meer informatie willen over de online aanwezigheid van jeugdgroepen. Ze willen hierbij informatie over hun gedrag op social media en wat zij hierop delen, daarbij vroegen de respondenten informatie over welke online contacten de jongeren hebben en in welke online netwerken zij zitten. Specifiek de politiemedewerkers gaven aan dat het voor hen niet altijd mogelijk is om online zicht te houden op de jeugdgroepen, zoals Roks et al. (2017) beschreven in hun onderzoek. Dit komt door een gebrek aan capaciteit, kennis of systemen waarmee online de jongeren kunnen volgen. Verder vertelden de respondenten dat de informatiedeling tussen netwerkpartners beter kan en af en toe belemmerd wordt door de AVG.

Voor de gemeentemedewerkers gaven aan dat zij behoefte hebben aan meer contextinformatie van de jongeren uit jeugdgroepen, waaronder informatie vanuit scholen. Er was tevens behoefte aan informatie uit zorgpartijen over hoe om te gaan met jongeren met bijvoorbeeld psychische problemen. Als laatste hadden de respondenten behoefte aan informatie over de omgang met jeugdgroepen. Zij hadden behoefte aan informatie over waar het gedrag vandaan kwam, of hoe zij het beste de doelgroep kunnen benaderen. Daarbij is er behoefte aan informatie over de online houding en de houding jegens professionals, deze houdingen lijken te zijn verslechterd in de afgelopen jaren en kunnen bedreigend zijn naar buurtbewoners of de professionals.

Kortom, "hoe ziet de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk eruit en wat voor consequenties heeft deze verschuiving voor het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers?" De politie- en gemeentemedewerkers merken dat jeugdgroepen aan het veranderen zijn. Sommige van deze veranderingen duiden op een verschuiving van jeugdgroep

naar jeugdnetwerk, maar deze verschuiving beschrijft de actuele situatie niet volledig. Het gedrag en de criminaliteit van jeugdgroepen verandert bijvoorbeeld ook, wat niet direct onder de verschuiving naar jeugdnetwerk past. Verder kunnen de respondenten zich niet altijd vinden in het gebruik van de term jeugdnetwerk om de huidige situatie te omschrijven. Op basis van dit onderzoek kan dus niet gesproken worden van een verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk, er kan alleen geconcludeerd worden dat er sprake is van een verandering in jeugdgroepen en hun dynamiek. Het is daardoor beter om over jeugdgroepen te blijven spreken en niet de term te veranderen naar jeugdnetwerken. De veranderingen in jeugdgroepen hebben, zoals eerder genoemd in deze paragraaf, wel verschillende gevolgen gehad voor het werk en de informatiebehoefte van politie- en gemeentemedewerkers.

5.2 Discussie

In deze paragraaf worden een aantal discussiepunten besproken die een kanttekening kunnen zetten bij de methoden en de inhoudelijke uitkomsten van dit onderzoek. Als eerste worden de discussiepunten met betrekking tot de methoden besproken. Deze discussiepunten gaan onder andere over de aantallen respondenten, de functies van de respondenten en hun beleavingswereld en de vorm van het onderzoek. Aan het einde van deze paragraaf worden twee inhoudelijke discussiepunten besproken.

Bij het opstellen van het plan voor dit onderzoek was het in eerste instantie de bedoeling om vijftien respondenten te spreken. Hierbij was het de bedoeling om per gemeente drie gemeentemedewerkers te spreken en twee politiemedewerkers. De reden hierachter was dat de opdrachtgever van het onderzoek de Nationale Politie is en daarmee meer kennis heeft over de politie dan de gemeenten. Hierdoor hadden zij meer vraag naar informatie vanuit gemeentemedewerkers dan politiemedewerkers, al waren de ervaringen en meningen van politiemedewerkers ook niet altijd bekend. Uiteindelijk is de verhouding van de respondenten echter omgeslagen naar meer respondenten van de politie dan de gemeente. Hoewel alle drie de gemeenten geïnteresseerd waren in het onderzoek, was het af en toe lastig om de interviews in te plannen. Dit komt doordat er meer politiemedewerkers zijn die zich bezighouden met jeugdgroepen en daarbij ook beschikbaar waren voor de interviews. Bovendien ging het plannen van de interviews met politiemedewerkers wat makkelijker aangezien deze respondenten gedeeltelijk door de opdrachtgever van het onderzoek geselecteerd werden. Eén interview met een gemeentemedewerker uit Gemeente C is niet doorgegaan en voor dit interview is het niet gelukt om vervanging te vinden. Het gevolg hiervan is dat er meer data beschikbaar was over de politie en deze resultaten betrouwbaarder zijn dan die van de gemeente. De groep van zes respondenten voor de gemeente is echter nog wel groot genoeg om bruikbaar te zijn in dit onderzoek.

Verschillende respondenten binnen één gemeente hebben bovendien af en toe uiteenlopende functies. Dit is vooral zo in Gemeente A bij de gemeente, waarbij één respondent Integraal Veiligheidscoördinator is en de andere respondenten jongerenwerkers zijn. Hun taken en werkwijze zijn erg verschillend, waardoor het de vraag is of hun antwoorden te vergelijken zijn om iets te kunnen zeggen over de Gemeente A. De antwoorden die zij gaven in het eerste onderdeel, over de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk, kwamen echter vrijwel altijd overeen met elkaar, maar ook met die van de politie. Voor deze resultaten lijkt het dus geen gevolgen gehad te hebben. Voor het onderdeel over de consequenties voor het werk zijn de resultaten uit Gemeente A wel minder vergelijkbaar dan die uit andere gemeenten. Bij het laatste onderdeel liepen de resultaten uit alle drie de gemeenten erg uit elkaar, waardoor Gemeente A

hierin niet anders was dan de andere gemeenten. In dit onderzoek gaat het niet om het vergelijken van de verschillende gemeenten met elkaar, waardoor het geen grote inhoudelijke gevolgen heeft voor het onderzoek.

Voor een gedeelte van het onderzoek, over de informatievoorziening van medewerkers, zijn de bijpassende vragen niet gesteld aan de jongerenwerkers uit Gemeente A. Aangezien de respondenten tijdens het interview uitgebreid hebben uitgelegd waarom hun werk niet is veranderd en waarom zij absoluut geen informatie willen binnen hun aanpak, is tijdens het interview besloten om een deel van de vragen over de informatiebehoefte die voort zijn gekomen uit dit onderzoek niet te vragen. Hoewel deze keuze passend was voor de situatie en de respondenten die gesproken werden, betekent dit wel dat er data uit maar vier respondenten is gebruikt voor de analyse van dit onderdeel. De betrouwbaarheid van de gemeenteresultaten binnen deelvraag drie uit het onderzoek is daardoor minder goed dan de andere deelvragen. Een kanttekening bij dit discussiepunt is dat de respondenten sowieso geen antwoord hadden gegeven op de vragen wanneer deze wel besproken waren, aangezien zij überhaupt geen informatiebehoefte hebben. Hierdoor heeft de keuze om de vragen niet te stellen geen invloed gehad op de uiteindelijke resultaten. Uit de antwoorden van de twee jongerenwerkers is wel gebleken dat niet alle medewerkers bezig zijn met het ophalen van zoveel mogelijk kennis om risico's te kunnen oplossen, zoals wel verwacht werd binnen het onderzoek door de theorie van Ericson en Haggerty (1997). Hier wijken de resultaten van dit onderzoek dus af van de verwachtingen uit de literatuur.

De respondenten hadden verschillende rollen in de aanpak van de jeugdproblematiek. Sommige respondenten hielden zich meer bezig met jeugdproblematiek dan andere respondenten en konden daardoor de vragen beter beantwoorden. Verder werd tijdens de interviews duidelijk dat de respondenten van de gemeente af en toe beter antwoord konden geven op de interviewvragen dan respondenten van de politie. Het onderzoek is opgesteld vanuit een beleidsmatig perspectief in opdracht van een beleidsorganisatie. Hierdoor werden de vragen ook vooral vanuit een beleidsmatig perspectief gesteld. Dit perspectief sluit beter aan op de belevingswereld van gemeentemedewerkers, die zich vaker bezighouden met beleid, dan politiemedewerkers, die een uitvoerende taak hebben (Lipsky, 2010; Pressman & Wildavsky, 1984). Deze bevinding ging niet altijd op, zo hebben jongerenwerkers van de gemeente vooral een uitvoerende taak en hebben operationeel experts van de politie een meer coördinerende taak. Tijdens de interviews met deze respondenten werd juist gemerkt dat zij minder, of juist meer aansluiting hadden met de onderwerpen van de vragen. De kans bestaat echter nog steeds dat door het verschil in functies en werkwijze de inhoudelijke uitkomsten van de resultaten van de gemeentemedewerkers beter aansluiten in de opzet van dit onderzoek dan die van de politiemedewerkers.

Binnen het onderzoek kwamen veel wisselende antwoorden op de vragen die gingen over de informatiebehoefte van de respondenten en gaven respondenten af en toe aan dat zij geen antwoord konden geven op de vraag. Dit roept de vraag op of de vragen op dit onderwerp in het onderzoek in het algemeen wel goed aansloten op de belevingswereld van beide groepen respondenten. Hierdoor is er een verschil ontstaan van de bedoeling van het onderzoek en de uiteindelijke resultaten. De bedoeling van het onderzoek was dat duidelijk werd waar de informatiebehoefte van de respondenten lag, waardoor deze informatiebehoefte meegenomen kon worden in plannen. Al snel bleek bij de interviews echter dat respondenten niet zomaar konden opnoemen waar zij informatie op missen. Bovendien waren de vooraf opgestelde onderwerpen over de informatiebehoefte misschien niet de belangrijkste onderwerpen voor de respondenten die op straat werken. Zij hadden meer vragen over het gedrag en de dynamiek van de jeugdgroepen.

Achteraf was het nuttig geweest voor het onderzoek om ook op een andere manier informatie op te halen uit de twee groepen respondenten waarbij rekening gehouden kon worden met hun verschillende belevingswerelden. Een mogelijkheid hiervoor was bijvoorbeeld het observeren van en het meelopen met de respondenten geweest, waardoor hun denkwijze wellicht duidelijker was geworden. Bij het opstellen van de methoden voor dit onderzoek was dit verschil echter nog niet duidelijk. Het verschil tussen de groepen respondenten heeft ook invloed op de aanpak van jeugdgroepen en de relatie tussen verschillende onderdelen van de politieorganisatie. De kans bestaat dat de communicatie over plannen en aanpakken tussen beleidsmedewerkers en uitvoerende medewerkers, net als in dit onderzoek, niet altijd gelijk duidelijk is.

Naast de methodologische discussiepunten zijn er ook nog twee inhoudelijke discussiepunten. Ten eerste is door het onderzoek de vraag ontstaan of de focus op de verschuiving van jeugdgroepen naar jeugdnetwerken leidt tot blinde vlekken in de aanpak van problematische jeugdgroepen. Er vindt geen volledige verschuiving naar jeugdnetwerken plaats. Er blijven jeugdgroepen in de oude vorm bestaan, er bestaan jeugdgroepen met kenmerken van jeugdnetwerken, maar er bestaan ook jeugdgroepen die echt in jeugdnetwerken lijken te zijn veranderd. Door de verschillen die bestaan tussen de verschillende groepen kan het nuttiger zijn om te kijken naar andere veranderingen in jeugdgroepen, zoals het gedrag van jongeren of de relatie tussen de digitale en fysieke dynamiek van jeugdgroepen, dan alleen in te gaan op de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk.

Inhoudelijk is in het onderzoek gebleken dat beleidsmakers anders naar de informatiebehoefte omtrent problematische jeugdgroepen kijken, dan de frontlijnmedewerkers. De vraag is wat het belangrijkste perspectief is om de problematiek mee te bekijken en vanuit welk perspectief het probleem het beste opgelost kan worden. Doordat zowel beleidsmedewerkers als uitvoerende medewerkers taken hebben binnen de aanpak van problematische jeugdgroepen kan het relevanter zijn om verschillende perspectieven te combineren bij het verbeteren van de informatievoorziening.

5.3 Aanbevelingen

Uit het onderzoek komen verschillende aanbevelingen voort. Allereerst worden twee aanbevelingen voor toekomstig onderzoek besproken. Daarnaast zijn er een aantal concrete, maar ook meer algemene aanbevelingen voor de opdrachtgever van dit onderzoek.

Zoals in de discussie is aangegeven, is het onduidelijk of de interviewvragen over de veranderde informatiebehoefte goed aansloten op de belevingswereld van de respondenten. Onderzoek in de toekomst kan zich verder richten op dit onderwerp en hierbij door mee te lopen met respondenten en te observeren. Op deze manier hoeven de respondenten niet direct te bedenken waar hun informatiebehoefte ligt, maar blijkt dit wellicht ook vanuit de praktijk. Op deze manier kunnen verschillende perspectieven gecombineerd worden en wordt de informatiebehoefte verder in kaart gebracht. Verder bleek uit dit onderzoek dat door te spreken over een verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk niet de complete situatie in beeld gebracht wordt. De ontwikkelingen omtrent jeugdgroepen kunnen completer in beeld worden gebracht door toekomstig wetenschappelijk onderzoek op dit onderwerp te richten, bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar de relatie tussen de online en offline dynamiek van jeugdgroepen met betrekking tot de verharding (Weijers et al., 2021). Als laatste kan toekomstig onderzoek zich ook richten op de medewerkers van andere betrokken netwerkpartners, zoals het Openbaar Ministerie, of juist op de jongeren zelf en hun eigen belevingswereld.

Een aantal concrete aanbevelingen voor de stageorganisatie gaan over de informatiebehoefte van de politie- en gemeentemedewerkers. Uit het onderzoek bleek dat de onderwerpen waarop informatie nodig is niet zozeer veranderd zijn, maar meer de manier waarop informatie gezocht wordt. Informatie zoeken via social media is hierin de belangrijkste ontwikkeling. De aanbevelingen gaan daarom over het verbeteren van de manier waarop de politiemedewerkers informatie verzamelen en delen. De gemeentemedewerkers hadden niet direct een andere informatiebehoefte en gaven aan dat zij de nodige informatie meestal wel van de politie krijgen, maar dat zij deze informatie af en toe missen omdat de politie deze informatie ook niet heeft en dus ook niet kan delen.

Ten eerste gaven politiemedewerkers aan dat zij niet altijd toegang hebben tot de juiste techniek om de jeugdgroepen online goed te kunnen volgen (Roks et al., 2017). Gedeeltelijk ligt dit aan regels en wetgeving, maar soms ook aan de materialen die zij krijgen vanuit de politieorganisatie. Zo gaven respondenten uit gemeente B aan dat zij geen toegang meer hebben tot sommige social media netwerken waar jongeren gebruik van maken, waardoor informatie gemist wordt. Zij hadden deze toegang eerst wel, maar op dit moment niet meer. Respondenten uit andere gemeenten hadden wel toegang tot deze social media netwerken. Deze toegang tot de netwerken wordt vooral geregeld binnen de basisteams van de Nationale Politie, voor hen is de aanbeveling daarom om ervoor te zorgen dat de politiemedewerkers in ieder geval toegang hebben tot de verschillende social media netwerken. Binnen de basisteams en gemeenten is het tevens een aanbeveling om protocollen over online monitoren op te stellen (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2021).

Verder kwam er uit de interviews naar voren dat de politiemedewerkers niet altijd over de kennis beschikken om met social media om te gaan. Door trainingen te geven over online monitoring, wordt de kennis van de medewerkers verbeterd en wordt er op deze manier meer informatie opgedaan uit social media (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2021). De opdrachtgever is zelf niet degene die deze trainingen geeft, maar kan kijken wie deze trainingen wel geeft en hoe deze beschikbaar gemaakt kunnen worden voor medewerkers. Dit geldt tevens voor het gebrek aan kennis over de privacywetgeving. In de interviews werd zowel aangegeven dat respondenten zelf er geen kennis over hebben, of dat de respondenten merkten dat collega's er te weinig kennis over hebben. Door ook hierover trainingen te geven kan er gericht informatie gedeeld worden binnen de AVG, waardoor informatie die nu gemist wordt beter opgehaald wordt.

Als laatste concrete aanbeveling wees het onderzoek uit dat contextinformatie gezien wordt als de belangrijkste informatie binnen de aanpak van jeugdgroepen. Deze informatie gaat over de omgeving en de achtergrond van jongeren. Deze informatie werd in de literatuur ook al gezien als belangrijke informatie (Wegwijzer Jeugd en Veiligheid, z.d.-b) en staat gedeeltelijk al wel in de groepsscan (Bureau Beke, 2017). Voor de respondenten mocht deze informatie echter nog meer centraal staan. Het is daardoor van belang dat de opdrachtgever zorgt voor ruimte voor deze informatie binnen de systemen waarmee gewerkt wordt. Er wordt volgens de respondenten tot en met nu toe niet altijd genoeg gewerkt met contextinformatie. Door dit soort informatie nog meer toe te voegen aan bijvoorbeeld de groepsscan, wordt het voor de politie- en gemeentemedewerkers, maar ook voor andere partners, makkelijker om met contextinformatie te werken en deze informatie te delen.

Er kwamen ook een aantal algemene aandachtspunten naar voren uit het onderzoek. Allereerst werd regelmatig het belang van de samenwerking tussen netwerkpartners benadrukt en vooral de rol van scholen, maar ook zorgpartijen, hierin. Er werd echter ook aangehaald dat de informatie vanuit deze partijen niet altijd bekend is, maar wel belangrijk voor de aanpak is. De

situatie omtrent informatiedeling met deze partners is echter complex en uit het onderzoek kwam geen concreet idee over hoe de informatiedeling verbeterd kan worden. Het enige wat de politie en gemeente benadrukten, was dat er gewerkt moet blijven worden aan de samenwerking tussen netwerkpartners.

Daarnaast hadden de respondenten behoefte aan informatie over de online netwerken, de dynamiek hiervan en de rollen die jongeren hierin bekleden. Er is tevens behoefte aan informatie over waar het verharde gedrag van jeugdgroepen vandaan komt. De respondenten wisten zelf niet waar zij deze informatie kunnen vinden, maar informatie over de online netwerken en het gedrag van jongeren helpt ze bij hun aanpak. Een algemene aanbeveling hiervoor is het nadenken over op welke manier deze kennis verzameld kan worden binnen de aanpak van jeugdgroepen. Gemeente C gaf aan een netwerkanalyse te doen van de jeugdgroepen, dit zou een mogelijkheid kunnen zijn.

De twee algemene aanbevelingen vragen om inspanningen van de politie, de gemeente en misschien wel het nationale niveau om alle relevante partners bij elkaar te brengen en de twee aanbevelingen samen op te pakken.

Literatuur

- ANP. (2023, 2 januari). *Bijna zeventig steekincidenten door tieners in 2022*. Trouw.
<https://www.trouw.nl/binnenland/bijna-zeventig-steekincidenten-door-tieners-in-2022~b53fdf5b/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Bauman, Z. (2000). *Liquid Modernity* (1ste editie). Polity Press.
- Beck, U. (1992). From Industrial Society to the Risk Society: Questions of Survival, Social Structure and Ecological Enlightenment. *Theory, Culture & Society*, 9(1), 97–123.
<https://doi.org/10.1177/026327692009001006>
- Beke, B. M. W. A., Wijk, van, A., & Ferwerda, H. B. (2000). *Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld. Tussen rondhangen en bendevoering*. SWP.
- Beke, B., Ferwerda, H., Torre, van der, E., Bervoets, E. (2013). *Jeugdgroepen en geweld. Van signalering naar aanpak*. Boom Lemma Uitgevers.
- Bijleveld, C. C. J. H., & Geest, V. R. (2021). *Methoden en Technieken van Onderzoek in de Criminologie*. Boom Lemma.
- Boutellier, H. (2006). *De veiligheidsutopie: Over vitaliteit, bescherming en burgerschap*.
<https://www.kuleuven.be/emeritiforum/em/Forumgesprekken/2008-2009/190209/de-veiligheidsutopie-h-boutellier.pdf>
- Bruins Slot, H., Weerwind, F. M., & Van Huffelen, A. C. (2022, 29 april). Monitoring sociale media en naleving AVG door overheden [Kamerbrief]. Geraadpleegd van
<https://open.overheid.nl/repository/ronl-fe6243dd99be2e6dc212a90f5390f3580fd8c36f/1/pdf/kamerbrief-over-monitoring-sociale-media-en-naleving-avg-door-overheden.pdf>
- Bureau Beke. (2017, september). *Handreiking duiding problematisch jeugdgroepgedrag*.
https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/fileadmin/user_upload/Bestanden/Onderwerpen/Jeugdgroepen/Handreiking_duiding_problematisch_jeugdgroepgedrag_def.pdf
- Bureau Regioburgemeesters. (2018). *7-stappen model, de praktijk*.
https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/fileadmin/user_upload/Bestanden/Onderwerpen/Jeugdgroepen/7-stappenmodelindepraktijk.pdf
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2021). *Black box van gemeentelijke online monitoring: Factsheet*. hetccv.nl. Geraadpleegd op 23 december 2022, van
https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Onderwerpen/Cybercrime/Factsheet_Online_monitoring__CCV03.06.2021_.pdf
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (z.d.). *Risicosignalering en vroeg*

ingrijpen. hetccv.nl. Geraadpleegd op 21 april 2022, van <https://hetccv.nl/onderwerpen/wapens-en-jongeren/gemeenten/risicosignalering-en-vroeg-ingrijpen/>

- Cohen, A. K. (1955). *Delinquent Boys: The Culture of Gang*. New York: Free Press.
- Dunn, K. (2005). Interviewing. In I. Hay (Red.). *Qualitative Research Methods in Human Geography* (2e editie). Oxford University Press.
- Ericson, R. V., & Haggerty, K. D. (1997). *Policing the Risk Society*. University of Toronto Press Incorporated.
- Esbensen, F. A., & Weerman, F. M. (2005). Youth Gangs and Troublesome Youth Groups in the United States and the Netherlands: A Cross-National Comparison. *European Journal of Criminology*, 2(1), 5–37. <https://doi.org/10.1177/1477370805048626>
- Ferwerda, H. (2009). *Shortlistmethodiek in zeven stappen*. Bureau Beke. <https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/PDF/72068.pdf>
- Ferwerda, H., Beke, B., & Bervoets, E. (2017). De onzichtbare invloed van bovenlokale criminele netwerken op de wijk. *het Tijdschrift voor de Politie*, 79, 6–11. https://bureaubeke.nl/doc/2018/TVP_9-10_06-11_Ferwerda.pdf
- Ferwerda, H., Beke, B., & Bervoets, E. (2013). *Jeugdgroepen van toen; Een casusonderzoek naar de leden van drie criminele jeugdgroepen uit het einde van de vorige eeuw*. Programma Politie & Wetenschap
- Ferwerda, H. & Van Ham, T. (2017). *Lessen uit de aanpak van jeugdgroepen*. Justitiële Verkenningen, 6(43), 112-126. https://www.bureaubeke.nl/doc/2016/JV1701-artikel_tekst_tcm28-248443.pdf
- Ferwerda, H., & Van Wijk, A. (2015, 14 december). *Groepsscan vormt nieuwe basis aanpak jeugdgroepen*. ccv-secondant.nl. Geraadpleegd op 15 maart 2022, van <https://ccv-secondant.nl/platform/article/groepsscan-vormt-nieuwe-basis-aanpak-jeugdgroepen>
- Fuchs, C. (2012). Social media, riots, and revolutions. *Capital & Class*, 36(3), 383–391. <https://doi.org/10.1177/0309816812453613>
- Hartman, C., & Tops, P. (2005). *In het vooronderzoek van de publieke zaak. Een werkboek frontlijnsturing*. Lochemdruk BV.
- Helsloot, I. (2018). ‘Hoezo zijn (on)veiligheidsbeslissingen lastig publiekelijk te verantwoorden?’. In *Bestuurskunde* 2018 (27) 1.
- Jennissen, R. P. W. (2009). *Criminaliteit, leeftijd en etniciteit*. Boom Juridische Uitgevers.

- https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/1227/ob277_volledige_tekst_tcm28-70077.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Klein, M.W. (2001). The Eurogang Paradox. In Klein, M.W., Kerner, H-J., Maxson, C. L., & Weitekamp, E. G. M. (Reds.), *The Eurogang Paradox; Street Gangs and Youth Groups in the U.S. and Europe*. Kluwer Academic Publishers.
- Kowal, S., & O'Connell, D. C. (2004). The Transcription of Conversations. In Flick, U., Von Kardoff, E., & Steinke, I. (Reds.), *A Companion to Qualitative Research*. SAGE Publications.
- Kraak, H., De Graaf, P., & Von Piekartz, H. (2021, 25 januari). *Hoe de knop in Eindhoven om ging. 'Ben zo trots op al die strijders! REVOLUTION!!!!'* De Volkskrant. Retrieved December 6, 2022, from <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-de-knop-in-eindhoven-om-ging-ben-zo-trots-op-al-die-strijders-revolution~becde411/?referrer=https%3A%2F%2Fwegwijzerjeugdenveiligheid.nl%2F>
- Landelijk Projectteam Proeftuinen (2016). *Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag* (versie 1.0).
- Lipsky, M. (2010). *Street-Level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Service, 30th Anniversary Expanded Edition*. Russell Sage Foundation.
- Longhurst, R. (2003). Semi-structured Interviews and Focus Groups. In Clifford, N., Cope, M., Gillespie, T., & French, S. (Reds.), *Key Methods in Geography*. SAGE Publications.
- Miller, W. B. (1958). Lower Class Culture as a Generating Milieu of Gang Delinquency. *Journal of Social Issues*, 14(3), 5–19. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1958.tb01413.x>
- Minh Pham, T., Kondor, I., Hanel, R., & Thurner, S. (2020). The effect of social balance on social fragmentation. *Journal of the Royal Society Interface*, 17(172), 20200752. <https://doi.org/10.1098/rsif.2020.0752>
- Moffitt, T.E. (1993). “Life-course-persistent” and “adolescence-limited” antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological Review*, 100, 674-701.
- Openbaar Ministerie. (z.d.). *Jeugdcriminaliteit*. om.nl. Geraadpleegd op 15 maart 2022, van <https://www.om.nl/onderwerpen/jeugdcriminaliteit>
- Pressman, J. L., & Wildavsky, A. (1984). *Implementation: How Great Expectations in Washington Are Dashed in Oakland; Or, Why It's Amazing that Federal Programs Work at All, This Being a Saga of the Economic Development Administration as Told by Two Sympathetic Observers Who Seek to Build Morals on a Foundation* (3e editie). University of California Press Berkeley.

- Provan, K. G., & Milward, H. B. (2001). Do Networks Really Work? A Framework for Evaluating Public-Sector Organizational Networks. *Public Administration Review*, 61(4), 414–423. <https://doi.org/10.1111/0033-3352.00045>
- Roks, R., Blokland, A., & Weerman, F. (2017). Criminele groepen: een inleiding. *Tijdschrift voor Criminologie*, 59(04), 325–337. <https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2017059004001>
- Roks, R. A., & Van den Broek, J. B. A. (2020). Cappen voor cloud? Een verkennend onderzoek naar Rotterdamse jongeren, drill en geweld in het digitale tijdperk. *Erasmus School of Law - Erasmus Universiteit Rotterdam & Partner in Crime*.
- Rosa, H. (2015). *Social acceleration: A new theory of modernity*. Columbia University Press.
- Saldaña, J. (2012). *The coding manual for qualitative researchers*. SAGE.
- Salet, R. (2019). Verborgen strijd in het veiligheidsdomein: over samenwerking tussen politie en gemeente bij de bestuurlijke aanpak van overlast en criminaliteit. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 18(1), 3–18. https://www.ipsestudies.nl/wp-content/uploads/2021/10/2021-Verborgen_strijd_in_het_veiligheidsdomein_over_samenwerking_tussen_politie_en_gemeente_bij_de_bestuurlijke_aanpak_van_overlast_en_criminaliteit.pdf
- Schuyt, C. J. M. (1993). Jeugdcriminaliteit in groepsverband. *Delikt en delinkwent*, 23(6), 499-510.
- Sela-Sayovitz, R. (2012). Gangs and the Web: 'Gang Members' Online Behavior. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 28(4), 389–405. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1043986212458191>
- Starbuck, D., Howell, J. C., & Lindquist, D. J. (2001). Hybrid and Other Modern Gangs. U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, 1–8. <https://nationalgangcenter.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh331/files/media/document/hybrid-and-other-modern-gangs.pdf>
- Terpstra, J., & Salet, R. (2018). De abstracte politie. *Tijdschrift Voor De Politie*, 80, 42–46. <https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/pdf/94706.pdf>
- Van Gemert, F., & Fleisher, M. S. (2005). In the Grip of the Group. In Decker, S. H. & Weerman, F. M. (Eds.), *European Street Gangs and Troublesome Youth Groups*. AltaMira Press.
- Van Kersbergen, K., & Vis, B. (2022). Digitalization as a policy response to social acceleration: Comparing democratic problem solving in Denmark and the Netherlands. *Government Information Quarterly*, 39(3), 101707. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2022.101707>
- Van Thiel, S. (2015). Bestuurskundig onderzoek: een methodologische inleiding. Uitgeverij

Coutinho.

Van Uden, A. (2019). *Jeugdgroepen en goed politiewerk: Een empirisch onderzoek naar de aanpak in Nederland*. Boom Criminologie.
<https://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/203643/203643.pdf>

Wegwijzer Jeugd en Veiligheid. (z.d.-a). *Jeugdgroepen aanpakken: gebruik het 7 stappenmodel*. wegwijzerjeugdenveiligheid.nl. Geraadpleegd op 26 juni 2022, van <https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/onderwerpen/jeugdgroepen/7-stappenmodel>

Wegwijzer Jeugd en Veiligheid. (z.d.-b). *Jeugdgroepen: wie doet wat?* wegwijzerjeugdenveiligheid.nl. Geraadpleegd op 8 juli 2022, van https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/onderwerpen/jeugdgroepen/wie-doet-wat?sword_list%5B0%5D=groepsscan&no_cache=1

Weijers, I., Ferwerda, H., & Roks, R. (2021). Verharding van de jeugdcriminaliteit. Het probleem van de potentiële doorgroeiers. *Nederlands Juristenblad*, 14–20.
https://bureaubeke.nl/wp-content/uploads/2021/01/NJB01_Verharding-van-jeugdcriminaliteit.pdf

Wet Politiegegevens. (2022, 1 oktober). Geraadpleegd op 23 december 2022, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0022463/2022-10-01>

Wolters, G., Oosterhuis, M., & Dijkstra, J. K. (2017). Het sociaal netwerk van een criminele jeugdgroep. Omvang, kern en sleutelfiguren. *Tijdschrift voor Criminologie*, 2017(4).
<https://doi.org/10.5553/TvC/0165182X2017059004002>

Bijlage 1: Topiclijst interviews

module 1: algemene vragen

1. Kunt u wat over uzelf en uw functie vertellen? Hoe ziet uw werk eruit?
2. Hoe lang bekleedt u uw huidige functie?
3. Wat zijn de belangrijkste activiteiten binnen uw functie?
4. Wat voor werk heeft u hiervoor gedaan?
5. Wat zijn uw verantwoordelijkheden op het gebied van problematische jeugdgroepen?
6. Kunt u wat vertellen over de situatie omtrent jeugdgroepen in uw gemeente?

module 2: de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk

1. Merkt u dat jeugdgroepen aan het veranderen zijn? Hoe dan?
2. Zo ja, hoe heeft die verandering zich ontwikkeld
3. In beleidsstukken wordt gesproken over een verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk. Bent u bekend met deze term?
4. In hoeverre bent u het eens met de benoeming jeugdnetwerken in plaats van jeugdgroepen? En waarom?
5. Hoe snel verandert de samenstelling van jeugdgroepen in uw gemeente? Of zijn ze vrij stabiel?
6. In hoeverre merkt u dat jongeren uit problematische jeugdgroepen sociale relaties hebben buiten hun eigen groep? Hebben zij meer sociale relaties dan vroeger?
7. In hoeverre merkt u dat de jongeren uit problematische jeugdgroepen in uw gemeente zich bewegen in netwerken? Bewegen zij zich meer in netwerken dan vroeger?
8. Merkt u tijdens uw werk dat u te maken heeft met jongeren uit andere wijken?
9. Merkt u dat de jongeren uit uw wijk ook zelf buiten hun wijk aanwezig zijn?
10. Kunt u iets vertellen over de manier waarop de jongeren uit uw gemeente gebruik maken van social media en het internet?
11. In hoeverre heeft u het idee dat de komst van het internet, meer specifiek de komst van smartphones en social media, invloed heeft gehad op de aanwezigheid van jongeren op straat?
12. Wat is de verhouding tussen het digitale en fysieke contact wat jongeren uit problematische jeugdgroepen met elkaar hebben?
13. In hoeverre heeft u het idee dat verschillende problematische jeugdgroepen contact met elkaar hebben via het internet?
14. (Wanneer uit de antwoorden blijkt dat er een verschuiving is) Herkent u nog op andere manieren de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk?

module 3: gevolgen van de ontwikkelingen op het werk

1. In hoeverre is uw werk veranderd door de verschuiving van jeugdgroep naar jeugdnetwerk?
2. Houdt u zich nu met andere onderwerpen bezig in uw werk dan eerst?
3. Waar vindt u dat meer aandacht aan besteed moet worden op het gebied van jeugdnetwerken in uw werk?
4. In hoeverre bent u bezig met het in beeld krijgen van jeugdgroepen- en netwerken tijdens uw werk? Op welke manier proberen u en uw collega's dit te doen?
5. In hoeverre vindt uw werk meer plaats buiten de grenzen van uw eigen wijk/gemeente?
6. Heeft u meer contact/werkt u meer samen met collega's uit andere wijken/gemeenten?

7. In hoeverre bent u meer online gaan werken sinds de jeugdgroepen- en netwerken een grotere online aanwezigheid hebben?
8. (Zo ja), op welke manier houden jullie je bezig met digitale werkzaamheden?
9. Wordt er in uw mening genoeg aandacht besteedt aan de digitale werkzaamheden rondom jeugdgroepen en -netwerken?
10. Wilt u verder nog iets vertellen over de verandering in uw werk?

module 4: verandering in informatiebehoefte

1. we hebben het gehad over de veranderingen in de jeugdgroepen die u signaleerde. In hoeverre verandert dit de informatie die u nodig heeft?
2. Hoe kan u aan deze informatie komen? Is dat complexer dan eerder? (bevindt kennis zich bv. elders in de organisatie, of bij andere organisaties?)
3. Op welke onderwerpen zou u meer informatie nodig hebben dan waar u nu beschikking over hebt?

groeps- en netwerkkenmerken

1. In hoeverre het soort informatie die u nodig heeft over de samenstelling van de groep veranderd?
2. In hoeverre is de informatie die u nodig heeft over de dynamiek binnen en tussen groepen veranderd?
3. In hoeverre heeft u informatie nodig over de verhoudingen en contacten die de jongeren hebben met andere jeugdgroepen? Wat voor soort informatie heeft u hiervoor nodig en hoe verkrijgt u deze informatie?
4. In hoeverre heeft u nog andere informatie nodig die gaat over de groep/het netwerk?

impact op de omgeving

We hebben het al eerder gehad over de aanwezigheid van jeugdgroepen en -netwerken in wijken, de volgende vragen gaan hierover verder maar dan specifiek over de veranderde informatiebehoefte

1. Op welke wijze zijn jeugdgroepen en -netwerken zichtbaar in de buurt? Hoe is dat anders dan eerder? (Bij verandering) Hoe verandert dat de informatie die u nodig heeft om uw werk goed te kunnen doen?
2. In hoeverre is er sprake van intimidatie door jeugdgroepen en -netwerken in de buurt? Is deze intimidatie veranderd ten opzichte van eerder? (Bij verandering) Hoe verandert dat de informatie die u nodig heeft om uw werk goed te kunnen doen?
3. In hoeverre hebben de jeugdgroepen en -netwerken een online aanwezigheid? (Wanneer ze dit hebben) Hoe beïnvloedt deze online aanwezigheid de informatie die u nodig heeft om uw werk goed te kunnen doen?
4. In hoeverre heeft u informatie nodig over de aanwezigheid van jeugdgroepen- en netwerken buiten hun eigen buurt? En waar is deze informatie te vinden?
5. Heeft u nog andere informatie nodig over de impact van jeugdgroepen- en netwerken op de buurt?

criminaliteit en houding

1. In hoeverre is de criminaliteit door jeugdgroepen en -netwerken veranderd ten opzichte van eerder? (Bij verandering) Hoe verandert dat de informatie die u nodig heeft om uw werk goed te kunnen doen?
2. In hoeverre is het grensoverschrijdende gedrag wat jeugdgroepen en -netwerken vertonen veranderd ten opzichte van eerder? (Bij verandering) Hoe verandert dat de informatie die u nodig heeft om uw werk goed te kunnen doen?
3. In hoeverre is de houding van jeugdgroepen en -netwerken veranderd ten opzichte van eerder? (Bij verandering) Hoe verandert dat de informatie die u nodig heeft om uw werk goed te kunnen doen?
4. In hoeverre heeft u informatie nodig over de online houding van jeugdgroepen en -netwerken? Hoe verkrijgt u deze informatie?
5. Heeft u nog andere informatie nodig over de criminaliteit en houding van jeugdgroepen en -netwerken?

psychosociale problematiek

1. In hoeverre heeft u andere informatie dan eerst nodig over het onderwijs en werk van de jongeren uit de jeugdgroepen en -netwerken?
2. In hoeverre heeft u andere informatie dan eerst nodig over de zorg en welzijn van jongeren uit de jeugdgroepen en -netwerken?
3. Heeft u nog andere informatie nodig over de psychosociale problematiek binnen jeugdgroepen en -netwerken?

Bijlage 2: Respondentenlijst

- R1: Operationeel Expert, Gemeente A
- R2: Jeugdagent, Gemeente A
- R3: Wijkagent, Gemeente A
- R4: Coördinator Jeugd Interventie Team, Gemeente B
- R5: Bestuursadviseur kabinet en veiligheid, Gemeente B
- R6: Integraal Veiligheidscoördinator, Gemeente A
- R7: Operationeel Expert, Gemeente C
- R8: Programmamanager overlastgevende en criminele jeugd, Gemeente C
- R9: Jeugdagent, Gemeente C
- R10: Jongerenwerker 1, Gemeente A
- R11: Jongerenwerker 2, Gemeente A
- R12: Wijkagent 1, Gemeente C
- R13: Wijkagent 2, Gemeente C
- R14: Jeugdagent, Gemeente B
- R15: Wijkagent, Gemeente B
- R16: Operationeel Expert, Gemeente B